

plenitudine potestatis, quod universi fideles verè penitentes & confessi, qui in anno à Nativitate ejusdem Domini millesimo trecentesimo nonagesimo, & deinceps perpetuis temporibus de triginta tribus annis in triginta tres annos Basilicas ac Lateranen. & sanctæ MARIÆ Majoris prædictæ Urbis Ecclesias causa devotionis modo præmissis visitarent, eandem consequerentur remissionem, & veniam peccatorum.

Mart. v. approbavit.

§. 5. Postremo verò postquam felices recordationis Martinus Quintus Romanus Pontifex prædecessor noster reductionem per eundem Urbanum factam hujusmodi ratam habens, & gratam ipsam in sua firmitate persistere, & anno trigesimalotertio supradicto observari debere censuerat, & ad effectum deduci anno ingruente prædicto permiserat, prout observata extitit.

Nicol. v. confirmavit.

§. 6. Pæ recordationis Nicolaus Papa Quintus similiter prædecessor noster eorundem prædecessorum inherendo vestigiis prædictis Clementis ejusdem concessionis literas ratas habens & gratas, eas de fratrum nostrorum tunc suorum consilio, & Apostolicæ potestatis plenitudine innovavit & approbavit, sui que scripti patrocinio communicavit, indixitque, statuit, decrevit, & ordinavit, ut omnes Christi fideles verè penitentes & confessi, qui juxta formam in literis Clementis prædecessoris hujusmodi comprehensam in anno à Nativitate Domini nostri JESU CHRISTI millesimo quadringentesimo quinquagesimo tunc futuro Basilicas, & Ecclesias antedictas visitarent, ut præfertur, omnium peccatorum suorum plenissimam indulgentiam consequerentur, prout in dictis literis plenius continetur.

Hic modò permissis ad annum 25. reducitur.

§. 7. Nos igitur, qui miseratione Altissimi labentibus annis regimini Catholicæ & universalis Ecclesiæ fuimus divina clementia disponente præfecti, provida consideratione non immeritò attendentes humanæ conditionis statum fragilem ad peccandum proclivem, & ad declinationem usque adeo celeri cursu, ut præmittitur, properare, brevissimum quoque vitæ spatium, & peccatis nostris exigentibus, crebras pestilentias, varios morbos lethiferos, gravissimas quoque Turcarum & infidelium adversus fideles persecuciones assiduas, atque universam Christianitatem retroactis temporibus quassatam, adhuc variis, non quidem minoribus injuriis lacessiri, & calamitosi casibus & dispendiis subiacere, aliasque plurimas ærumnas in CHRISTI populos adeo invalescere, & eis atque aliis similibus casibus plerumque causantibus admodum pauci remissionum & indulgentiarum hujusmodi participes fieri mereantur, necnon attente considerantes novum, vel à moribus alienum non esse pro varietate temporum, antecessorum eorundem statuta reduci ad spatium temporis brevioris, maxime pro salute animarum fidelium quam tota mente appetimus, & juxta datam nobis à Domino gratiam assidue procuramus, ex præmissis & quibusdam aliis non minoribus causis ad id animam nostrum inducentibus, annum trigesimalum tertium hujusmodi de venerabilium fratrum nostrorum consilio, & ipsius potestatis plenitudine ad annum vigesimum quintum reducetes, auctoritate, scientia & potestate præmissis, statuimus & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus annus Jubilæus (plenarie videlicet remissionis, & gratiæ, & reconciliationis humani generis nostro piissimo Redemptori) cum omnibus & singulis indulgentiis, & peccatorum remissionibus supradictis de viginti quinque annis cum gratiarum actione, & mentis jucunditate debeat ab omnibus Christi fidelibus frequentari, ac etiam celebrari. Nos enim de omnipotentis Dei misericordia, & ipsorum Apostolorum auctoritate confisi, eisdem utriusque sexus fidelibus, qui in anno Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo quinto, incipiendo à primis vespere Vigiliæ Nativitatis Domini nostri JESU CHRISTI millesimo quadringentesimo septuagesimo quarto, & ut sequitur finiendo, ac deinceps de viginti quinque annis in viginti quinque annos Basilicas, & Ecclesias antedictas alias juxta ordinationem eorundem prædecessorum devote visitaverint, ut præfertur, plenissimam peccatorum suorum omnium veniam elargimur.

§. 8. Attendant igitur universi fideles, qui ad ratio-

nem perspicuæ veritatis attingere quærunt, ac in statera cordis justo liberamine ponderent suorum sarcinam peccatorum, & quam graviter se reos constituerint erga ipsam Redemptorem piissimum, divinam contra se clementiam provocando. Debitorum suorum etiam telegant memoriale, atque animo repetant hujus defluentis sæculi cursum ad exitum continuè properare, & inexorabilem legem mortis absque ullius exceptionis beneficio omnibus esse indictam, quæ sine personarum, dignitatumque delectu cunctos reddit æquales, nihilque esse in quo vanam hujus mundi gloriam inanibus extollamus titulis, dum nascenti dies mortis indicitur, ac per tacitos, fallentesque decursus hujus vitæ mortalitas ad extremum diè fugaci temporis mobilitate raptatur. Providè deinde considerent tremendi judicii diem, in qua omnium quæ in corpore gessimus, & sive bonum fuerit, sive malum, redditori erimus rationem, & absque provocationis effectu quisque propriam mercedem accipiet, aut æternæ beatitudinis præmia, aut mortis perpetuæ, & damnationis æternæ supplicia, quibus secunda mors finem imponere, aut ea mitigare nequibit: & tandem cum ita sit, nihilque habeat humana mortalitas quod bonorum omnium largitori digne retribuere possit (cum nullum in se bonum inveniat, quod non sit ei liberaliter à Deo collatum) ut mortis hujus & damnationis detrimenta evitent, his atque aliis meritoriis operibus peccata sua omni ex parte studeant expiare, ut saltem per hæc media, atque remissionum, & indulgentiarum largitionem hujusmodi, quibus Christicolæ omnes veluti data manu ad salutem perpetuam invitamus, ac sanctorum meritis & intercessionibus adjuti, ad æternam mereamur beatitudinem pervenire. Suscipiant etiam cuncti fidei Catholicæ professores patris monita & instituta salutis, atque præcipua cum exultatione ad præparandum iter sibi ad gloriam sempiternam has remissionum ac indulgentiarum gratias uberrimas, quas nos illarum dispensatores indigni, tanquam JESU CHRISTI Vicarius, de sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ thesauris exhibemus, ut ipsorum animas ab hostis terribili potestate ereptas, immortalis Deo Creatori nostro, sicuti supremis desideramus affectibus, exhibere, & nos cum eis, superna beatitudine perfrui valeamus. Amen. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno à Nativitate ejusdem Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo, tertio decimo Kalend. Maii, Pont. nostri anno 6.

SIXTUS QUARTUS PONT. CCXVI.
ANNO DOMINI MCDLXXI.

Sixtus Quartus de Ruvere, Magister Franciscus Savonensis antea dictus, Ordinis Fratrum Minorum, Presb.

Presb. Card. tituli S. Petri ad Vincula. Creatus 5. Idus Augusti, An. Domini 1471. Coronatus 8. Kal. Septembris, eodem anno: Vixit annos tredecim, dies quatuor. Creavit Cardinales 34. Obiit pridie idus Augusti, Anno Domini 1484, sepultus fuit in Basilica sancti Petri. Vacavit sedes dies 16.

Privilegia Theſaurarii, & Clericorum Rever. Camerae Apostolicæ, suorumque nepotum, & familiarium.

De his habes sup. const. 13. Eug. IV. Inter, & const. 1. Callist. III. Qua laudabili. Et signanter de Theſaurario, attende infra const. 100. Sixti V. In conferendis, cum ibi not. De Clericis autem, inspicie const. 12. Alex. VI. Et si ex, cum ibi indicandis.

S I X T V S P A P A I V.
Ad perpetuam rei memoriam.

DISPOSITIONE divina quamvis immeriti gregi Dominico, & Ecclesiastico statui Præfidentes, inter nostri officii curas multiplices nobis imminentes, Romanæ Curie, & Apostolicæ Sedis officialium status, regimen, & gubernatio nostrum sollicitat animum, ut rectè, salubriter, & benè disponantur, præsertim dilectorum filiorum familiarium nostrorum Camerae Apostolicæ Clericorum, quibus nostra & Apostolicæ Camerae negotia, ac Filii Apostolici officii cura & sollicitudo non parva incumbit, Nobisque & Apostolicæ Sedi in illis pertractandis solerti diligentia & indefesso animo, summaque cum fidelitate, & continuo labore deserviant, ut ea, quæ in illorum, & eorundem officii ordinationem, statum, favorem, & augmentum, à Rom. Pont. præcipuè Eugenio Quarto, Nicolao Quinto, & Callisto Tertio, prædecessoribus nostris, justè processisse comperimus, per nostri partes ministerii jugiter invaleſcant, perpetuamque suscipiant Apostolicæ auctoritatis & roboris firmitatem.

§. 1. Dudum siquidem Callistus III. prædecessor noster prædictus, nonnullas ordinationes, statuta, & concessiones regimen dicti officii, & personarum ejusdem concernentes per prædictos Eugenium IV. & Nicolaum V. Romanos Pontifices facta & edita, &c.

Reliquum omittitur, quia ipsæ bullæ Eugen. & Callisti sunt supra in locis indicatis in rubrica. Et bulla Nicol. V. relata est in ea Callisti III.

§. 2. Nos igitur prædecessorum prædictorum præcipuè Callisti III. in hac parte vestigiis inhærentes, eosdem Theſaurarium, & singulos Camerae Apost. Clericos numerarios, & participantes, ob ipsorum spectatam fidem, & integritatem, accuratamque diligentiam, sedulam sollicitudinem, in nostris & Romanæ Ecclesiæ negotiis, non minori, quàm dicti prædecessoris nostri gratiæ, & favoris benignitate prosequentes, proprio motu, non ad ipsorum, vel alterius nobis pro eis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex nostra scientia, supradictas literas Apostolicas Callisti III. Eugenii IV. & Nicolai V. quorum mentio in iis habetur, & omnia & singula in eis contenta confirmamus, & approbamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, suppletes omnes defectus, si qui forsân intervenierint in eisdem.

§. 3. Et insuper Theſaurarium, & singulos septem Clericos ipsos, præfentes & futuros, nostros & Sedis præfatae veros Capellanos, ac etiam veros nostros familiares & continuos commensales esse, haberi, teneri, & reputari debere decernimus, & declaramus, quos & eorum quemlibet numero aliorum quorundam familiarium nostrorum, etiam in certo libro Cancellariæ Apost. de nostro mandato scriptorum, sive describendorum, tam in executione beneficiorum, seu eorum gratiis, expectativis, ca-

rumque revalidationibus, extensionibus, mutationibus, restitutionibus pro tempore eis à nobis motu proprio, vel alias concessis, vel concedendis, quàm aliis omnibus & singulis, illisque prorsus similibus privilegiis, antelationibus, prærogativis, exceptionibus, & declarationibus decretis, statutis, relationibus, favoribus, & indultis utuntur, & gaudent, sive uti, & gaudere poterunt in futurum, uti, potiri, & gaudere posse, & debere, quos pro veris familiaribus descriptis, sive describendis in libro prædicto haberi, ac omnes & singulas concessiones quibusvis personis per nos factas, & faciendas de prærogativis familiarium nostrorum descriptorum, sine illorum præjudicio, in eisdem concessionibus apponi solitis adjicimus, ad ipsos Theſaurarium & Clericos, quàm ad alios familiares descriptos, & eorum præjudicium referri, motu & scientia prædictis volumus, decernimus, & declaramus.

§. 4. Ac etiam, ut Theſaurarius & Clerici antedicti, qui in revidendis, & in dijudicandis literis Apostolicis, quæ ad Apostolicam Camerae deferuntur, assiduo labore exercent, ad instar aliorum officialium Romanæ Curie circa literarum earundem expeditionem laborantium, decorentur, quod de cætero literæ Apostolicæ ipsos Theſaurarium & Clericos præfentes & futuros, numerarios & participantes, eorumque nepotes & familiares, tam circa gratiam, quàm justitiam, quomodolibet concernentes, quæ per Cancellariam, aut Camerae Apostolicam, pro tempore expediri contingit, gratis ubique & sine aliqua solutione, etiam Abbreviatorum, Scriptorum, ac plumbi & registri, necnon Secretariorum, aliorumque officialium quorumlibet, expendantur & expediri debeant, pro ut Scriptores ipsi Apostolici obtinuerunt gratiosè, concedimus & indulgemus. Mandantes Rescribendario, & Computatori, Abbreviatoribus, Scriptoribus & registri Magistris, & Secretariis nostris, aliorumque quorumlibet officialium Romanæ Curie præfidentibus, & emolumentorum eorum exactoribus & collectoribus, ne quid pro dictis literis, præfatis Theſaurario & Clericis Camerae participantibus, & eorum nepotibus & familiaribus, duobus pro eorum quolibet, petere vel exigere sub excommunicationis pœna, si contra fecerint, incurrenda audeant vel præsumant.

§. 5. Committentes & districtius injungentes dilecto filio S. R. E. Vicecancellario pro tempore existenti, ac Venerabili fratri nostro Latino Episcopo Tusculan. S. R. E. Cardinali Camerario nostro, eorumque in dictis officiis successoribus, præfentibus & futuris, ut ipsos Theſaurarium & Clericos, eorumque nepotes & familiares, in nostri indulti & concessionis hujusmodi pacifica possessione confoveant, defendant, atque conservent, & illo uti libere & gaudere faciant, atque curent, non permittendo contra illius vim, seriem, atque formam, eos à quoquam quavis auctoritate & dignitate suffulto, impeti, vel molestari. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ Anno 1472. decimo sexto Kal. Februarii, Pontificatus nostri Anno primo.

Reductio Auditorum Rotæ Romanæ ad numerum duodecim. II.

De qualitatibus autem, & munere & examine Auditorum, & aliis eorum materiam concernentibus, vide sup. const. 3. Mart. V. In Apostolica, & alias tibi ibidem indicatas.

S I X T V S E P I S C O P V S,
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam. Editæ An. D. 1472.

Romani Pontificis indefessa sollicitudo nihil præterit inordinatum, sed omnia suo pastorali commissa officio, sicut in Domino conspexit expedire, certa lege, ac limite concludit, ad eaque maxime animadvertit, quæ sui Apostolici Palatii domesticam respiciunt venustatem, admonente Propheta, Domine dilexi decorem domus tuæ.

§. 1. Hinc est, quod si dilectorum filiorum ejusdem Palatii

Expeditiones Camerae, & Cancellariae, pro eis & eorum nepotibus, ac familiaribus gratis dari præcipi.

Executores hujus bullæ deputati.

Dat. P. An. D. die 17. Jan. V.

Exordium.

Causa hujus reductionis.

Palatii causarum Auditorum peculiare Collegium, doctrina & integritate ceteris præstans, certo clauderetur numero personarum, majori decore fulgeret, immorarentur litigatorum dispendia, faciliorque foret exitus causarum.

Reversio Auditorum ad duodenum.

§. 2. Nos igitur qui etiam multitudine confusionem suboriri didicimus, provide attendentes, omnem dicti Collegii, & Auditorii nostri moderationem, atque ornatum ad nostræ sanctæ Sedis Apostolicæ gloriam conferre. Motu proprio, ex certa scientia, hac irrefragabili constitutione perpetuè valitura auctoritate Apostolica statuimus & ordinamus, quod dictorum Auditorum, & Locumtenentium eorundem numerus, qui ad præsens quatuordecim esse perhibentur, de cetero duodenarius dumtaxat existat. Quodque si qui supra statutum numerum, ex dilectis filiis Magistris, Gaspare de Zerano Decano Rotæ, Joanne de Cola Episcopo Calaguritanen. Locumtenente, Ludovico de Ludovisiis, Joanne de Cætanis, Joanne de Cæsarinis, Antonio de Grassis, Fantino de Valle, Joanne Francisco Pavino, Matthæo de Porta, Nicolao de Ubaldis, Gabriele de Contarenis, Bartholomæo de Bellenuis, Nicolao de Edem, Petro de Ferrera, modernis causarum dicti Palatii Auditoribus & Locumtenentibus, tales esse desierint, officia sua hujusmodi deficient in seipsis, extincta penitus sint, & esse ceaseantur, illisque aut eorum alteri aggregari nemo possit, neque valeat.

Prohibitio examinandi d. numerum.

§. 3. Nullusque omnino ultra præfinitum numerum duodenarium quarumcumque literarum, aut mandatorum Apostolicorum vigore hæcenus concessorum, & deinceps forsan concedendorum, sub quavis verborum forma, etiam censuras, ac alias pœnas ipso facto irrogantium, etiam si ad illorum præsentationem sit procellum, ac dicto numero duodenario, motu, scientia, & auctoritate similibus derogantium, etiam si illis de individuo præsentis statuti, & ordinationis nostræ tenere specialis, & expressa, non autem per generales clausulas derogatio, motu & scientia similibus fiat, quas & quæ præter & contra mentem nostram, & utilitatem publicam, & litigantium præcipuè pauperum relevamen emanasse, & in posterum emanare, tenere præsentium declaramus, deinceps admittatur, vel admitti possit, seu debeat quoquo modo, donec Collegium ipsum ad duodenarium numerum reductum sit.

Auditorum examinandi d. numerum Vicecancellario.

§. 4. Nec etiam numero prædicto diminuto, durante absentia, Venerabilis Fratris nostri Roderici Episcopi Albanensis, S.R.E. Vicecancellarii, ad Hispaniarum regna de latere Legati, coram quo, & pro tempore existente ejusdem Ecclesiæ Vicecancellario tantum, & non alias, Auditores ad ipsum officium de cætero admittendos, examinandos fore. Prænominatosque & alios, infra prædictum statutum numerum existentes Auditores causarum dicti Palatii, ad recipiendum vel admittendum quempiam, nisi numero ut præmittitur redacto, diminuto, & examine facto juxta morem in præsentia prædicti Roderici, ac pro tempore existentis præfate Ecclesiæ Vicecancellarii non teneri, nec propterea aliqua Ecclesiastica censura, seu pœnis aliis, quas pro infectis haberi volumus, actari posse decernimus.

Forma officii Auditorum non valet per promotionem. De cetero Auditorum & Locumtenentium numerus, qui ad præsens quatuordecim esse perhibentur, de cetero duodenarius dumtaxat existat.

§. 5. Nostræ tamen intentionis non existit, quoad Auditores illos, quos forsan pro tempore promoveri contigerit, quominus in dicto Collegio & Auditorio perseverent & maneat tanquam Locumtenentes, aliquid innovare, præter id quod hæcenus receptum existit, & laudabiliter observatum. Decernentes irritum & inane quicquid à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini 1472. pridie Idus Maii, Pontificatus nostri anno primo.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini 1472. pridie Idus Maii, Pontificatus nostri anno primo.

III. Quod festum S. Francisci Ordinis Fratrum Minorum institutoris, ut duplex ab omnibus celebraretur, ab omnique opere servili abstineatur, ac sub observantia & præcepto comprehendatur.

tur, ac sub observantia & præcepto comprehendatur.

S. Franciscus tres Ordines instituit, ut notavi sup. ad const. 5. Hon. III. Solet, ubi plenè de eis dixi. Et deinde à Greg. IX. Sanctorum Catalogo adscriptus existit, ut sup. in ejus const. 2. Mira. Et Stigmata D. N. IESV CHRISTI in corpore suo portavit, ut idem Greg. declaravit in alia ejus const. 12. Confessor.

Adde quod Fratribus Conventualibus hujus Ordinis indultum concessit Paul. V. ut semel in mense, prima die non impedita alio festo novem lectionum, Officium de ipso S. Francisco, prout recitatur in die festo ejusdem, recitare possint & valeant, prout videre est in ejus Const. 102. Domini nostri, inf. tom. 3.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

Præclara Sanctorum merita, & grandia virtutum insignia, quibus radiantibus in firmamento syderibus, Sacrosancta illustratur Ecclesia, ac supra petram stabilita firmissima Sanctorum irradiatur splendoribus, & novæ prolis instaurata præsidio, incrementum suscipit, & fulgorem, eo frequentius debent universi fideles congrua devotione recolare, réverentia, ac digna reminiscencia celebrare solemniter collabentibus sæculis.

§. 1. Sed cum fidei Catholicæ fervor plurimum tepuisset, decus ille morum, Deoque acceptissimus pauperum Patriarcha Franciscus, ad salvandas animas ipsius Salvatoris nostri pretioso cruore redemptas, aberrantem fidelium plebem, ad salutis opera excitandam, erudiendamque & suo reintegrandam auctori, ordinatione superna destinatus, inter admitanda ipsius opera, Spiritu paraclito inspirante, novam Fratrum Minorum religionem sacram, ad Dei laudem & gloriam, militantis Ecclesiæ decorem, ac populi Christiani profectum in agro dominico tempore opportuno plantavit, instituit, & supra Petram, quæ Christus est, perpetuè stabilivit, ut præcipua virorum insigni sanctimonia, moribus, scientia atque virtutibus præditorum, fecunditate & numerositate exuberans, fructuosos palmite ex vite vera produceret, qui Christi vexillum per Orbem universum verè, nomen quod est super omne nomen cunctis gentibus prædicare, salutaribus insuper monitis, exhortationibus & exemplis diabolica fraude deceptos Deo lucrifacere, & à maligni hostis servitute eripere, studio indefesso contenderent.

§. 2. Quemadmodum hæc ipsius incliti patris germina, & vestigiis ejus providi sectatores benedicente Altissimo multiplici in domo Domini, & gratiis perfusi cœlestibus, longè lateque universas nationes mortalium penetrantes, Christi Evangelium, ac veræ fidei documenta cunctis gentibus nunciare, eidem Ecclesiæ antemurale constituere, ac pro virili suo tueri, munire, & ampliare non cessant.

§. 3. In hujus igitur solemnibus almi Patris, Seraphicique Francisci, quem supremus ille paterfamilias, pro multiplicato cum talentis sibi creditis, innumerabiliumque animarum lucro, præclarisque virtutibus aliis corona gloriæ interna claritate magnificat, & quasi lucernam in domo Domini positam, summo devotionis studio censuit à cunctis fidelibus venerari. Cupientes, prout operis & officii nostri debitum esse conspiciamus, propter miræ sanctitatis excellentiam, virtutum suarum cumulum, exigentiam meritum, & hanc Religionem sanctam, ad extirpandas hæreses, schismaticorum & infidelium confundendos errores, credentium verò profectum, salubriter institutam quantum nobis ex alto conceditur, venerationem congruam, & honorem adjicere, ac tanto Confessori glorioso pro summis in nos beneficiis, præsertim ab ipsis cunabulis, cum vitalis spiritus in nostro corpusculo palpitanis extingui protinus videretur, ipsius protinus meritum, & intercessione præstare restituti fuimus sanitati cum

cum & aliis gratiarum donis, & futurorum præfagis, quæ cordi nostro insident, & memoriæ jugiter retinemus, tum quia diversis temporibus aliis in variis nostri corporis morbis, & humanis casibus constituti, præsidio ipsius B. Francisci, qui nos ad sacram Religionem prædicitam, quasi data manu, pro sua pietate vocavit, & ad hanc usque diem, cum hominis utriusque salute, Domino annuente perduxit, adjuti & liberati exitimus.

§. 4. Pro cujus memoria, & ejus habitum, & insignia ad extremum usque diem corde jugiter gestare statuimus, etiam pro his acceptis beneficiis possibilem nobis gratitudinem aliquam suæ quamvis excellentiæ impari, pro ejus gloria & honore, animarumque salute, sincero & hilari animo exhibere, necnon ipsius festivitatis diem celebrem, magisque devotum, & cunctis fidelibus acceptabilem constituere in futurum: De omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum auctoritate confisi, universis & singulis utriusque sexus fidelibus videlicet constitutis veteris penitentibus & confessis, qui ejusdem gloriosi Confessoris Francisci festivitatem hanc, quam deinceps perpetuis futuris temporibus celebrem esse, ut fixum duplex à cunctis Christianis celebrari, ab omnique opere servili abstinere, & sub observantia, & præcepto comprehendere volumus, & tenore præsentium declaramus, devote celebrantibus, annuatim quinquaginta annos, & totidem quadragenas, de injunctis eis penitentibus relaxamus.

§. 5. Verum quia difficile foret, præsentem literas ad universi mundi partes destinare, volumus etiam & Apostolica auctoritate decernimus, quod eorum transumpto, manu publica scripto, & alienius Episcopalis Curie sigillo munito, tanquam præsentibus literis originalibus firmiter stet ubique, ac plena eis fides adhibeatur, ac si ipsæ originales literæ forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo omnino, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Domini 1472. quinto nonas Octobris. Pontif. nostri Anno secundo.

Approbatio & explicatio constitutionis Greg. XI. de auctoritate Cardinalis pro tempore Protectoris Fratrum Minorum Ordinis Sancti Francisci.

Eandem approbationem fecit Jul. II. die 15. Octobris, Pontif. sui Ann. 4. quam ut simpliciter confirmatam prætermissi. Et pro ejusdem explicacione convenit alia const. Pauli V. num. 53. Cum Ordo, ubi notabo. De toto autem Ordine scripsi ad const. 5. Honor. III. Solet, sup.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

Sancta Minorum Religio, quæ agrum militantis Ecclesie sanctis operibus, & exemplis copiosissime fecundat, & sapientiæ splendore catholicam illustrat Ecclesiam, tanto uberioribus fructibus fertilior esse perspicitur, quanto in suo statu quietior permanet, & consistit & major promptiorque à subditis ejusdem Fratrum Ordinis suis Prælatibus observantia exhibetur, nullisque extrinseci impedimenti perturbationibus agitur, & molestatur, quin in ea caput unicum sit & esse censeatur, à quo omnia dictæ Religionis negotia & causæ administrantur, & cui omnes & singuli dicti Ordinis parent, & illius subiaceant disciplinæ.

§. 1. Dudum siquidem fel. recordat. Gregorius Papa Undecimus prædecessor noster, cognito quod nonnulli dicti Ordinis Protectores, dum majorem quam eis ejusdem Ordinis regula conceditur auctoritatem vendicare, ac usurpare sibi ipsi voluerunt, vera subditorum præfati Ordinis ad suos Prælatos obedientia submovebatur, unde perturbationes, inconvenientia multa, inutiles fratrum discursus, & gravia scandala fuerant exorta, in

magnam ipsius Ordinis jacturam, præjudicium, & detrimentum, literas sequentis edidit tenoris.

Omittitur insertio bullæ, quia est sup.

§. 2. Nos autem, cum in minoribus constituti, ipsius Ordinis generalis cura & administratio incumberet, saluberrimum, opportunum, & necessarium dicto Ordini esse conspeximus, ut Protectores ultra præfixam ab ejusdem Ordinis regula non extenderent. Nam experti sumus & vidimus, quanta pax, quies, utilitas, quantaque commoda præfato Ordini, & fratribus ejusdem, ex firma & inconcussa dictarum literarum observantia, provenirent, quæ & quantæ perturbationes, jacturæ, incommoda, damna, & gravia scandala in dicto Ordine suscitata sunt, quoties dicti Ordinis Protectores suæ auctoritatis limites excedere attentantes, in particularibus dicti Ordinis & fratrum ejusdem causis & negotiis se intromittere, & usurpata sibi auctoritate, ea videre, cognoscere, judicare, & discernere voluerunt. Cupientes, ut Religio, & Ordo præfatus quem affectuosissima charitate complectimur, utpote, quod in eo à teneris annis enutriti, & doctrina, ac regularibus disciplinis, & moribus instituti fuimus, ac uti firma fide tenemus, certissimisque in nobis experimentis didicimus, ad officia, & dignitates ad quas in minoribus promoti sumus, & ad hunc summi Pontificatus apicem, meritis & precibus Seraphici illius Patriarchæ Francisci, ejusdem Ordinis Patris, & fundatoris, proveci fuimus, quieto consistens statu, virtutibus, & meritis augetur, & multiplicetur & fidei Catholicæ & Christianæ Republicæ augmentum, & multiplex ac solidum fundamentum, ex ejusdem Ordinis fratrum operibus & prædicationibus proveniant, promptissimo & liberali animo, ut dignum censemus & debitum, ea quæ pro ipsius Ordinis quiete, pace, tranquillitate & prosperitate, à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris providè statuta & ordinata sunt, ut illibata perdurent, nostræ approbationis munimine solidamus, interretamur & declaramus, prout ipsius Ordinis tranquillitati conspiciamus salubriter expedire.

§. 3. Ut igitur de cætero ipsius Ordinis professoribus omnis evagandi extra religionem occasio tollatur, & vera suis Prælatibus obedientia, in qua ipsius Religionis veritas & solidum firmamentum & robur consistit exhibeatur, præfati Ordinis & fratrum ejusdem negotia & causæ non alibi, neque per alios quam in ipso Ordine, & ipsius Prælatos tractentur, agitentur, judicentur, & determinentur, dilecti filii Zanetti de Utino generalis dicti Ordinis Ministri, & totius generalis Capituli in hac parte supplicationibus inclinati, inhibitionem & literas prædictas prædecessoris præfati, auctoritate Apostolica, præsentium tenore approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere decernimus.

§. 4. Et per eas Protectores præfatos, qui in tempore erit, nisi in illis casibus & articulis in regula dictorum fratrum expressis, & præfati prædecessoris literis declaratis, neque in illis, dum non universi, sed aliqui ipsius Ordinis professores in quovis numero à fidei unitate, sacrosanctæ Romanæ Ecclesie obedientia deviant, vel regulam præfatum non servarent, sed de eorundem deviantium & non observantium regulam, correctione, aut reuditione, ac aliis quibuslibet causis & negotiis dicti Ordinis se impediatur, inhibitionem fore, dicta auctoritate decernimus & declaramus.

§. 5. Hortamurque illum qui ad officium protectionis hujusmodi (quod impræfentiarum per obitum bonæ memoriæ Bessarionis Episcopi Sabinensis, dicti Ordinis olim Protectoris nuper vita functi vacat) assumi & deputari contigerit, & ipsius successores dicti Ordinis Protectores ac eis in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo inhibemus, ne extra prædictos articulos & casus in regula prædicta contentos & expressos, nec etiam in illis (cum non universus Ordo, sed aliqua ipsius pars, & specialis persona erraret, ipsorum fratrum querelas audire, seu de ipsorum causis & negotiis contra literas & declarationes hujusmodi intromittere se quoquo modo præsumant. Sed current (uti est eorum proprium officium, & præfati sancti Francisci, & Apostolicæ Sedis intentio

Hic igitur Pontif. qui d. Ordinis extrinseci Minister generalis, observantiam bullæ Gregor. XI. videri esse cognovit.

Eandem igitur constitutionem approbat.

Declaraturque & referuntur.

Protectoresque pro tempore ad Ordinem præfatum omnia horantur.

extitit)

extitit ipsum Ordinem in quieto, tranquillo, & pacifico statu conservare, & augere, & ab impugnantibus, molestantibus, & perturbantibus defendere & tueri, ne secus agendo, Ordinem praefatum non solum non protegant, conferant & exaltent ut tenentur, sed in animarum suarum perniciem, & dicti Ordinis detrimentum & scandalum, confundant & destruant. Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 2. 28. Januarii.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quadringentesimo septuagesimo secundo, quinto Kalend. Februarii, Pontificatus nostri Anno secundo.

V. Approbatio Congregationis Fratrum Eremitarum Sancti Francisci de Paula, cum exemptionum, & gratiarum largitione.

Ista Congregatio sortita est nomen Fratrum Minimumum S. Francisci de Paula, qui tres Regulas praefavit, unam pro Fratribus, aliam pro Sororibus, & alteram pro Tertiariis, quas approbavit Jul. II. & multa privilegia concessit, ut infra in eius constit. 10. Dudum.

Hunc Ordinem inter Mendicantes connumerari, & eorum privilegiis uti, declaravit post alios Pius V. infra in constit. 49. Apostolicae.

Contra Superiores Fratrum hujus Ordinis, qui attendentes favores extra Ordinem, officia, dignitates, & gratias concedunt, & contra, Fratres dictos favores conquirentes edidit Paul. V. Constit. quam habes inf. tom. 3. n. 117. Admonemur, ubi alia tibi indicabo circa nonnulla eorum statuta, & erectionem Collegii pro studentibus in Urbe Nationis Calabrensis.

Edita An. D. 1474.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam. Dilectis filiis Fratri Francisco de Paula, ceterisque Fratribus Eremitis Eremitarii, seu Oratoris Sancti Francisci de Paula, Consentinensis diocesis, praesentibus, & futuris, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Proximium.

Edes Apostolica aqua in omnibus semper distribuitur, ea quae pro divini cultus augmento, ac piorum locorum, & personarum, praesertim sub humili, & religioso habitu in eis degentium commodo & utilitate pie facta sunt, ut illibata persistant, libenter, cum ab ea petitur, Apostolici muniminis consuevit adiacere firmitatem, ac benigno favore ea, quae sunt pro animarum salute concedere, illisque ut eo devotius, quo quietius Altissimo famulari possint, suae protectionis munimen impartiri.

Archiepiscopus Consentinensis B. Franciscus de Paula licentiam concessit.

§. 1. Dudum siquidem pro parte Francisci nobis exposito, quod olim postquam venerabilis Frater noster Pyrrhus Archiepiscopus Consentinus, tibi, ut quoddam Oratorium, sive Ecclesiam, sub vocabulo S. Francisci, in tenimento de Paula Consentinensis diocesis edificare posses, licentiam concesserat: tuque Oratorium hujusmodi propriis manibus & expensis cum dormitorio, pro tuis, & sociorum tuorum usu, & habitatione, pro magna parte edificaveras, & nonnullos socios vitam eremiticam ducentes receperas, ipseque Archiepiscopus praedictum Oratorium, sive Ecclesiam una cum omnibus juribus, & pertinentiis suis, tibi tuaeque Congregationi in perpetuum donaverat; & nonnulla alia tuae, & sociorum tuorum devotioni, & saluti convenientia, salutifera & opportuna concesserat, fecerat, & ordinaverat. Quodque Oratorium, sive Eremitarium praedictum adhuc pro sufficienti habitatione tua, & Eremitarum praedictorum perfectum omnino non erat, illudque piis Christi fidelium elemosynis cum dormitorio, & aliis necessariis officinis, tu, ac Eremitarum praedictorum hujusmodi continue edificabatur, ampliabatque.

H. P. de consuetudine Episcopi.

§. 2. Nos, cum praedictum Oratorium, praedictorum in ea parte suppleverat, venerabili Fratri nostro

Episcopo S. Marci, ejus proprio nomine non expresso, per alias nostras literas dedimus in mandatis, ut si, & postquam, vocatis qui forent evocandi, de praemissis sibi legitime constaret, concessionem, & literas dicti Archiepiscopi, ac omnia, & singula in ipsis literis contenta, prout ea concernebant, auctoritate Apostolica approbaret & confirmaret, suppleretque omnes & singulos defectus, si qui forsan intervenissent in eisdem: & in eventum approbationis, confirmationis, & suppletionis hujusmodi, vobis praedictis Eremitis, ut omnibus & singulis privilegiis, indulgentiis & gratiis, quibus Frater Petrus de Pisis nuncupatus, ceterique Eremitae potiebantur, & gaudebant, uti & gaudere pariformiter, & absque ulla differentia, liberè & licite possidetis, & valeritis, concessimus, prout in eisdem nostris literis desuper confectis plenius continetur.

§. 3. Cum autem sicut exhibita nobis nuper pro parte vestra petitio continebat, Venerabilis Frater noster Goffredus Episcopus S. Marci praedictus, ad executionem praedictarum nostrarum literarum, illarum forma servata, procedens (quia sibi vocatis vocandis, de a nobis expositis legitime constiterat) licentiam, donationem, concessionem, ordinationem, & literas Archiepiscopi praedicti, omniaque & singula in eis contenta, prout ea concernunt, auctoritate Apostolica approbaverit & confirmaverit, suppleveritque omnes, & singulos defectus, qui intervenierunt in eisdem, prout in quodam publico instrumento desuper confecto dicitur plenius contineri.

§. 4. Quodque Pyrrhus Archiepiscopus praedictus, inter alia per eum vobis tunc concessa, praedictum Eremitarium, sive Ecclesiam S. Francisci, & alia quaecumque loca, Ecclesias, & Oratoria, per vos in posterum recipienda, cum omnibus juribus & pertinentiis, Eremiticis & personis inibi pro tempore degentibus, ac rebus omnibus ad vos, locaque vestra quomodolibet pertinentibus & spectantibus, ab omni jurisdictione, subjectione, & superioritate matrum Ecclesiarum, ac sua, suaeque Ecclesiae consentinae, ceterarumque personarum in perpetuum exemptis, liberavit, ac sub protectione, summatione, & jurisdictione Sedis Apostolicae, specialiter & expresse remisit & relaxaverit.

§. 5. Et sicut eadem petitio subungebat, a nonnullis asseritur nostras praebatas literas, ac confirmationem, approbationem, & defectuum suppletionem, ceteraque omnia alia & singula per praedictum Goffredum Episcopum S. Marci illarum vigore facta, & inde secuta quaecumque Juribus non subsistere, pro eo quod Archiepiscopus praedictus per suas praedictas literas Fratrem Franciscum in superiorem hujusmodi tuae Congregationis Patrem, Rectorem, & Priorem, seu quovis alio nomine nuncupandum dederit, & deputaverit, cui Congregationi praesides, ac vita, & exemplis profuisses, tuique monitis, mandatis, & praecipis salubribus omnes Congregationis hujusmodi personae obedire, & parere deberent. Ipsisque tuis Eremitis Fratribus facultatem concessit te in suum superiorem, & priorem, ac una tecum alios quoscumque superiores & priores, & officiales canonicè eligendi. Necnon statuta & ordinationes pro hujusmodi vitae observantia, a jure tamen divino, & sanctorum Patrum institutionibus non deviantia faciendis Tibique & hujusmodi officialibus omnimodam jurisdictionem ordinariam, in spiritualibus & temporalibus Congregationis hujusmodi personarum, etiam si sacerdotali, seu quavis alia praefulgerent dignitate, ac locorum jurisdictiones animalium & rerum omnium ad te, tuamque Congregationem quomodolibet spectantium & pertinentium: Quoscumque quoque rebelles, & inobedientes, omniumque hujusmodi Congregationis personarum delinquentium peccata & delicta, & cujuscumque generis maleficia & crimina, prout juris foret, puniendi, hujusmodique delinquentes incarcerandi, disciplinandi, condemnandi, liberandi, absolvendi, ceteraque faciendi, quae in praemissis, & circa praemissa vobis viderentur fore necessaria & opportuna, & quae ipsemet Archiepiscopus facere posset.

§. 6. Sacerdotibus vero hujusmodi Congregationis, seu saecularibus vel regularibus per vos eligendis, missas etiam

Dat. Romae 15. Julii 1474.

SIXTUS QUARTUS.

etiam ante diem, & in quocumque loco ad hoc congruo & honesto cum sacri portatili celebrandi, Eucharistia, & alia quaecumque Ecclesiastica sacramenta, liberè & licitè tibi, huiusmodique tuæ Congregationis personis, quoties devotio ingrueret, & necessitas postularet, absque quacumque superioris licentia ministrandi, ad quæ suscipienda extra loca huiusmodi compelli non possent.

§. 7. Confessiones audiendi, & ab omnibus casibus, excommunicationibus, suspensionibus, & interdictis, ac super quacumque irregularitate, eidem Archiepiscopo, tam à jure, quam ab eo reservatis, & præmissis, toties, quoties opus foret, & esset, absolvendi, & dispensandi, votaque quaecumque permutandi & relaxandi, ac poenitentiam salutarem injungendi.

§. 8. Loca, Oratoria quaecumque, & Ecclesias licitè accipiendi & retinendi, quascumque etiam personas Ecclesiasticas & sæculares ad vos venientes, & vobiscum moram trahere, & habitum quem geritis, profiteri, & recipere volentes, ad habitum & professionem observantia castitatis, paupertatis, & obedientia, acceptandi, & recipiendi.

§. 9. Necnon ut omnibus & singulis privilegiis, gratiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, quibus Fratres S. Francisci, cæterique Mendicantes fruuntur, & utuntur, frui, & uti possitis & valeatis, ac possent, & valerent, indulget, ac vobiscum super his opportunè dispensavit.

§. 10. Huiusmodique Oratorium, sive Ecclesiam sancti Francisci de Paula, ac alia quaecumque loca, Oratoria, & Ecclesias per vos in posterum acquirenda, & acceptanda, cum omnibus iuribus & pertinentiis suis, Eremiticis & personis, ac rebus omnibus & singulis ad vos, vestraque loca quomodolibet spectantibus & pertinentibus, personisque huiusmodi inibi pro tempore degentibus ab omni iurisdictione, subjectione, superioritate matrum Ecclesiarum, ac sua, suæque Ecclesie Consentinae, cæterarumque personarum ex certa sua scientia, & motu proprio in perpetuum eximit, & totaliter liberavit.

§. 11. Ac sub protectione, submissione, iurisdictione, & superioritate Sedis Apostolicæ prædictæ totaliter, specialiter, singulariter, & expressè remisit, & relaxavit, prout in literis dicti Archiepiscopi plenius continetur.

§. 12. Et de eisdem nihilominus concessionibus, gratiis, & indultis vobis, sic ut præmittitur, per prædictum Archiepiscopum concessis, in dictis aliis nostris literis specialiter, & singulariter mentio facta non fuerat, sed sub clausula generali dumtaxat, videlicet dicendo: Nonnulla alia vestrae devotioni, & saluti convenientia, salutifera & opportuna. Et similiter sub eadem clausula, & non facta alia expressione per dictum Goffredum Episcopum S. Marci, prædicta omnia, & singula approbata, & cum suppletionem defectuum confirmata fuerant, prout in nostris, ac dicti Archiepiscopi literis, ac instrumento publico desuper confecto plenius continetur.

§. 13. Pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut omnia & singula præmissa, concessionem, gratias, & indulta vobis per Archiepiscopum prædictum concessa, facta, & indulta, necnon approbationem, confirmationem, defectuumque suppletionem, cæteraque omnia, & singula per prædictum Goffredum Episcopum, vigore nostrarum literarum prædictarum desuper facta, & inde secuta quaecumque, rata & grata habentes, approbare, confirmare, ac omnes & singulos defectus qui intervennerunt in eisdem, supplere, ac alias in præmissis, & circa ea vobis de opportuno remedio providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 14. Nos igitur vestris in hac parte supplicationibus, inclinati, donationem, concessionem, ordinationem, constitutionem, remissionem, relaxationem, indulta, gratias & literas prædicti Archiepiscopi, omniaque & singula in eis contenta, nostras alias, ac dicti Archiepiscopi literas, ac approbationem, confirmationem, & defectuum suppletionem per prædictum Goffredum Episcopum factas, ac processum desuper habitos, & inde secuta quaecumque, omniaque & singula, quæ in prædictis nostris, & præno-

minati Archiepiscopi literis & processibus, & instrumentis publicis desuper habitis contenta, pro sufficienter expressis, ac si de verbo ad verbum præsentibus insisterentur, rataque & grata habentes, auctoritate Apostolica, ac ex certa nostra scientia laudamus, approbamus, & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communitus, supplemusque omnes & singulos defectus qui intervennerunt in eisdem, decernentes nostras prædictas literas, ac processum desuper habitos, & inde secuta quaecumque valere, ac roboris firmitatem tenere, perinde ac si omnia & singula vobis per prædictum Pyrrhum Archiepiscopum concessa, & ipsius Archiepiscopi literis contenta, in sæpe nominatis nostris literis specialiter & singulariter narrata, & expressa fuissent.

§. 15. Et insuper vos & vestrum quemlibet, ac Eremitorium, sive Ecclesiam sancti Francisci de Paula prædictam, cæteraque omnia & singula Eremitoria, Ecclesias, & loca per vos in quibuscumque civitatibus, & diocesis, ubilibet hætenus recepta, & in posterum recipienda, cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis, Eremiticis & personas in illis pro tempore degentes, ac res, & bona quaecumque mobilia, & immobilia ad vos, & Eremitas, & personas, ac vestrum quemlibet, ac loca, Eremitoria, & Ecclesias huiusmodi quomodolibet communiter vel divisim, spectantia, & pertinentia, ab omni iurisdictione, dominio, potestate, visitatione, correctione, & superioritate prædicti, ac pro tempore existentis Archiepiscopi Consentini, & aliorum Archiepiscoporum, Episcoporum Ordinariorum, Judicum, & Superiorum quorumcumque etiam illorum, in quorum iurisdictione, civitatibus, & diocesis Eremitoria, loca, Ecclesie, vos, & Eremitæ, ac personæ, res & bona huiusmodi consistunt, & consistere poterunt quomodolibet in futurum, auctoritate, & scientia prædictis de speciali gratia tenore præsentium prorsus eximimus, & totaliter etiam liberamus, ac sub beati Petri, & Sedis memoratæ, ac Romanæ Ecclesie, & nostra protectione suscipimus, ac exempta, & immunita esse volumus, nobisque & successoribus nostris Romanis Pontificibus canonicè intrantibus, ac dictæ Sedi immediate subiacere. Ita quod Archiepiscopi, Episcopi, Ordinarii, Judices prædicti, ratione delicti, seu contractus, aut rei de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, vel inearum contractus, aut res ipsa consistat, nullam in vobis, ac Eremitoriis, locis, & Ecclesiis, Eremitis, & personis huiusmodi, ac rebus & bonis prædictis iurisdictionem, potestatem, & dominium possint quomodolibet exercere, sed dumtaxat coram dicta Sede, vel ejus Legatis, vos, & Eremitæ, ac alia personæ in locis, Ecclesiis, & Eremitoriis huiusmodi pro tempore degentes teneamini de iustitia respondere.

§. 16. Et insuper vobis omnibus, & Eremitis, ac personis, locis, Ecclesiis, ac Eremitoriis huiusmodi, ut omnibus & singulis privilegiis, indulgentiis, concessionibus, gratiis, indultis, cæterisque omnibus, & singulis in præsentibus, & aliis nostris, ac ipsius Consentini Archiepiscopi literis sæpe dictis, & per eas habitis processibus prædictis contentis, vobis, ac Eremitoriis, Ecclesiis, & locis huiusmodi concessis, & concedendis, in quacumque civitate, & diocesi, ac ubique, & in quocumque loco, auctoritate Apostolica prædicti uti, & gaudere, eaque omnia & singula in huiusmodi nostris ac aliis, & prædicti Archiepiscopi prænominati literis & processibus desuper habitis contenta, cuiusvis superioris super his, aut aliquo præmissorum licentia minime requirita, ac quibuscumque etiam contradictionibus, exceptionibus, & impedimentis remotis, prædicta auctoritate Apostolica, liberè, & licitè exercere possitis, & valeatis. Quæ etiam omnia & singula in præsentibus, & aliis nostris, ac dicti Archiepiscopi literis sæpe dictis, ac processibus desuper habitis contenta, auctoritate, & scientia prædicta de speciali dono gratia concedimus, & indulgemus per præsentem.

§. 17. Felice Innocentii Papæ IV. prædecessoris nostri contra exemptos, quæ incipit, Volentes, & qualibet alia constitutione Apostolica contraria non obstante.

§. 18. Decernimus quoque ex nunc, omnes, & singulas excommunicationum, suspensionum, & interdicti, aliasque

Exemptio que quoad bona est personarum à superioribus quorumcumque concessis. Ad hoc videtur, quæ mox supra notavit.

Et extendit dicta indulta ad omnia loca Ordinis.

Contra iustitiam.

Et vna declaratur.

SIXTUS QUARTUS.

aliasque Ecclesiasticas sententias, censuras, & poenas, ac processus, quos, & quas contra vos, & Eremitas, ac personas, Ecclesias, Eremitoria, & loca hujusmodi, & vestrum querilibet promulgari contigerit, vel haberi, irritas, & irritas, & inanes, ac nullas existere firmitatis, vel momenti. Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 3. die 27. Junii.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1474. 6. Kal. Junii, Pont. nostri Anno 3.

Amplissimae gratiae, & privilegia Fratrum Minorum Conventualium Ordinis S. Francisci, quae propterea Mare magnum nuncupantur.

Moderationem eorum, vide signanter inf. in constit. 2. 2. Leo. X. Dum intra. Et apud Concilium Tridentinum confirmatum a Pio IV. in constit. 94. In Principio. Sed postea Pius V. alias gratias largitus est in constit. 11. Dum ad uberes, ubi notabo. De toto autem Ordine Franciscano inspicere dicta sup. in constit. 5. Honor. III. Solet.

Edita An. D. 1474.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Prosumus

Regimini universalis Ecclesiae meritis licet insufficientibus disponente Domino praesidentes, curis perurgemur assiduis, ut juxta creditis nobis desuper dispensationis officium, quieti subditorum quorumlibet, praesertim sub Religionis habitu, studio vacantium pietate, in quorum utique prosperitate reficimur, jugi quantum nobis ex alto conceditur sollicitudinis studio intendamus, & ut ea quae pro divini cultus, dictae Religionis incremento, animarumque salute a praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus providè facta sunt, sublati ambiguitatibus quae exinde emeruisse noscuntur, in sua integritate persistant, nostri ministerii partes interponimus efficaces. Dudum siquidem a felicis recordationis Eugenio Papa Quarto praedecessore nostro literae emanaverunt tenoris sequentis, videlicet.

Eug. IV. ad idem const. confirmantem bullam Clem. IV. Clemens IV. ad idem bullam qua est sup. Sic Pont. eam confirmat.

§. 1. Eugenius Episcopus Servus servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Licet debitum pastoralis officii, &c.

Omittitur haec bulla, quia est simplex confirmatoria Bullae Clem. IV.

§. 2. Clemens Episcopus, &c. virtute conspicuos, &c. Praetermittitur etiam haec bulla, quia est sup.

§. 3. Nos igitur qui dicti Ordinis Fratrum Minorum, in quo generalis Ministri fungebamur officio dum ad Cardinalatus honorem assumpti fuimus, & personarum ejus statum prosperum, & tranquillum, propter uberes fructus, quos Ordo ipse multa resurgens gloria meritorum, & gratia redolens sanctitatis in agro militantis Ecclesiae, in propagatione Religionis, & fidei orthodoxae haecenus produxit utiliter, & producit, ac in futurum producturum fore spe firma tenemus, palmites suos a mari usque ad mare, & etiam ad barbaras extendendo nationes, intensius desideramus affectibus, Clementis, & Eugenii praedictorum, ac aliorum praedecessorum nostrorum, qui Ordinem praedictum Fratrum Minorum, aliis variis privilegiis non immerito decorarunt, vestigiis inherentes, Motu proprio, non ad eorum dicti Ordinis Fratrum Minorum professorum, vel alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera voluntate, & de liberatione, ac ex certa scientia nostra, Clementis, & quascumque alias quorumcumque Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum literas dicti Ordinis Fratrum Minorum, & illius domibus, & professoribus in genere, sub quacumque verborum forma concessas, quas ac si de verbo ad verbum, unà cum praedictis literis Eugenii praedecessoris praefati, praesentibus insertae forent, haberi volumus pro expressis, ac omnia, & singula in illis contenta, auctoritate Apostolica, tenore praesentium approbamus, & robor perpetuae firmitatis obtinere debere decernimus, & pro potiori cautela omnia & singula per Clementis, & Eugenii, aliosque praedecessores nostros praedictos in eisdem literis, pro

& in favorem dicti Ordinis Fratrum Minorum quomodolibet ordinata, statuta, decreta, concessa, & indulta fieri, & servari debere, auctoritate, motu, & scientia praedictis de novo ordinamus, statuimus, & decernimus, ac eisdem Ordini Minorum, illiusque domibus, & professoribus concedimus, & indulgemus.

§. 4. Et quia sicut accepimus, nosque ipsi experientia didicimus in minoribus constituti praefati Ordinis curam gerentes, circa literas, & privilegia hujusmodi nonnulla dubia postmodum sunt exorta, habita super illis consideratione decenti, motu, auctoritate, & scientia similibus, literas ejusdem Clementis praedecessoris, in ea parte in qua concedit dicti Ordinis professoribus, ut liceat eis in locis in quibus degunt habere oratoria, & in eis cum altari portatili etiam tempore interdicti, januis clausis, excommunicatis, & interdictis exclusis, missarum solemnia, & alia divina officia celebrare, & quod eorum insistentes obsequiis, censuris generaliter promulgatis non ligentur, quum contingat eos persaepe requiri, ut etiam extra oratoria super hujusmodi altari portatili celebrent divina officia, & ad illa interdicti Tempore, Tertii Ordinis sancti Francisci de Penitentia nuncupati fratres, ac sorores, ac suos & illorum procuratores admittant extendentes. Concedimus eisdem fratribus, ut non solum in oratoriis, & locis in quibus degunt, sed etiam in quovis alio loco congruenti, & honesto, possint super altari portatili ejusmodi, Missas & alia divina officia liberè, & licitè celebrare, exceptis Ecclesiis ab Ordinarii jurisdictione non exemptis, quoties id eisdem fratribus per Ordinarios ex causa contigerit inhiberi. Et ut liceat eis tempore interdicti fratres, & sorores dicti Tertii Ordinis Beati Francisci de Penitentia nuncupati, necnon ipsorum fratrum Minorum, ac fratrum, & sororum dicti Tertii Ordinis, & monialium sanctae Clarae procuratores, & negotia gerentes utriusque sexus admittere ad divina.

§. 5. Praeterea quia idem Clemens praedecessor in dictis suis literis, Generalibus, & Provincialibus Ministris, & eorum Vicariis, ac Custodibus, absolvendi fratres ejusdem Ordinis, necnon fratribus dicti Ordinis, quos ipsi Ministri, Vicarii, & Custodes habuerint pro tempore in confessores, absolvendi ipsos Ministros, Vicarios, & Custodes ab excessibus, & censuris, nisi talia perpetrassent propter quae essent merito ad Sedem Apostolicam destinandi, ac cum eis desuper dispensandi, facultatem concedit, & propterea qui sint destinandi persaepe revocetur in dubium, ut absolventium, & absolvendorum, dispensantium, & dispensatorum pro tempore puritati conscientiae consulamus, declaramus haereticos relapsos, schismaticos, & qui literas Apostolicas falsificassent, aut ad infideles prohibita detulissent, duntaxat esse ad Sedem Apostolicam merito destinandos. Reliquis vero omnibus, etiam simoniae pravitate qualitercumque irretitos, posse per illos quibus inibi conceditur, absolutionis beneficium, & dispensationis gratiam, juxta casuum exigentiam impertiri.

§. 6. Eam vero partem literarum ejusdem Clementis praedecessoris, in qua sepulturam in Ecclesiis fratrum dicti Ordinis liberam esse voluit, salva justitia Ecclesiarum, à quibus corpora mortuorum assumuntur, declarantes, libertatem hujusmodi intelligi debere, etiam quoad hoc, ut fratres ipsi nullius super hoc petita licentia, parochias in quibus corpora praedicta forent, cum Cruce processionaliter ingredi, ac corpora ipsa levare, & ad eorum Ecclesias sepelienda deferre possint, ubi hoc consuetum foret, vel Presbyteri de levatione requisiti id facere recusarent, nec cogantur invitati etiam praetextu cujusvis consuetudinis, ipsi vel defunctorum consanguinei, illa ad parochiales Ecclesias, aut alia loca deferre, & cum illis vel sine, inibi celebrare, vel celebrari facere pro eisdem defunctis aliqua divina officia, ante vel post sepulturam eorum. Justitiam autem Ecclesiarum à quibus corpora ipsa sumuntur, juxta ejusdem Clementis praedecessoris voluntatem, salvam esse debere decernimus eo casu, quo duntaxat apud loca ipsorum fratrum corpora ipsa sepeliuntur. Si vero nos apud eos, seu alios etiam Mendicantium Ordinum professores corpora ipsa contingeret sepeliri, ex his quae ad fratres praedictos, apud quos tunc corpora

corpora ipsa non sepelirentur, de bonis defunctorum quomodolibet obveniret quovis particulari vel univ-
sali titulo directe vel per obliquum, nullam canonicam
aut parochialem portionem dare teneantur, nec similiter
aliqua portio debeat de his, quæ ad certos determina-
tos usus, eisdem fratribus vel eorum domibus, in genere
aut in specie, etiam de bonis eorum, quorum cadauera
apud eos contigerit sepeliri, nec etiam in casibus in qui-
bus per eisdem Clementis, & aliorum prædecessorum
hæretorum specialia privilegia, fratres ipsi ab huiusmodi
solutione quartæ sunt exempti, nec aliquo casu de can-
delis, quæ ad manus fratrum dantur, quarta aliqua quo-
modolibet detrahatur. In reliquis vero casibus, quæ in
præmissis, in quibus quarta ipsa soluenda veniret, con-
ventiones, si quæ sunt inter fratres prædictos, & loco-
rum Ordinarios, ac Ecclesiarum rectores in itæ, laudabi-
les & honestæ in posterum observentur.

§. 7. Et si forte contingat, per nos vel Sedem Apo-
stolicam, de pie legatis, dispositis, & relictis in genere,
vel specie, decima, vel alia portio, seu quora alteræ, piæ,
vel non piæ causæ, ex quavis causa hæcens concessa
foret, aut in posterum concedi, & solui, aut dari manda-
ri contingeret, fratres prædictos & illorum domos ac
eis legata, & relicta, aut alias in eorum fauorẽ disposita,
in concessione, & mandatis huiusmodi decernimus, &
volumus non includi, nisi de ipsis fratribus & præsentis
decreto, ac voluntate nostra, non per generales clausulas,
quæ etiam specialem mentionem importare viderentur,
sed vera & specifica mentio fiat in eisdem.

§. 8. Indultum verò eisdem Clementis prædece-
ssoris de decimis non soluendis, ad quæcumque bona di-
ctorum fratrum, & quascunque decimas, etiam quas vul-
gus Papales appellant, & Apostolica Sedes pro Christia-
næ fidei defensione, aut aliis imminentibus per sepe ne-
cessitatibus indicit, & quæcumque alia onera motu &
scientia prædictis extendimus, decernentes ipsos fratres
Minores, etiam si per quoscunque exemptos, & mendicantes
solui mandarentur, cum quibusvis derogatoriis
& fortioribus clausulis, ad illarum solutionem non tene-
ri, & in illorum solutione cessando, censuras & pœnas
aliquas non incurrere, nisi præsentibus non per genera-
les, aut alias clausulas specialem mentionem importan-
tes, sed alias sit derogatum specificè earum de verbo ad
verbum inserto tenori.

§. 9. Et ne prætextu constitutionis Innocentii Papæ
Quarti prædecessoris nostri, quæ incipit Volentes, lo-
corum diocesanæ & alii ordinarij, aut alii quicumque in
personas & loca fratrum prædictorum contra eisdem
Clementis prædecessoris in fine literarum prædictarum
ordinationem, sibi quicumque jurisdictionem & superi-
oritatem vendicare præsumperint, districtius inhibe-
mus, ne quisquam absque dictæ Sedis speciali commis-
sione & auctoritate, in personas, domos, & loca dicti Or-
dinis fratrum Minorum, utpote profusus exempta, ali-
quam excommunicationis, suspensionis, & interdicti
sententiæ, specialiter vel generaliter quomodolibet pro-
mulgare, aut in personas, domos & loca huiusmodi ali-
quam præminentiam, superioritatem, & jurisdic-
tionem quomodolibet exercere præsumant, etiam ratione
contractus, vel delicti, seu rei de qua ageretur, ubicum-
que in eatur contractus, committatur delictum, & res ip-
sa consistat. Decernimus quoque ex nunc quilibet ex-
communicationis, suspensionis, & interdicti sententiæ,
& quoscunque processus, quavis pœnas, & sententiæ
generales vel speciales continentes, quos & quas pro-
mulgari, vel haberi, & omnia quæ contra fratres, domos,
& loca dicti Ordinis quomodolibet fieri contigerit, etiam
eorum exemptione, utpote notoria, non aliter allegata,
nullius roboris vel momenti esse, & pro infectis profusus
haberi debere.

§. 10. Præterea quia parochialium Ecclesiarum
rectores præfati, erga illos, qui dictis fratribus Ordinis
Minorum eorum peccata confitentur, per sepe se red-
dunt in exhibitione Eucharistiæ, & Extremæ vñctionis
difficiles, concedimus ipsis fratribus Ordinis Minorum,
ut eisdem personis eis confessis, quibus rectores præfati
sine rationabili causa denegauerint, seu malitiose distu-

Bullar. Magn. Tom. I.

lerint Eucharistiæ seu Extremæ vñctionis sacramenta
ministrare, super quo eorundem confessorum assertio-
ni stari debeat, illa petentibus possint impune exhi-
bere.

§. 11. Et quum aliquando contingit monasteria
Monialium sanctæ Claræ & Minoritarum, seu sancti Da-
miani nuncupatarum monialibus destitui, adeo ut de eor-
um reformatione spes nulla super sit, conuenientiusque
sit quod illorum sic destitutorum bona ad ipsos fratres
deueniant, quorum erant curæ commissa, quàm ad alios,
illa quæ sic destituta existunt, & destitui contigerit in fu-
turum, cum eorum bonis omnibus perpetuis vñibus fra-
trum domus dicti Ordinis Minorum eisdem destitutis
monasteriis propinquiores applicamus, ita ut fratres ipsi
possint de illis, & eorundem monasteriorum statutis,
& ædificiis pro eorum voluntate disponere. Prouiso quod
illorum Ecclesiæ, & oratoria ad prophanos usus non
redigantur, sed in illis quandoque divina celebrentur
officia.

§. 12. Insuper quum nonnulli ad Ordinem prædi-
ctum fratrum Minorum specialem gerentes deuotionis
affectum, ordinem eorum cadauera cum habitu fratrum
Minorum, aut Sororum dicti Ordinis de Pœnitentiâ se-
peliri, ne ex illorum corporum delatione ad alia loca Or-
dinis & fratribus prædictis injuria irrogetur, decernimus
tales apud fratres ipsos esse sepeliendos, etiam si alibi
suam elegerint sepulturam, nec posse etiam in loco per
eos electo cum habitu quomodolibet sepeliri, aut ad se-
peliendum portari, absque fratrum domus loci in quo
tales decesserunt expressa licentiâ & assensu.

§. 13. Ceterum ne, si ratione parochialium Eccle-
siarum apud quas domus eorundem fratrum constructæ
fuerint aut construerentur in posterum, locorum Ordinarij
in eisdem fratres aliquam superioritatem vendicare ten-
tarent, fratrum eorundem quies in aliquo perturbaretur,
concedimus eisdem fratribus, ut in sic concessis & quas
eis concedi contigerit curatis Ecclesiis, possint per Ca-
pellanum per eos pro eorum nutu ponendum & amo-
uendum, curam huiusmodi exercere, qui quandiu capel-
lanatus huiusmodi fuerit officio, ac si dicti Ordinis
Minorum professor existat, dictorum fratrum Minorum
libertate & exemptione fruatur. Ecclesiæ verò prædictæ
& illarum bona, illa qua domus fratrum dicti Ordinis
prærogatiua lætentur.

§. 14. Et ut dicti Ordinis professoribus omnino va-
gandi tollatur occasio, & ad Apostolicam Sedem re-
currendi subtrahatur pro posse necessitas, Generali &
provincialibus Ministris dicti Ordinis pro tempore
existentibus, & illorum Vicariis, dispensandi cum di-
cti Ordinis Minorum professoribus, defectum nata-
lium ex adultério, sacrilegio, incestu, & quouis alio
necario, & illicito coitu prouenientem patientibus, nec-
non cum his qui ex quavis causa (præterquam homici-
dij voluntarij, bigamiæ, & mutilationis membrorum)
irregulares forent, postquam Ordinem ipsum professi
fuerint, ut defectu, & irregularitate huiusmodi non
obstante, irregulares ipsi ad quoscunque etiam sacros
Ordines promoueri, & in illis etiam altaris ministerio
ministrare, & tam ipsi irregulares, quam defectum na-
taliū patientes prædicti, ad quæcumque administratio-
nes & officia dicti Ordinis eligi, recipi, & assumi, illa-
que gerere & exercere libere & licitè valeant, motu,
scientia & auctoritate prædictis concedimus per præ-
sentes.

§. 15. Rursus intelleximus, quod et si bonæ memo-
riæ Joannes Papa Vigésimus secundus, prædecessor nos-
ter, illorum opinionem, qui asserbant, quod confessi
fratribus prædicti Ordinis, & aliorum Ordinum Mendicanti-
antium, ad audiendas confessiones iuxta juris dispositio-
nem deputatorum pro tempore, tenebantur eadẽ pec-
cata rectori eorum parochialis Ecclesiæ iterum confite-
ri, reprobaerit, & deinde præfatus Eugenius prædece-
ssor reprobationem huiusmodi approbaerit, contra talia
asserentes tãquam de hæresi suspectos, per locorũ Ordina-
rios inquiri & procedi mandauerit, ac successiue piæ
mem. Nicolaus Papa V. similiter prædecessor noster gesta
in præmissis ab eisdem Joanne & Eugenio prædece-
ssoribus

Loca Monialium destituta fratribus applicentur

Mortuorum habitu Ter-
tiorum cum
li entia Fra-
trum secl. la-
tur.

Exemptio pa-
rochialium Ec-
clesiarum à
iurisdictione
Ordinarij. vii.
In vide quod
proxime nota-
vi, & Com-
m. f. ff. 2. 5.
cap. 11.

Præfatus Or-
dini sacul-
tas dispensandi
ab irregulari-
tate. vii.
In attendo
bu. l. m. 111.
Cl. m. V. l. 1.
quæcumque.

Amplatio
damnationis
battens sa-
cte de opinio-
ne, quod con-
fessi Fratri-
bus, iterum
Parochialis con-
fiteri debent.

M m ribus

ribus robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decreverit; nihilominus adhuc nonnulli eorum in hærentes protervè opinionem prædictam, & desuper factos damnatos & male sonantes, ac reprobos articulos, veros esse affirmare non verentur, ut alium præsumptuosa temeritas tanto minus inualecat, quanto plurium erit superiorum correctioni subjecta, concessam contra tales per ejusdem Eugenii prædecessoris literas locorum Ordinariis facultatem, ad Inquisitores hæreticæ pravitatis extendimus, ac volumus quod Inquisitores ipsi, quicumque fuerint, eadem qua Ordinarii contra tales auctoritate fungantur.

Communicatio privilegiorum inter Ordines S. Dominici, & Ordinem S. Francisci. Aliam communicationem habet in Pij. conf. 41. Et si mandicantur.

§. 16. Postremo quum Prædicatorum, sicut & prædicti Minorum Ordinum professores pro fidei Catholicæ dilatatione continue & indefesse laborent, fructusque afferant in Dei Ecclesia salutare, & propterea fuerint variis per Sedem prædictam privilegiis decorati, ut quos par labor parique merita coniungunt, paria coniungant privilegia & fauores, eisdem Ordinis Minorum fratribus, ac professoribus, ut concessis fratribus Prædicatoribus & eisdem Prædicatorum Ordinis fratribus ut præmissis, & aliis cõcessis prædictis fratribus Minoribus privilegiis, indulgentiis, & gratiis, fauoribus, & indultis, tam spiritualibus quam temporalibus, prædictis & aliis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, aut aliis auctoritatibus habentibus, quæ omnia ac si nominatim exprimerentur, h. beri hic volumus pro expressis, & nostræ approbationis munimine solidamus, ac decernimus robur perpetuæ firmitatis obtinere, potiri, & gaudere possint & debeant, perpetuis futuris temporibus, in omnibus & per omnia, prorsus & sine vlla differentia, perinde, ac si quæ vni ex Ordinibus prædictis sunt concessa, vtrique simul nominatim concessa fuissent, aut concederentur in posterum. Et quæ de Magistro generali & provincialibus Prioribus dicti Ordinis Prædicatorum, ac Monasteriis Monialium sub eorumdem fratrum Prædicatorum cura, & secundum ipsius Ordinis Prædicatorum instituta viventium sunt statuta, in Generali & Provincialibus Ministris, & vicariis dicti Ordinis Sanctæ Claræ, & Minoritarum, & Sancti Damiani nuncupatarum, & e contra censeantur esse statuta.

Inhibicio contra quoscumque Ordinis perturbatores.

§. 17. Districte inhibentes eisdem locorum Ordinariis sub interdicti ingressus Ecclesiæ & suspensionis à regimine, & administratione suarum Ecclesiarum, ac parochialium Ecclesiarum, ac Rectoribus, & aliis quibuscumque sub excommunicationis lætæ sententiæ, & privationis earundem parochialium Ecclesiarum, ac omnium aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad illa, & alia in posterum obtinenda, pœnis eo ipso, per eos qui contrafecerint incurrendis, ne Ordines prædictos Fratrum Prædicatorum & Minorum, & illorum domos, & professores, præter, aut contra prædictarum Clementis & Eugenii prædictorum, & aliorum quorumcumque prædecessorum nostrorum, & præsentium nostrarum literarum tenorem, inquietare seu molestare, & eos, aut testamentorum, vltimarumque voluntatum executores, & hæredes prædictos, seu quoscumque alios, directè vel indirectè, ad solutionem alicuius quartæ parochialis seu Canonice, vel alterius portionis, seu oneris, & ad faciendum celebrari aliquod officium in eorum Ecclesiis, vel alibi, dum apud ipsos fratres decedentium cadavera tumulantur, ante vel post eorum sepulturam cogere, nec confessis dictis fratribus Prædicatoribus & Minoribus pro tempore, Eucharistiæ, seu Extremæ vñtionis sacramenta, sine rationabili causa denegare, vel illorum exhibitionem malitiose differre, aut eorum parochianis, ne dictis fratribus confiteantur prohibere, vel persuadere, nec etiam ad præmissa, seu aliquod præmissorum auxilium, consilium vel favorem dare, directè vel indirectè quoquo modo præsumant.

Deputatio executorum hujus bullæ.

§. 18. Et nihilominus cuilibet in dignitate Ecclesiastica constituto, & Metropolitanæ, vel alterius Cathedralis Ecclesiæ Canonice per univèrsam orbem, qui desuper per dictorum Ordinum Priores, aut Guardianos, & fratres, ac illorum, seu ad commodum eorum Romanæ Ecclesiæ synodus desuper requisitus fuerit, per Apo-

stolica scripta in solidum mandamus, quatenus per se vel alium seu alios, præmissa ubi & quando opus fuerit, solemniter publicantes, & eisdem fratrum Prædicatorum, & Minorum Ordinibus, & illorum domibus ac professoribus, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eos pacifica possessione, vel quasi privilegiorum & concessionum huiusmodi gaudere. Non permitteant eos, seu testamentorum executores, & hæredes prædictos contra illorum tenorem per Ordinarios, & rectores prædictos, aut quoscumque alios indebite molestari, aut eis gravamina, injurias, atque damna inferri, seu quomodolibet irrogari. Ac etiam summarie, & de plano, sine strepitu & figura iudicii, sola facti veritate inspecta, contra quoscumque, cuiuscumque qualitatis, vel conditionis existant, aut quacumque Ecclesiastica, etiam Patriarchali, Archiepiscopali, vel mundana forent dignitate & exemptione muniti, in quibuscunque causis per eos movendis, quacumque ratione vel causa quæ excogitari possit, eis ministrent iustitiæ complementum, exequendo quod per eos fuerit ordinatum, & illos quos censuras & pœnas prædictas incurrisse constiterit, illos irretractos esse declarent, ac faciant & mandent interdictos, suspensos, & excommunicatos publicè nuntiari, & ab omnibus arctius evitari, ac legitimis super his habendis servatis processibus, illos quoties opus fuerit iteratis vicibus aggravare procurent. Contradictores auctoritate nostra, appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

§. 19. Non obstantibus recolendæ memoriæ Bonifacii Papæ Octavi, quibus cavetur ne quis extra suam civitatem & diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis vltra vnam dietam à fine suæ diœcesis ad iudicium evocetur, seu ne iudices à Sede Apostolica deputati, extra civitatem & diœcesim in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii vel aliis vires suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali, necnon quæ incipiunt, Super cathedram, Bonifacii, & Dudum, Viennensis Concilii, ac recolendæ memoriæ Callisti Papæ Tertii etiam prædecessoris nostri literis, aliisque Apostolicis, ac provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus, necnon Ottonis & Ottoboni olim in Regno Angliæ Apostolicæ Sedis Legatorum constitutionibus, Ecclesiarum quoque, ac locorum quorumlibet statutis & consuetudinibus, & inter quoscumque dictorum Ordinum Fratrum Prædicatorum & Minorum professores, ac locorum Ordinarios seu rectores prædictos initis & conclusis hætenus observatis pactis & conventionibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis: necnon omnibus illis, quæ Clemens & Eugenius præfati, in prædictis eorum literis voluerunt non obstare, contrariis quibuscumque. Quibus omnibus, illa ac si de verbo ad verbum infererentur, & derogatoriis derogatorias clausulas in se continerent, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permanens, quoad præmissa specialiter & expresse derogamus. Aut si Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Rectoribus præfatis, seu quibusvis aliis, communiter vel divisim à Sede præfata indultum existat, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari, aut extra vel vltra certa loca, ad iudicium evocari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali vel speciali, cuiuscumque tenoris existat, per quæ præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus earum, & concessa in eis iurisdictionis executio impediri posset quomodolibet vel differri, & de qua, cuiusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis. Nos enim ex nunc, illa & quæcumque alia quæ in futurum per nos vel Sedem Apostolicam, quomodolibet concedi, & statui, decerni, vel ordinari contigerit, contra Clementis, Eugenii, aliorumque prædecessorum prædictorum, & præsentium literarum huiusmodi tenorem, necnon secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irrita & inania, nulliusque roboris vel momenti esse decernimus.

§. 20. Et

§. 20. Et quia difficile foret presentes literas ad singulas provincias originaliter destinare, volumus & dicta auctoritate decernimus, quod transumptis earum manu notarii publici, & Curie causarum Camere Apostolicæ aut alicujus Episcopalis vel Archiepiscopalis sigillo munitis, ea prorsus in iudicio & extra, ubicunque exhibita vel ostensa fuerint, fides adhibeatur, ac si ipsæ originales literæ forent exhibitæ vel ostensæ.

§. 21. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostrorum approbationis, constitutionis, ordinationis, statuti, decreti, concessionis, indulti, voluntatis, applicationis, inhibitionis, extensionis, solidationis, mandati & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1474. pridie Kal. Septemb. Pont. nostri Anno 4.

Amplissimæ gratiæ & privilegia fratrum Prædicatorum Ordinis S. Dominici, quæ propterea Mare Magnum nun. upantur.

Pro eorum moderatione vide signanter constit. 22. Leon. X. Dum intra, & Concil. Trid. confirmatum à Pio IV. in ejus const. 94. In principis. Recordare tamen Pium V. plura indulta eis concessisse in sua const. Dum ad uberes, ubi notabo. De toto quædam isto Ordine Prædicatorum, notavi plene ad const. 2. Honor. III. Religiosam, sup. ad quem nonnulla adject.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Regimini universalis Ecclesiæ meritis licet insufficientibus, disponente Domino prædentes, curis perurgemur assiduis, ut juxta creditæ nobis desuper dispensationis officium, quieti subditorum quorumlibet, præsertim sub Relig.onis Prædicatorum habitu, studio vacantium piæ vitæ, in quorum utique proprietate reficimur, jugi quantum nobis ex alto conceditur, sollicitudinis studio intendamus, & ut ea quæ pro divini cultus, dictæ religionis incremento, animarumque salute à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus provide facta sunt, sublatis ambiguitatibus, quæ exinde emeruisse noscuntur, in sua integritate persistant, nostri ministerii partes interponimus efficaces.

§. 1. Dudum siquidem à felicis recordationis Eugenio Papa Quarto prædecessore nostro emanaverunt literæ tenoris subsequentis. Eugenius Episcopus servus servorum Dei. Ad perpetuam, &c.

Omittitur hac bulla Eug. IV. & etiam Martini V. & Gregor. XI. hic insertæ. Quoniam bulla Greg. XI. est sup. alia autem sunt simpliciter ejus confirmatoria.

§. 2. Nos igitur qui dicti Ordinis fratrum Prædicatorum & personarum ejus statum prosperum & tranquillum, propter uberes fructus quos Ordo ipse multa præfulgens gloria meritorum, & gratia sanctitatis in agro militantis Ecclesiæ in propagationem fidei orthodoxæ hæcenus produxit utiliter, ac producit, & in futurum producturum fore spe firma tenemus, palmites suos à mari vsque ad mare, & etiam ad barbaras extendendo nationes, intensis desideramus affectibus, Gregorii, Martini, & Eugenii, ac aliorum prædecessorum nostrorum, qui Ordinem prædictum fratrum Prædicatorum aliis variis privilegiis, non immerito decorarunt, vestigiis inhærentes, metu proprio, non ad eorum dicti Ordinis fratrum professorum, vel alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera voluntate & deliberatione, ac ex certa nostra scientia, prædictas Gregorii, & quascumque alias quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum literas, dicto Ordini Fratrum Prædicatorum ac illius domibus & professoribus in genere, sub quacumque verborum for-

ma concessas, quas ac si de verbo ad verbum vna cum prædictis literis Eugenii prædecessoris præfati presentibus insertæ forent, haberi volumus pro expressis, ac omnia & singula in illis contenta auctoritate Apostolica, tenore presentium approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decernimus. Ac pro portiori cautela, omnia & singula per Gregorium, & Martinum, & Eugenium, aliosque prædecessores prædictos in eisdem literis pro de in favorem dicti Ordinis fratrum Prædicatorum quomodolibet ordinata, statuta, decreta, concessa, & indulta fieri & observari debere, auctoritate, motu, & scientia prædictis, de novo ordinamus, statuimus, atque decernimus, ac eidem Ordini Prædicatorum, illiusque domibus & professoribus concedimus & indulgemus.

§. 3. Et quia sicut accepimus, nosque ipsi experientia didicimus in minoribus constituti, circa literas & privilegia hujusmodi nonnulla dubia postmodum sunt exorta, habita super his consideratione decenti, motu, auctoritate, & scientia prædictis, literas ejusdem Gregorii prædecessoris in ea parte in qua concedit d. Ordinis professoribus ut liceat eis in locis, in quibus degunt habere oratoria, & in eis cum altari portatili, etiam tempore interdicti, januis clausis, missarum solemnias, & alia divina officia celebrare, quod eorum insistentes obsequiis, censuris generaliter promulgatis non ligentur, cum contingat eos per sepe requiri, ut etiam extra oratoria super huiusmodi altari portatili celebrēt divina officia, & ad illa, interdicti tempore, Tertii Ordinis S. Dominici de Pœnitentia nuncupati, fratres & sorores, ac suos & illorum procuratores admittant, extendentes, concedimus eisdem fratribus, ut non solum in Oratoriis & locis in quibus degunt, sed etiam in quovis alio loco congruenti, & honesto, possint super altari portatili hujusmodi missas & alia divina officia liberè & licitè celebrare, exceptis Ecclesiis ab Ordinarii jurisdictione non exemptis, quoties illud eisdem fratribus per Ordinarios excusa contingeret inhiberi. Et ut liceat eis tempore interdicti fratres & sorores dicti Ordinis B. Dominici de Pœnitentia nuncupati, necnon ipsorum fratrum Prædicatorum, ac fratrum & sororum dicti Tertii Ordinis procuratores, & negotia gerentes vtriusque sexus admittere ad divina.

§. 4. Præterea quia idem Gregorius prædecessor in dictis suis literis Magistro, Prioribus provincialibus & conventualibus, & eorum Vicariis, absolventi fratres ejusdem Ordinis, necnon fratribus dicti Ordinis, quos ipsi Magister, Priores provinciales & conventuales habuerint pro tempore in confessores, absolventi ipsos Magistrum Priores provinciales ac conventuales ab excessibus, & censuris, nisi alia forent propter quæ essent ad Sedem Apostolicam merito destinandi, ac cum eis desuper dispensandi concedit, & propterea qui sunt destinandi per sepe revocetur in dubium, ut absolventium & absolventorum, dispensantium & dispensatorum pro tempore puritati conscientie consulamus: declaramus, hæreticos relapsos, schismaticos, & qui literas Apostolicas falsificassent, aut ad infideles prohibita detulissent, dumtaxat esse ad Sedem prædictam merito destinandos. Reliquis vero omnibus, etiam simoniæ qualitercumque irretitis, posse per illos, quibus inibi conceditur, absolutionis beneficium, & dispensationis gratiam juxta casuum indulgentiam impartiri. Et ut dicti Ordinis professoribus omnis vagandi tollatur occasio, & ad Apostolicam Sedem recurrendi subtrahatur pro posse necessitas, Magistro & Prioribus provincialibus & conventualibus, ac eorum vicariis defectum natalium ex adulterio, sacrilegio, incestu, & quovis alio nefario & illicito coitu proveniente patientibus, necnon cum his qui ex quavis causa, præterquam homicidii voluntarii, bigamiæ & mutilationis membrorum, irregulares forent, dispensandi cum dicti Ordinis Prædicatorum professoribus, postquam ipsum Ordinem professi fuerint, ut defectu & irregularitate hujusmodi non obstantibus, irregulares ipsi ad quoscumque etiam sacros ordines promoveri, & in illis, etiam in altaris mysterio ministrare, & tam ipsi irregulares, quam defectum natalium patientes prædicti ad quoscumque administrationes, & officia eligi, recipi,

Facultatem celebrandi tempore interdicti, & cum altari portatili ampliat. Tu ad hoc via de limitacione Conc. Trid. sess. 2. cap. 1. post canonem c. 22.

Ampliat facultatis absolventi & dispensandi fratres.

hæreticæ pravitate extendimus, ac volumus, quod Inquisitores ipsi quicumque fuerint, eadem qua Ordinarii contra tales auctoritate fungantur.

§. 14. Postremò cum fratres Ordinis Minorum, sicut & prædicti Prædicatorum Ordinis professores pro fidei Catholicæ dilatatione continuò indefesse laborent, fructusque afferant in Dei Ecclesia salutare, & propterea fuerint variis per Sedem prædictam privilegiis decorati, ut quos par labor, pariaque merita conjungunt, paria cõjungant privilegia & favores, concedimus eisdem professoribus Ord. prædicatorum, ut concessis fratribus Minoribus, & eiusdem Ordinis Minorum fratribus præmissis, & aliis concessis prædictis fratribus Prædicatoribus privilegiis, indulgentiis, gratiis, favoribus, & indultis, tam spiritualibus quam temporalibus, à prædictis, & aliis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, aut aliis auctoritatem habentibus (quæ omnia ac si nominatim exprimeretur, haberi hic volumus pro expressis, & nostræ approbationis munimine solidamus, ac decernimus robor perpetuæ firmitatis obtinere) potius & gaudere possint, & debeant, perpetuis futuris temporibus, in omnibus & per omnia prorsus, & sine ulla differentia, petinde ac si quæ uni ex Ordinibus prædictis sunt concessa, utriusque simul nominatim concessa fuissent, aut concederentur in posterum. Et quæ de Magistro generali ac prioribus provincialibus & conventualibus, ac eorum vicariis, necnon Monasteriorum monialium S. Augustini, sub eorundem fratrum Prædicatorum cura, & secundum ipsius Ordinis fratrum Prædicatorum instituta viventium sunt statuta, in Generali & provincialibus Ministris, ac Vicariis dicti Ordinis fratrum Minorum, necnò & Monasteriorum S. Damiani nuncupatarum, censeantur esse statuta.

§. 15. Districtius inhibentes eisdem locorum Ordinariis sub interditi ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à regimine, & administratione suarum Ecclesiarum, & parochialium Ecclesiarum rectoribus, & aliis quibuscumque sub excommunicationis lætæ sententiæ, & privationis earundem parochialium Ecclesiarum, ac omnium aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ obtinent, necnon inhabitationis ad illa, & alia in posterum obtinenda pœnis, eo ipso per eos qui contrafecerint incurrendis, ne Ordines prædictos fratrum Prædicatorum, & Minorum, ac illorum domos, & professores, præter aut contra Martini, Greg. & Eug. aut aliorum quorumcumque prædecessorum nostrorum, & præsentium nostrarum literarum tenorem inquietare seu molestare, & eos, aut testamentorum ultimarum voluntatum executores, & hæredes prædictos, seu quoscumque alios, directè, vel indirectè, ad solutionem alicuius quartæ parochialis, seu canonice, vel alterius portionis seu oneris, & faciendum celebrari aliquod officium in eorum Ecclesiis, vel alibi, dum apud ipsos fratres decedentium cadavera tumulantur, ante vel post eorum sepulturam cogere, nec confessis dictis fratribus Prædicatoribus, & Minoribus pro tempore, Euchristiæ seu Extremæ unctionis Sacramenta sine rationabili causa denegare, vel illorum exhibitionem malitiose differre, aut eorum Parochianis, ne dictis fratribus consueantur prohibere, vel persuadere, nec etiam ad præmissa, seu aliquod præmissorum, auxilium, consilium, vel favorem, directè, vel indirectè quoquo modo dare præsumant.

§. 16. Et nihilominus cuilibet in dignitate Ecclesiastica constituto, & Metropolitanæ, vel alterius Cathedralis Ecclesiæ canonico per univèrsum orbem, qui desuper per dictorum Ordinum priores, guardianos, & fratres, ac illorum, seu ad commodum eorum Rom. Ecclesiæ syndicos, desuper fuerint requisiti, per Apostolica scripta in solidum mandamus, quatenus per se vel alium seu alios præmissa, ubi, & quando oppus fuerit, solemniter publicantes, ac eisdem fratrum Prædicatorum, & Minorum Ordinibus, ac illorum domibus, & professoribus in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eos pacifica possessione vel quasi privilegiorum, & concessionum huiusmodi gaudere, non permittentes eos, seu testamentorum executores, & hæredes prædictos, contra illorum tenorem per ordinationes, & retores prædictos, aut quoscumque alios, indebitè molestari, aut eis

Bullar. Mag. Tom. I.

gravamina, injurias, atque damna inferri, seu quomodolibet irrogari, ac etià summarè, & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, sola facti veritate inspecta, contra quoscumque, cuiuscumque qualitatis vel conditionis existant, & quacumque Ecclesiastica, etià Patriarchali, Archiepiscopali, vel Episcopali, aut mūdana forent dignitate & exemptione muniti, in quibuscumque causis per eos movendis, quacumque ratione vel causa, quæ excogitari possit, eis ministrantur iustitiæ complementum, exequendo quod per eos fuerit ordinatum, & illos quos censuras, & pœnas prædictas incurrisse constiterit, irretitos esse declarent, ac faciant, & mandent interdictos, suspensos, & excommunicatos publice nuntiari, ac ab omnibus arctius evitari, ac legitimis super his habendis servatis processibus, illos quoties opus fuerit, iteratis vicibus aggrauare procurent, contradictores per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

§. 17. Non obstantibus constitutionibus Bonifacii, quibus cavetur ne quis extra suam civitatem, & diocœsim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam diœtam à sine suæ diœcesis ad iudicium evocetur, seu ne iudices à Sede Apostolica deputati extra civitates, & diœceses in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel alii vices suas committere præsumant. Et de duabus diœtibus in Concilio generali, necnon quæ incipit; Super cathedram, Bonifacii. Et dudum Viennen. Concilii, ac Callisti Papæ III. etiam prædecessoris nostri literis, aliisque Apostolicis, ac etiam in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis specialibus, vel generalibus, necnon Ottonis, & Ottoboni olim in Regno Angliæ Apost. Sedis legatorum constitutionibus, Ecclesiarum quoque ac locorum quorūlibet statutis, & consuetudinibus, & inter quoscumque dictorum ordinum fratrum Prædicatorum, & Minorum professores, ac locorum ordinarios seu rectores prædictos initis, & conclusis, ac hætenus obseruatis pactis, & conventionibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, necnon omnibus illis, quæ Gregorius, Martinus, & Eugenius præfati prædecessores, in prædictis eorum literis voluerunt non ob stare contrariis quibuscumque, quibus omnibus illa ac si de verbo ad verbum infererentur, & derogatoriis derogatorias clausulas in se continerent, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, quoad præmissa specialiter, & expresse derogamus. Aut si Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Rectoribus præfatis, seu quibusvis aliis, communiter vel divisim à Sede præfata indultum existat quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut ultra, vel extra certa loca ad iudicium evocari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis Indulgentiæ generali, vel speciali, cuiuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, de qua, cuiusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis. Nos enim ex nunc illa, & quacumque alia quæ in futurum per Nos, & Sedem Apostolicam quomodolibet concedi, statui, decerni vel ordinari contigerit contra Gregorii, Martini, & Eugenii, aliorumque Prædecessorum nostrorum, & præsentium literarum huiusmodi tenorem, necnon secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari cõtingerit, irrita, & inania, ac nullius roboris vel momenti esse decernimus.

§. 18. Et quia difficile foret præsentibus literas ad singulas prouincias originaliter destinare, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod transumptis earum, manu notarii publici, & Curie causarum Camerae Apost. aut alicuius Archiepiscopi, vel Episcopi, seu dictorum Ordinum magistris, & generalis ministri sigillo munitis, ea prorsus in iudicio & extra, ubicumque exhibita, vel ostensa forent, fides adhibeatur, ac si ipsæ originales literæ forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1474. Pont. nostri Anno 4.

M m 3

Priui

Clauſula de
statutum de
regaloria.

Exemplum
fidei.

Dat. P. 404.

verbum inferentur, presentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, verba predicta bruni coloris interpretantes, quod appellatione illorum niger tantum color veniat & intelligatur, auctoritate Apostolica tenore presentium ex certa scientia declaramus.

§.4. Et insuper pro potiori cautela suffragio, volumus, ac eisdem auctoritate & tenore etiam statuimus & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, omnes Abbates, Monachi, & Moniales ejusdem Ordinis presentes & futuri, ad usum personarum suarum pannis nigri vel albi coloris solum & dumtaxat utantur.

§.5. Mandantes per Apostolica scripta, & eadem auctoritate committentes dilectis filiis vniuersis Patribus, Abbatibus ejusdem Ordinis presentibus & futuris, quatenus ipsi, & quilibet ipsorum, postquam presentes nostrae litterae ad eorum notitiam peruenerint, declarationem, statutum, & concessionem nostram huiusmodi obseruent. Et per se vel alios etiam a quolibet ipsorum, necnon aliis Abbatibus, & Monachis, ac Monialibus ejusdem Ordinis perpetuo faciant inuolubiliter observari. Non permittentes eosdem Abbates, Monachos, & Moniales pannos ad usum personarum suarum, alterius quam nigri vel albi coloris deferre, vel illis quomodolibet vti. Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo.

§.6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Monasteriorum, & Ordinis praedictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon omnibus illis, quae idem Benedictus praedecessor in suis literis voluit non obstat, ceterisque contrariis quibuscumque.

§.7. Ceterum quia difficile foret praesentes litteras ad quemcumque locum, in quibus illae essent necessariae transferri, volumus, & auctoritate praedicta decernimus, quod earum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius Archiepiscopi vel Episcopi, aut alterius Praelati vel personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, prorsus in iudicio & extra fides plenaria abhibeatur, & illis stetur, ipsique Patres Abbates ad illarum executionem procedere possint & debeant in omnibus & per omnia, sicuti originalibus literis huiusmodi adhiberetur, & eis staretur, ac ipsi patres Abbates procedere possent, & deberent, si forent exhibere vel ostensa.

Nulli ergo, &c.

Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1475. Idibus Decembris, Pontificatus nostri Anno quinto.

X. Constitutiones pro bono Regimine Congregationis Canoniorum Regularium Lateran. cum immunitate & gratiarum concessione.

De statu huius Congregationis plene notavi supra, in const. 2. Pasch. II. Quanto, ibi videas.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Um ad vniuersos regulares Ordines, & loca iugo sanctimoniae dedita, personaeque voto Religionis adstrictas, pro iniuncto nobis Apostolicae seruitutis officio, crebris vigiliis & indefessis studiis attendimus, ad illum praecipue Canoniorum Regularium Congregationis Lateran. Ordinis S. Augustini, eo libentius nostrae mentis oculos conuertimus, quo ordo ipse in nascentis Ecclesiae sancta institutione, ac primorum Christianae Relig. Clericorum norma, traditionibusque fundatus, & sacris institutis ac diuinis regulis eloquiisque praemunitus extitit, ab eiusque primaeua fundatione variis virtutum meritis semper resplenduit. Quamobrem nonnulli Romani Pontifices praedecessores nostri, innumeris Religionem ipsam priui-

legiis, dignisque honoru titulis non immerito decorarunt, unde nos eorum ductos exemplo decet, ut Congregationem ipsam Lateranensem in agro Dominico multiplices & vberes Sanctae conuersationis fructus. in dies afferentem, nostris etiam specialibus gratiarum muneribus muniamus, & iis quae pro ipsius Ordinis, & Congregationis laude, ac personarum vota sua sub suauis iugo inibi exoluentium pace & quiete processerunt, ne in contentione scrupulum labantur, sed firma pariter & illibata persistant, nostri adjiciamus muniminis firmitatem.

§.1. Dudum siquidem felicitis recordationis Martini Papa Quintus praedecessor noster, &c.

§.2. Et deinde pia memoriae Eugenius Papa Quartus etiam praedecessor noster, Sacrosanctam, & venerandam Basilicam Lateranensem ad primam institutionem, primatumque ejus statum, videlicet Canoniorum Regularium, ex certis tunc expressis causis, post deliberationem prouidam, quam cum Fratribus S.R.E. Cardinalibus habuit diligentem, pro Ecclesia Dei, & Catholicae fidei, Christianaeque Religionis honore, ac SALVATORIS nostri gloria, publicaue utilitate, & ipsius Basilicae Lateranensis, itatu, veneratione, commodo, & honore, reducens ac reponens, ut ordo Canonicus, qui secundum Deum & B. Augustini Regulam ibi noscebatur institutus, perpetuis futuris temporibus in dicta Ecclesia vigeret, & inuolubiliter observaretur, Ordinem, & Congregationem huiusmodi in praefata Ecclesia instituit, & crexit, ac deputavit: dictamque Lateranensem Basilicam cum omnibus suis spiritualibus & temporalibus bonis, membris, iuribus, jurisdictionibus, priuilegiis, & exemptionibus in perpetuum eidem Congregationi concessit, & commisit, eorumque curae, & administrationi tribuit & donavit.

§.3. Atque decrevit, & statuit, ut omnes deinceps dictae Congregationis Conuentus, & loca, ab huiusmodi Sanctae Basilicae Lateranensis, titulo, & totius Congregationis capite nomen acciperent, & SALVATORIS Congregatio appellaretur, ac singulos dictae Congregationis Canonicos, vbique Domino seruientes, huius Basilicae Clericos, & ministros, & Religiosos, ac de ipsius Capituli gremio in omnibus iuribus, & priuilegiis censeri decrevit.

§.4. Et successine sanctae memoriae Nicolaus Papa V. similiter praedecessor noster, tam Martini, quam Eugenii litteras praedictas, necnon omnia, & singula in eis contenta, ac quaecumque secuta inde approbans, & confirmans, eaque pleno firmitatis robore subsistere, necnon perpetuis futuris temporibus inuolubiliter observari debere decernens, per quasdam etiam suas concessit & indulgit omnibus & singulis Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, locis, personis vbicumque constitutis, & constituendis, presentibus & futuris, Congregationis Canoniorum huiusmodi, ut illis omnibus in eorundem Martini, & Eugenii praedecessorum literis contentis, ac aliis exemptionibus, priuilegiis, immunitatibus, libertatibus, gratiis, & indulgiis, bonisque & iuribus spiritualibus & temporalibus, concessis & concedendis, quibus praefata Ecclesia nostra Lateranensis, & ab ea dependentia vtuntur & gaudent, seu vti, & gaudere consueuerunt, aut poterunt quomodolibet in futurum, Ecclesiae, Monasteria, Prioratus, loca, & personae huiusmodi, in omnibus & per omnia, pariformiter, & absque vlla differentia, perpetuo vti & gaudere, libere & licite possint.

§.5. Postea vero eodem Nicolao praedecessore rebus humanis exempto, cum Canonici dictae Congregationis, a praefata Ecclesia per nonnullos ciues Romanos fuissent eiekti, pia memoriae Callistus Papa III. similiter praedecessor noster, etiam per alias suas litteras statuit, & ordinauit, quod Canonici Congregationis huiusmodi, a cura & gubernatione Ecclesiae ejusdem desisterent, & illam in posterum per Canonicos saeculares regi, & gubernari deberent.

§.6. Et licet postmodum recolenda memoriae Paulus Papa II. etiam praedecessor noster, Canonicos Regulares, ac Congregationem huiusmodi, ad regimen & gubernationem praedictae Ecclesiae restituisset, nihilominus

Mart. V. vniuersis Canonice Regularibus vbique pr. fessis in unum Congregationem, ut sup. in sua const. 7. sollicitudinis. Eng. IV. Basilicam Lateranensem. S. Augustini in Vibe d. Congregationis restituit, sed hanc bullam vti hic, & in aliis bullis citatis in vulg. vltimam sententiam noluit.

Nomenque Congregationis Lateranensis commisit.

Nicol. V. idem approbavit & declaravit, seu ex ea d. causa hodie vtiliam non posuit.

Callist. III. regit d. Basilicae Canonice uel saecularibus aedibus, sed eius bullam non vti hie vltimam.

Paul. II. (ejus bulla non 10. sui) d. Basilicam Congregationis restituit.

eo quoque de medio sublato, Canonici ejusdem Congregationis denuo ab eadem Ecclesia fuerunt amoti.

Hic autem Pontifex secularibus Canonis littera dedit. Nunc autem et Titulum Congregationis Lateranensis confirmavit in alia bulla quam praterit. Et modo iterum confirmavit.

§.7. Atque ex ordinatione, & mandato nostris, decretum & statutum fuit, quod eadem Ecclesia per dictos Canonicos seculares de cetero regeretur, & gubernaretur.

§.8. Et demum ne in dubium revocari possit, an ex Callisti, & nostris literis hujusmodi, Nomen, & Titulus, seu intitutio Congregationis Lateranensis suppressa & sublata essent, ac immunitates, gratia, privilegia, & indulta eidem Congregationi Lateranensi, tam per ipsum Eugenium, quam per alios Romanos Pontifices predictos concessa, conferrentur revocata, per nonnullas etiam alias literas nostras, omnes & singulas tam Eugenii quoad nomen, & intitulationem Congregationis, quam omnium, & singulorum privilegiorum, & immunitatum, aliorum predecessorum literas approbantes & confirmantes, decrevimus & declaravimus, tam per predictas ejusdem predecessoris Callisti, quam nostras priores literas, & inde secuta quaecumque, praeferat Congregationi Lateranensi quoad nomen & intitulationem predictam, necnon immunitates, privilegia, gratias, & indulta hujusmodi, tam per Eugenium, quam per alios predecessores predictos, eidem Congregationi, ejusque Canonicis, & personis concessa, in nullo praedictum, aut derogatum fuisse, aut esse quoquo modo, & pro potioris cautelae suffragio literas Eugenii predicti predecessoris, in pristinum & eum statum, videlicet quoad nomen & intitulationem Congregationis, necnon immunitates, privilegia, gratias, & indulta illi concessa, in quo erant antequam a Callisto predecessore praefato, & etiam a Nobis literae hujusmodi emanassent, & quomodolibet, existebant, reposuimus, restitimus, & plenarie reintegramus, prout in singulis predecessorum, & nostris literis predictis respectu, quarum tenores praesentibus haberi volumus pro expressis, & haberi volumus, prout inferius continetur.

Privilegia omnia approbat. De his videtur, quae post Concilium Tridentinum, Sixtus Quintus Pontifex in constit. 41. Et si mendacium.

§.9. Nos qui Congregationi hujusmodi, illiusque Monasteriis, Ecclesiis, locis, & personis propter eorum laudabilem & Religiosam vitam, multiplices ac vberes fructus, quos in vinea Domini (Altissimo ministrante) dicti afferunt, singulari devotione afficimur, ipsos & eorum Monasteria, Ecclesias, atque loca, etiam majoribus gratiis prosequi volentes, Motu proprio, & non ad eorumdem Canonicorum, vel alicuius pro eis nobis super hac oblatam petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & certa scientia, ac de nostrae plenitudine potestatis, quaecumque privilegia, gratias, immunitates, libertates, & exemptiones, tam per predictos, quam per alios summos Pontifices predecessores nostros, Romanosque Imperatores, Reges, Principes, & alios Christi fideles, eidem Congregationi ejusque membris, locis, Ecclesiis, Monasteriis, & personis quomodolibet concessa, ac omnia, & singula in eis contenta, & quaecumque inde secuta, tenore praesentium confirmamus, & approbamus, ac plenum robur, & omnimodam firmitatem, perpetuis futuris temporibus obtinere, & inviolabiliter observari debere volumus, atque decernimus.

Exemptionem a quorumcunque iurisdictione & subjectione praesentium concessit.

§.10. Attendentes autem, quantae venerationis, & sanctimoniae semper fuerit Congregatio huiusmodi in Ecclesia Dei, & quantum plantatio sacra, norma Religionis Christianae floruerit, ac propterea decens, quinimo debitum reputantes, ut spiritualibus praerogativis gaudere, ac sub nostra, & ejusdem Sedis protectione militare, praecipuisque honoribus, & gratiis extolli, & decorari debeat; Congregationem ipsam, illiusque Monasteria, Ecclesias, & loca quaelibet, ac illorum Canonicos, seu personas, praesentes & futuras, (vagabundis, & fugitivis exceptis, aut aliter extra Ordinem, seu Congregationem ipsam, absque Superiorum licentia commorantibus, quibus nolumus haec aliquo modo suffragari) a quorumcumque predictae Sedis Legatorum, ac ejus Nuntiorum, Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum quorumcumque Iudicum, ordinario- rum aut extraordinario- rum jurisdictione, auctoritate, potestate, dominio, visitatione, cura, ac charitativi subsidii subventionem, & executionem quorumcumque praetatio-

ne, necnon Synodalibus, & alterius cujuscumque Congregationis, seu processionum evocationibus, motu, & scientia predictis, penitus & omnino eximimus, ac totaliter liberamus, eamque in jus, & proprietatem beati Petri, ac Sedis ejusdem, & sub eorum spirituali protectione, atque nostra suscipimus.

§.11. Ita quod de cetero cum Monasteriis, membris, Ecclesiis, locis, personis, & juribus suis quibuscumque, eidem Sedi immediate subjuncta existat, & omnino esse censetur. Quodque Legati, aut Nuntii praefati, seu locorum Dioecesiani, aut alii Ordinarii quicumque, vel alia quavis persona, quantacumque ampla praefulgeant dignitate, seu praesentia, in Congregationem, Canonicos, personas, Monasteria, Ecclesias, membra, & loca predicta, utpote prorsus exempta, excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias, seu alias censuras, siue poenas, specialiter vel generaliter, eorum auctoritate ordinaria promulgare, nec ullam in Monasteria, Ecclesias personas, & loca hujusmodi praesentiam, superioritatem, & jurisdictionem quomodolibet exercere possint, etiam ratione contractus, vel delicti, seu rei de qua ageretur, ubicumque incatur contractus, committatur delictum, & res ipsa consistat. Decernentes ex nunc omnes & singulos processus, ac excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias, censuras, & poenas, quas & quicquid contra Congregationem, seu illius Canonicos, Monasteria, personas, Ecclesias, & loca haberi, & fieri contingerit, seu etiam promulgari, irritos & inanes, nulliusque roboris & momenti esse, ac pro nullis & infectis haberi debere, etiam exemptione Congregationis, quam tanquam notoriam, & manifestam haberi volumus, non aliter allegata, seu aliter de ea mentione facta.

Et est Synodalis & Privilegium Congregationis Lateranensis. Titulus. Cap. 1. §. 1. Sub praesentibus. Et modo iterum.

§.12. Praeterea Congregationem ipsam, & illius Canonicos per locorum Ordinarios, quavis occasione vel causa, & praesertim ratione Parochialium Ecclesiarum, seu aliorum locorum dictae Congregationis pro tempore, quibus cura animarum imminet, molestari contingat, & hujusmodi praetextu in Congregationem, & Canonicos predictos, aliquam superioritatem seu dominium habere praetendant, ipsis quoque concedimus & indulgemus, ut in Parochialibus Ecclesiis hujusmodi possit Congregatio ipsa, seu illius Canonici praedicti per se, aut per presbyteros seculares vel regulares, sui aut cuiuslibet alterius Ordinis, alias tamen habiles & idoneos, ad ipsorum nutum deputandos & amovibiles, animarum curam praedictorum Parochianorum, Ecclesiarum Parochialium huiusmodi, & libere & licite exercere. Quodque ipsi Capellani dum curam huiusmodi gerent, ea libertate & exemptione fungantur, & ubique fruantur, ac si ex Canonicis Congregationis, & Ordinis extiterint.

Exemptio a iurisdictione & potestate. Titulus. Cap. 1. §. 1. Sub praesentibus. Et modo iterum.

§.13. Et quia ejusdem Congregationis Canonici de locis ad loca illius saepius transferuntur, propter quod perpetuant in eis & determinatis dictae Congregationis Monasteriis, seu Ecclesiis, aut locis non habent mansionem, volumus, atque concedimus, ut liceat eidem Congregationi suos Canonicos ad omnes, etiam sacros ordines promovendos, idoneos tamen, & juxta conscientiam Praelatorum illius approbatos, quibuscumque maluerint Catholicis Antistitibus, gratiam & communionem Apostolicae Sedis habentibus praesentari, ipsique Antistites praesentatos a suis Praelatis Canonicos, sine ulla examinatione per eosdem Antistites facienda, vel absque alia promissione, aut obligatione promovendorum Canonicorum, ad ordines quoscumque etiam sacros promoveri possint, ac debeant.

Canonici. Titulus. Cap. 1. §. 1. Sub praesentibus. Et modo iterum.

§.14. Porro ut Congregatio ipsa circa celebrationem Missarum etiam specialibus privilegiis gaudeat, eidem pariter & illius Canonicis pro tempore concedimus, ut in ipsorum itineratione Altare portatile cum debita reverentia & honore habere, super quo, tamen in locis congruis & honestis, Missas, & alia divina officia, etiam per unam horam ante diem, & usque ad horam nonam in ipsa itineratione, aut alias ad hoc causa subsistente celebrare, & sacramenta Ecclesiastica ibidem recipere possint.

Altare portatile. Titulus. Cap. 1. §. 1. Sub praesentibus. Et modo iterum.

§.15. Et ubi generale, seu in aliquo speciali loco interdictum fuerit, in Ecclesiis, suis, ac in Altari portatili praedictis, & aliis quibuscumque locis honestis, huiusmodi

Missas,

Missas, & alia divina officia celebrare. Ita tamen quod in locis Ecclesiastico interdico suppositis debeant jure clausis & excommunicatis expulsis, atque exclusis, non pulsatis campanis, & submissa voce, eadem divina celebrare, dum tamen ipsi Canonici causam non dederint interdico, nec contingat id eisdem specialiter interdici, neque Ecclesie & loca ipsa fuerint interdita.

§. 16. Et cum excommunicatis dumtaxat à jure, non tamen pro talibus publicatis, conversari, dummodo in contemptum clavium non fiat.

§. 17. Necnon omnibus, & singulis, qui in eorum, & dictæ Congregationis existunt obsequiis, ac in ipsorum moratur locis, cuncta ministrare Ecclesiastica sacramenta, & eos, cum decedere contigerit, in Ecclesiis suis prædictis, liberè & licitè sepelire possint ac valeant, plenam licentiam concedimus & facultatem.

§. 18. Cæterum, ut Congregatio ipsa & illius Canonici, majoris immunitatis gratia fruatur, motu, scientia, & tenore similibus, volumus, atque decernimus, ut ad præstationem procuratorum Legatorum dictæ Sedis, & Nuntiorum ipsius, seu Diocesanorum locorum, aut exactionum, vel collectionum, vel subsidiorum, vel provisionum, aut onerum quorumcumque, nec etiam ad solutionem decimarum quas Papales appellant, & quas Sedes Apostolica pro Christianæ fidei defensione, aut aliis imminentibus persæpe necessitatibus imponit, minimè teneantur, neque obligati sint, etiam si per quoscumque exemptos persolvi mandarentur, cum quibusvis derogatoriis, & fortioribus clausulis. Nec eos ab eadè solutione cessando censuras, & pœnas incurrere, nisi præsentibus de verbo ad verbum, & earum toto tenore inserto, & non per generales clausulas, specialiter, & expressè derogetur, & de ipsis omnimoda, & individua mentio fiat.

§. 19. Præterea ut iidem Canonici cum maiori animi sui quiete, Altissimo exolvant vota sua, providere volentes, statuimus & ordinamus, ut ipsi per literas ejusdem Sedis, aut Legatorum, seu delegatorum ipsius jam forsan concessas, aut de cætero sub quacumque verborum forma concedendas, à quoquam ad pecuniam colligendam, seu correctionis, aut visitationis officium Monasteriis, vel Ecclesiis, sive quibuscunque personis impendendum, vel ad cognitiones causarum, citationes partium, & denuntiationem sententiarum interdici, & excommunicationis procedendum, aut curam Monialium, seu Religiosarum quarumlibet personarum recipiendum minimè cogi possint, nisi in hujusmodi literis de hoc indulto, ac Congregatione, & Ordine prædictis expressa, ut præfertur, fiat mentio.

§. 20. Sepulturam quoque in locis, cæmeteriis, & in Ecclesiis dictæ Congregationis concedimus, & eam liberam esse decernimus, ita quod devotioni, & extremæ voluntati eorum, qui in locis hujusmodi sepeliri voluerint, nullus obstet, salva tamen justitia illarum Ecclesiarum à quibus mortuorum corpora assumuntur.

§. 21. Statuentes nihilominus, ut pro rebus, quæ in ornamentis, libris, fabrica, luminaribus, anniversario, septimo, vigesimo, trigésimo, sive aliis ad perpetuam cultum divinum, aut pro victu, & sustentatione dictorum Canonicoꝝ, vel indumentis, necnon pro annuis censibus redimendis, ad quorum solutionem aliquæ Ecclesie seu Monasteria dictæ Congregationis obligata noscuntur, vel de domibus, prædiis, hortis, & bonis, aliisque locis dictæ Congregationis opportunis, quæ Canonici, & Congregationi hujusmodi relinquuntur, nulli teneantur canonicam portionem tradere. Ita tamen quod in reliquis casibus quam in prædictis, in quibus quarta ipsa solvenda foret, solvere, vel conventiones si quæ essent inter Canonicos præfatos, & locorum Ordinarios, ac Ecclesiarum Rectores, laudabiles & honestæ, in posterum observari debeant. Prohibentes insuper omnibus & singulis cujuscumque status, gradus, ordinis vel conditionis, seu nobilitatis, & præminentie fuerint, & quacumque Ecclesiastica vel mundana præfulgeant dignitate, ne in præmissis à Congregatione, & Canonicis hujusmodi, vel ultimarum voluntatum executoribus, seu decedentium hæredibus, occasione præmissa aliquid exigere, vel extorquere præsumant. Et si fortè per eos, vel Sedem prædictam legatis piè dispositis, & relictis in genere, vel in specie decima,

vel alia portio seu quota alteri, piè vel non piè rei, ex quavis causa hæcenus, & præsertim Ecclesie S. Petronii civitatis Bononiensis concessa fuissent, aut in futurum concedi, seu solvi, aut dari mandari contigerit, Congregationem, & Canonicos hujusmodi, & illorum Ecclesias, Monasteria, & loca, & eis legata, atque relictis, aut alias in eorum favorem exposita, ipsa in concessionibus, & mandatis hujusmodi includi, seu comprehendi non debere decernimus, nisi de Congregatione, Canonicis, & ordine prædictis, ac præfati decreto specifica mentio fiat in eisdem.

§. 22. Porro volumus, ac decernimus, quod contra Congregationem, Ecclesias, Monasteria, loca, res, bona, & jura sua prædicta, tam præsentia, quam futura, præscribi non possit, nisi spatio 60. annorum continuorum, quodque nulla alia quam sexagenaria, contra Congregationem, Canonicos, ac bona & jura sua prædicta currat præscriptio. Cassantes, annullantes, abrogantes, & penitus irritantes omnem aliam præscriptionem, quam Congregatio ipsa tam ratione Ecclesiarum, Monasteriorum, locorum, rerum, bonorum, & jurium suorum hujusmodi, quam alias forsitan incurrere cœpissent.

§. 23. Ut autem Rector, & Visitatores, ac singuli Priores dictæ Congregationis, & qui loco eorum in ipsorum absentia constituuntur, præfatos, & futuri, qui non sunt & qui pro tempore erunt, amplioribus prærogativis, & indulgentiis gaudeant, eis concedimus, ut cum Canonicis, Novitiis, Conuersis, & Commissis ejusdem Congregationis dispensatione indigentibus, sive priusquam intraverint Congregationem, & Ordinem hujusmodi, sive post, in casibus quibus excesserint, & pro quibus excommunicationis, vel interdici, aut suspensionis sententias, à jure vel ab homine generaliter promulgatas incurrerint, & hujusmodi sententiis innodati, aut in locis generali, aut speciali Ecclesiastico suppositis interdico, divina officia celebrantes, vel suscipientes ordinem, sic ligati notam irregularitatis similiter incurrisserint, & in omnibus aliis casibus etiam, & causa cuiuscumque simonia, qualitercumque generaliter, vel specialiter Sedi Apostolicæ reservatis, (exceptis dumtaxat hæreticorum, relapsorum, schismaticorum, deferentium prohibita ad infideles, & literas Apostolicas falsificantium, quos omnino ad eandem Sedem remitti volumus) absolutionis, & dispensationis beneficium, juxta casuum exigentiam valeant impartiri. Canonici verò, & alii, quos pro tempore Rector generalis, Visitatores, & Priores prædicti, in proprios habuerint confessores, eisdem rectori, Visitatoribus, & Prioribus, absolutionis, & dispensationis hujusmodi beneficium etiam concedere possint. Et ut Canonicis dictæ Congregationis omnis vagandi adimatur occasio, & ne ipsi ad Sedem prædictam veniendi, seu recurrenti sumere valeant occasionem, Definitoribus Capituli generalis dumtaxat ejusdem Ordinis cum quibusvis personis defectum natalium ex adulterio incestuoso, & quovis alio nefario, & illicito coitu provenientibus, necnon Rectori & Visitatoribus, cum iis qui ex quavis causa (præterquam homicidii voluntarii, bigamie, mutilationis membrorum irregulares forent) postquam Congregationem ipsam ingressi, & illam expresse professi fuerint, perpetuo dispensandi, ut defectu, & irregularitatibus hujusmodi non obstantibus, ad quoscumque etiam sacros, & presbyteratus ordines promoveri, & in illis etiam in alterius ministerio ministrare, & ad quæcumque officia, administrationes, seu dignitates prædictæ Congregationis, aut illius Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum recipi, & assumi, illaque gerere, & exercere liberè, & licitè, & absque dispensatione dictæ Sedis quoties opus fuerit valeant, licentiam, & facultatem similiter concedimus, & indulgemus.

§. 24. Necnon ut ipsi Canonici, alias tamen idonei, per Superiorem Congregationis prædictæ, ac locorum suorum pro tempore deputandi ad confessiones omnium, & singulorum utriusque sexus, liberè, & licitè, tam in locis ipsorum Canonicoꝝ, quam extra audire, ac contentibus hujusmodi pro commissis penitentiam possint injungere salutarem, & eisdem contentibus Eucharistie sacramentum, in Ecclesiis præfate Congregationis,

*Prescriptio
60. annor. m.
Et non alia
contra Congregationem de-
bet.*

*Prælatum
Congregati-
onem suam
super irregu-
laritate. Et
V. de c. 1. 1. c.
Clem. 1. 1. 1.*

*Canonici ad
audiendum con-
fessiones per
Congr. Superi-
ores deputan-
tur. Intelligi
prævia ordi-
narium ap-
probationem.*

infra in Pij. conf. 133. Romanus.

Facultas conuersandi cum Pyratibus.

Alienatio bonorum Abbatibus quando sit permissa.

Facultas eligendi confessorum. In illis de approbatione in l. conf. Pij. 133. C. C. 111. Et quoad indulgentiam attende bullam Pauli. 16. Romanus.

Indulgentiarum concessio. Tu vide re 10. a. 11. in d. Pauli. 16. Romanus.

tionis,libere, & licite similiter ministrare possint, præterquam in festo Resurrectionis Domini nostri IESU CHRISTI.

§. 25. Et cum sicut accepimus, Congregatio ipsa in Insula Tremitana, in mari Adriatico, in partibus Italiae, prope prouinciã Apuliae consistente, & longe à terra distante, insigne habeat Monasteriũ, ad quod sæpius maritimi, & nauigantes, ut inibi portum recipiant declinat, & nulla in dicta Insula existat Ecclesia præter ipsius Monasterii Ecclesiam: Ne declinantes huiusmodi Ecclesiasticis careant Sacramentis, Congregationi, & Canonicis prædictis pariter cõcedimus, ut ipsis declinatibus, ac seruatoribus, quos ad seruitium Monasterii retinent, possint etiam in festo Resurrectionis, Eucharistia, & omnia alia Ecclesiastica Sacramenta ministrare. Necnon cum pyratibus, & cæteris excommunicatis humaniter conuersari, ac eisdem in dicto loco vitæ necessaria exhibere, cum difficile admodum foret Canonicis, & personis eiusdem loci, pyratas huiusmodi evitare, propter eorum sæpius, & diætorum Canonicorum per illas partes transitum, cũ facile admodum inuicem sæpe casualiter conueniant: & nisi ipsi Canonici cum dictis pyratibus humaniter agerent, ab eis multipliciter offendi possent, dummodo dicti Canonici non participant cum dictis pyratibus, aut aliis excommunicatis in crimine, propter quod excommunicationis sententiam incurrerent.

§. 26. Cæterum, ut Congregatio, & Canonici prædicti, vberiori facultate circa vtilitatem, & commodum Monasteriorum, Ecclesiarum, & locorum suorum huiusmodi, ac illorum iurium gaudeant, Capitulo generali Congregationis prædictæ, ac illius pro tempore Reçtori majori, per præsentem impartitur auctoritatem concedendi Præpositis, Abbatibus, Prioribus, & Capitulis Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum suorum huiusmodi licentiam permutandi, seu alienandi, quoties opus fuerit, quæcumque bona immobilia Congregationis prædictæ, ac illius Monasteriorum, Ecclesiarum, & locorum, pro ipsorum tamen euidenti vtilitate.

§. 27. Demum saluti animarum Canonicorum prædictorum salubriter consulere volentes, eis pariter concedimus, ut liceat ipsis, & cuilibet ipsorum, necnon Cõuersis, Commissis, & Nouitiis suis præsentibus, & futuris, in articulo mortis quemcumque presbyterum ex Canonicis præfata Congregationis, in casu verò necessitatis, alium presbyterum idoneum, vel sæcularem, vel cuiusvis alterius Ordinis Regularem, in suum eligere confessorem, qui confessionibus huiusmodi diligenter auditis, pro commissis per eos criminibus, delictis, & peccatis, in omnibus, & singulis, etiam Sedi Apostolicæ reservatis casibus, debitam absolutionem, & plenariam omnium peccatorum suorum remissionem possit auctoritate nostra impendere, & pœnitentiam iniungere salutarem, ita tamen quod quilibet ex consistentibus huiusmodi, postquam Congregationem huiusmodi fuerit ingressus, & antequam ad articulum mortis deueniat, teneatur, si Clericus vel Presbyter fuerit, septem Psalmos Pœnitentiales, si verò Conuersus, vel Commisus, quinquagies Orationem Dominicam, & totidem Salutationem B. Mariæ Virginis singulis septimanis per vnum annum dumtaxat pro conseruatione status Romanæ Ecclesiæ, legitimo tamen impedimento cessante dicere, & omittentes, alia vice supplere teneantur, & si interim aliquem post inceptam, & non perfectam pœnitentiam huiusmodi, ab hac luce migrare contigerit, ipsam nihilominus plenariam remissionem consequatur, dummodo intentionis fuerit illam, si superuixisset, perficiendi.

§. 28. Dexteramque nostræ liberalitatis erga dictam Congregationem liberius extendere volentes, & in eo præsertim, vt Canonici prædicti suarum animarum saluti magis consulere valeant, Canonicis, Conuersis, Cõmissis, & Nouitiis prædictis, præsentibus, & futuris, qui in diebus, quibus stationes in nonnullis, tam intra, quam extra Almam Vrbe Ecclesiis consistentibus existunt, quinque altaria Ecclesiarum, Monasteriorum, seu locorum suorum, in quibus tunc eos moram trahere cõtingerit deuote visitauerint, & Psalmum David. Misere-re, videlicet illum scientes, alii verò quinquies Orationem

Dominicam, & totidem Salutationem Angelicam, coram quinque altaribus huiusmodi, pro felici statu sanctæ Matris Ecclesiæ dixerint, easdem concedimus indulgentias, perinde ac si dicti Canonici, Conuersi, Commissi, & Nouitii personaliter Ecclesias Vrbe præfate visitassent. Ita quod in defectu altarum, alia pia, & deuota loca ad visitationem huiusmodi, & alia præmissa faciendum eligere possint: etiam si eos extra Monasteria, & loca esse contigerit.

§. 29. Repetentes autem animo quorũ, & quanta sint merita Religionis, & Congregationis huiusmodi in Ecclesia Dei, & quantum inter alias polleat Religiones, dignum propterea, quin etiam debitum iudicamus, ut etiam excellentioribus prærogatiuis, & honoribus gaudere debeat, de illis potissimum, quæ ad illius ampliacionem, atque augmentum tendunt. Statuimus ergo, ac similiter ordinamus, ut omnes qui votum simpliciter ingrediendi aliquam aliam Religionem etiam arctiorem emiserint, ad Congregationem, & Ordinem præfatum, illorumque professionem libere, & licite ingredi, & inibi recipi, & admitti valeant.

§. 30. Et quia forsan nonnulli Congregationis, & Ordinis huiusmodi habitum assumentes, diuersis personis, quæ ignorari, & non reperiri possent, in aliquibus rebus seu bonis obnoxii essent, eisdem Reçtori, Prioribus, ac eorum Vices gerentibus concedimus, ut ipsorum singuli, in locis sibi commissis, bona ipsa in pios vsus libere, ac licite conuertere possint, prout secundum Deum melius viderint expedire.

§. 31. Cupientes vero Congregationem eandem in suo salubri statu multiplicari, & conseruari, statuimus pariter ac decernimus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus, nullus ex dictis Canonicis, præsentibus, & futuris, transcat de aliquo Congregationis, & Ordinis huiusmodi Monasterio siue loco ad aliquod aliud S. Benedicti, in quo regularis non vigeat obseruantia, seu S. Augustini prædicti, vel alterius cuiuscumque Ordinis, Monasterii, siue Monastici loci, vigore cuiuscumque concessionis, licentiæ seu facultatis, etiam per Apostolicas literas, non facientes plenam, & expresse, ac de verbo ad verbum, de voluntate, ac statuto huiusmodi mentionem, quibusvis personis, cuiuscumque gradus, status, & conditionis existant: Nec prætextu alicuius officii, etiam Capellanatus cuiuscumque Prælati, cuiuscumque status, & conditionis fuerint, etiam Patriarchali, vel Cardinalatus præfulgeant dignitate, & honore, sub quacumque expressione, in genere, vel in specie concessas, aut forsan in posterum concedendas. Quodque nullus alterius Monasterii, siue loci Prælati, aut alius quicumque in eo aliquem Canonicorum præsentium, & futurorum eorumdem, in Monasteria recipiat, vel admittat, sub excommunicationis pœna, quam tam recepti, quam recipiẽtes huiusmodi pro tempore eo ipso incurrant, si admoniti non destiterint, & quam ex nunc contra quemlibet transgressorem proferimus, & à qua à nullo alio, præterquam à Romano Pontifice, nisi in mortis articulo absolui possint, absque Reçtoris majoris, & alterius ex duobus Ordinis, & Congregationis huiusmodi Visitatoribus pro tempore existentibus, licentia speciali. Decernentes irritum, & inane quicquid contra præmissa per quoscumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 32. Cumque acceperimus, & re ipsa didicerimus, Congregationem S. Iustinae de Padua Ordinis S. Benedicti à nonnullis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, quâ pluribus dignissimis priuilegiis, indulgentiis, & gratiis decoratam fuisse, & censeamus Congregationem Lateranensem meritis, & virtutibus suis nõ minora promereri, maxime ubi quos par labor coniungit, paria quoque priuilegia contingere debent, eidem Congregationi Lateranensi etiam concedimus, ut omnibus priuilegiis, indulgentiis, gratiis, fauoribus, & indulgentiis, tam spiritualibus, quam temporalibus à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, seu alias eidem Congregationi S. Iustinae concessis, ipsa quoque Congregatio Lateranensis pari formiter potiri, & gaudere possit, & valeat absque vlla p̄toris differentia, perinde ac si ea dictæ Congregationi Lateranensi, specialiter, & nominatim concessa fuissent, quorum tenores

Facultas accipiendi aliorum Ordinum, etiam simpliciter votum Religionem arctiorem, de videri bullam Pij. 133. Quæcumque

Et committitur reformationes debent personis nonnullis.

Prohibetur transire ad alios Ordines. Tu vide re dem conf. Pij. 133.

Communicatio gratiarum concessarum. Congr. S. Iustinae.

tenores hic pro sufficienter expressis haberi volumus, & non secus ac si presentibus de verbo ad verbum inserta forent, quæ ad ipsam Congregationem Lateranensem extendi, ac illam pari modo comprehendere volumus ac decernimus.

§. 33. Quodque ipsi Canonici officio prædicandi verbum Dei uti possint quemadmodum Fratribus Prædicatorum, & Minorum Ordinum, per Nos etiam, & dictos Romanos Pontifices concessum fuit.

§. 34. Ut autem mentes dictorum Canonorum à dubiis, quæ super presentibus, aut aliis gratiis huiusmodi, per Nos & prædecessores nostros Imperatores, Reges, Principes, & alios prædictos nostros concessis, & in posterum concedendis, apud præfatos Canonicos quomodolibet oriri possent releventur: Volumus ut ubi in aliquo redderentur ancipites, seu dubii, secundum bonam æquitatem, in favorem salutis animarum suarum largissime intelligantur, & interpretentur, non autem secundum juris rigorem, vel Doctorum opiniones, & subtilitates.

§. 35. Adjicientes ut si quando contigerit per aliquem seu plures actus contra huiusmodi, vel quæcumque alia decreta, privilegia, indulta, gratias, & immunitates præfate Congregationi concessa, aut ipsorum aliquid, à quocumque, cujuscumque conditionis, dignitatis, gradus, & status existat, ex negligentia, seu ignorantia præsentium, & futurorum, quibus ea conceduntur, aut alia quavis causa aliter attentari, vel observari, scienter vel ignoranter, nullum tamen per hoc præjudicium decretis, indultis, gratiis, & immunitatibus præfatis generetur, sed illa suo vigore, & pleno robore firmata perpetuo permaneant.

§. 36. Postremo cum contingat plerumque ex importunitate petentium, & negotiorum multitudine, ac suppressione veritatis, summos Pontifices fatigatos, & circumventos, ea concedere quibus alias nullatenus annuerent, auctoritate præsentium statuimus, & ordinamus quod quæcumque literæ Apostolicæ, etiam proprio motu confectæ, aut in futurum conficiendæ, etiam in eis clausula, privilegia, & indultis dictæ Congregationi concessis non obstantibus, & de quibus expressa mentio fieri debeat expressè, contineantur quæ obviunt, & contrafaciant huic privilegio præfati, aut quibuslibet earum periculis (nisi appareat evidentissime, & apertissime, quod summus Pontifex qui pro tempore fuerit, huic indulto, vel alicui eius parti vellet per Apostolicas literas derogare, faciendo specialem mentionem de verbo ad verbum, ex certa scientia de huiusmodi privilegio, & ipsa Congregatione, diversis nominibus eam nominando, per hæc præcisè vocabula, Congregationem, Unitatem de observantia, alias de Fraxonaria, nunc Lateranensem, appellatam, causasque legitimas allegaverit, cur his obviare intendat decretis, nullius roboris vel momenti.

§. 37. Districte inhibentes eisdem Ordinariis locorum sub interditi ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à divinis, ac regimini, & administrationis Ecclesiarum suarum, Rectoribus verò Parochialium Ecclesiarum, & quibusvis aliis personis, sub excommunicationis lætæ sententiæ, & privationis earundem Parochialium Ecclesiarum, ac omnium aliorum bonorum Ecclesiasticorum quæ obrinent, necnon inhabilitatis ad illa, & alia obtinenda in posterum, pœnis, quas scienter contrafacientes eo ipso incurrere volumus. Ne ordinem, & Congregationem Canonicorum Regularium huiusmodi, ac illius Canonicos, Ecclesias, Monasteria, & loca prædicta, præter ac contra tenorem, ac formam huius presentis nostri indulti, & aliarum concessionum, ut præmittitur, Congregationi prædictorum Canonicorum Regularium, seu Ecclesiis, Monasteriis, membris, & locis suis prædictis factarum quoquo modo inquietare, nec eos, aut testamentorum, & ultimarum voluntatum executores, ac testantium hæredes, seu quoscumque alios directè, vel indirectè, ad solutionem alicuius quartæ Parochialis, seu Canonice, vel alterius portionis, siue oneris compellere quoquo pacto, ut præfertur præsumant.

§. 38. Statuentes quoque, ut nullus invitis Canonicis huiusmodi, prorsus audeat in eorum Ecclesiis, seu Monasteriis, aliquod officium mortuorum, vel alia ce-

lebrari facere, etiam si apud eos corpora defunctorum sepeliri contingat.

§. 39. Mandantes insuper expressè ipsis locorum Ordinariis, ac Rectoribus Parochialium Ecclesiarum, necnon Parochianis, quod Canonicis dictæ Congregationis non consueant, aliquo pacto prohibere, seu persuadere præsumant, & nullatenus denegent ministrare, huiusmodi consentibus eisdem Canonicis, quæcumque Ecclesiastica sacramenta, dummodo aliqua canonica, & rationabilis causa non subsistat.

§. 40. Et nihilominus universis, & singulis personis in dignitate Ecclesiastica vbilibet constitutis, & aliis de jure communi habilibus, & idoneis ad causas audiendas, per hæc Apostolica scripta mandamus, cum aliqui ex eisdem personis pro parte ejusdem Congregationis Lateranensis, seu Rectoris generalis, aut aliorum per se vel alium, seu alios præmissa, ubi, & quando opus fuerit publicantes, ac eisdem Congregationi, & Canonicis, illorumque Ecclesiis, Monasteriis, membris, & locis prædictis, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant Congregationem ipsam, illiusque Canonicos pacifica possessione privilegiorum, & concessionum huiusmodi libere gaudere, non permittentes eos, seu testamentorum executores, & hæredes prædictos, contra illorum tenores per Ordinarios, seu Rectores Parochialium Ecclesiarum prædictos, seu alios quoscumque indebitè molestari, aut eis gravamen, injurias, atque damna inferri, seu quomodolibet irrogari, quinimò dictæ Congregationi, ac illius Canonicis prædictis, quibuscumque casibus, seu causis, tam Ecclesiasticis, quam profanis, per eos coram dictis personis cujuscumque qualitatis, conditionis, gradus, ordinis, dignitatis, nobilitatis, præminentie, & status fuerint, etiam quacumque mundana, vel Ecclesiastica, aut Patriarchali præfulgeant dignitate, sine expensis, summarie, & de plano, ac sine strepitu, & figura iudicii, sola facti veritate inspecta, auctoritate Apostolica ministrent justitiam, denuntientque palam, & publice, omnes & singulos excommunicatos, quos eis consiterit censuras, & alias pœnas incurrisse, ac faciant eos ab omnibus arctius evitari, & ubique pro excommunicatis, suspensis, & interdictis nuntiari, & legitimis de super factis processibus, illos quoties opus fuerit, iteratis vicibus aggravent, seu aggravari procurent, contradictores quælibet per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad præmissa, seu aliquid eorum, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§. 41. Non obstantibus constitutionibus s. l. recorum Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, quibus cautetur, ne quis extra suam Civitatem, & Diocesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam diem à fine suæ Diocesis ad iudicium evocetur, seu ne iudices à Sede Apostolica deputati extra Civitates, & Dioceses in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut aliis vices suas committere præsumant, & de duabus diebus in Concilio generali, necnon quæ incipiunt, Super Cathedrali, Bonifacii, & Dudum, Viennen. Concilii, ac Callisti Papæ III. etiam prædecessoris nostri, & quorumcumque aliorum Pontificum similiter prædecessorum nostrorum literis, forsan his nostris contrariis, ac etiam provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis specialibus, vel generalibus, Ecclesiarumque & locorum quorumlibet statutis, & consuetudinibus, & inter quoscumque ejusdem Congregationis Lateranensis Canonicos, & locorum Ordinarios, seu Rectores prædictos initis, & conclusis, ac hæcenus observatis pactis & conventionibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, cæterisque contrariis quibuscunque, quibus omnibus, ac si his de verbo ad verbum infererentur, & derogatoriarum derogatorias clausulas in se continerent, presentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, quoad præmissa specialiter, & expressè derogamus. Aut si Patriarchis, Episcopis, & Rectoribus præfatis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim à Sede præfata indultum existat, quod interdicti, suspensi, vel excommunicati, aut ultra, vel extra loca ad iudicium evocari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmo-

Confessiones apud Canonicos non impediuntur.

Facultas communi servandi eisdem.

Clausula derogatoria.

etiam præfatis...

etiam com...

etiam hu...

etiam hu...

etiam hu...

hujusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de cuius toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis. Nos enim ex nunc illa, & quæcumque alia, quæ in futurum per Nos, vel Sedem Apostolicam quomodolibet concedi, statui, decerni, vel ordinari contigerit, contra, ut præmittitur, eorundem prædecessorum, & præsentium literarum hujusmodi tenorem: necnon si secus super iis à quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter, conigerit attentari, irrita, & inania, ac nullius roboris, vel momenti fore, & esse decernimus, etiam si motu, & scientia prædictis, & super similibus ac fortioribus clausulis emanata existere, seu in futurum emanare contingeret.

Fides haberi
volumus, &
ostensa erunt.

§. 42. Et quia difficile foret præsentibus literas, ad singulas provincias & loca, ubi necesse foret destinare, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod trásumptis earum manu Notarii publici, & Curie causarum Camera Apostolicæ, vel alicujus Archiepiscopalis, seu Episcopalis, vel dictæ Congregationis Lateranen. Rectoris generalis sigillo munitis, ea prorsus in iudicio, & extra, ubicumque exhibita, & ostensa erunt, fides adhibeatur, ac si ipsæ originales literæ forent exhibita, & ostensa. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnat. Domini 1476. 10. Kal. Septemb. Pont. nostri Anno 6.

XI. Declaratio, & mitigatio const. Honor. III. editæ super Regula Fratrum Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, circa eum carnium, & jejunium.

Honorius III. primo hujus Ordinis Regulam approbavit, ut sup. in ejus const. 8. Ut vivendi. Et circa prædicta mitigavit etiam Eugenius IV. supra in sua const. 3. Romani, & utrobique plene notavi, omnino videas.

Edita A. D. 1476.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Hic illi hanc regulam approbavit.

Um attenta meditatione, &c. Omititur narrativa bulla Honor. III. quia ipsa est in loco cit. in rub.

E. g. IV. eam mitigavit in bulla cit. in rub.

§. 1. Et ab Eugenio Papa IV. prædecessore præfatorum, quadam temperie hujusmodi rigorem mitigante, conceditur, statuitur, & ordinatur, &c.

Dulium potest a orum est circa d. mitigationem Eugenii IV. supra §. junio.

§. 2. Cum, ut etiam accepimus, ab aliquibus revocetur in dubium an illis diebus, quibus eis usus carniū conceditur, jejunare teneantur, pro eo, quod in concessione prædicta Eugenii, non solum mitigationem abstinentiæ, sed relaxationem jejunii ab eodem Eugenio prædecessore petitam fuisse conspiciatur.

Pius I. illud d. lara: is, seu us bu. la hic not. est.

§. 3. Et propterea piæ mem. Pius Papa II. prædecessor noster præfatus concessit, ut Prior Generalis dicti Ordinis, qui pro tempore foret, super hujusmodi posset jejunio dispensare.

Hic modo P. n. d. as factum Gen. rali d. s. p. s. d. s. p. y. h. e. s. u. carniū.

§. 4. Nos etiam motu, & scientiâ similibus, literas prædictas Alberti Patriarchæ Hierosolymitani, & Innoc. IV. Alexandri IV. Nicol. IV. Eugenii, & Pii innovamus, & confirmamus, & approbamus, & perpetuæ firmitatis esse volumus, & mandamus, concedentes quod tu dilecti filii Generalis, & qui pro tempore erunt tui in dicto officio successores, personarum, locorum, & temporū qualitate pensata, cū utriusque sexus dicti Ordinis professoribus, juxta tux conscientiæ arbitriū, super præmissis, tam jejunio, quam carniū usu dispensare valeas, atque tres dies, plures vel pauciores, ad jejunium faciendum nominare, & remittere, ut possis, liberè indulgemus.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnat. Domini 1476. 10. Kal. Septemb. Pont. nostri Anno 6.

§. 5. Ac illis ex eis, qui juxta hujusmodi regularia instituta, dicti Ordinis Gloriosissimæ Dei Genitricis Mariæ de Monte Carmeli, & ejusdem Eugenii mitigationem

antedictam, nostramque declarationem hujusmodi, ut confessor idoneus, quem quilibet eorum utriusque sexus, de suorum Superiorum consensu duxerit eligendum, eorū confessione diligenter audita, semel in vita, & in mortis articulo plenariam omnium suorum peccatorum remissionem, & indulgentiam impendere valeat, auctoritate Apostolica, tenore præsentium gratiose concedimus, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Domini 1476. 4. Kal. Decembr. Pont. nostri Anno 6.

Quod omnes Magistri vel Præceptores quorumcumque locorū sub vocabulo S. Spiritus sint totaliter subiecti in agno Magistro, seu Generali Præceptori Archihospitalis S. Spiritus in Saxia de Vrbe: & absque ejus licentiâ eleemosynas quærere non possint. Et ad ipsum solum spectet collatio locorum Ordinis S. Spiritus.

Institutionem autem huius Hospitalis, & alia ipsam concernentia vide sup. in const. 7. Innoc. III. Inter.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Etsi universis Xenodochiis, Hospitalibus, & piis aliis locis ubilibet constitutis, in quibus misericordie opera, & alia charitatis officia exercet, paterna nos deceat pietate prospicere, & pro ipsorū statu prospero, utque in hujusmodi meritoris actibus cōtinuo exercendis persistere, proque pauperū & miserabilium personarum susceptione, subsidio & hospitalitate servanda, eorumque membra, bona & jura non modo à cunctis sinistris eventibus præservare illæsa, verum potius adaugere debeamus: erga nostrum tamen in Saxia Almæ Urbis Hospitalis, quod nuper à fundamentis creximus, instauravimus & sumptuoso opere ampliavimus, eo magis intendentes, ejusque indigentis providere, ut qui in eo infantes expositi, languentes & infirmi, alii quoque pauperes & egeni benigne recipi, manere & charitative tractari valeant, profecto nos convenit, quo nostris Hospitalis prædicti pateat aspectibus, & universorum ad illud cōfluētium pauperum auxilium atque refugium est, & præter Rom. Pont. Superiorem alium neminè recognoscere.

§. 1. Cum itaque sicut accepimus displicenter, nonnulli ipsius Hospitalis Fratres, etiam præceptorias, hospitalia, membra & loca pia ab ipso Hospitali in Saxia dependentia obtinentes, ambitione, & cupiditate cæca induci, & suis terminis non contenti, temeritate propria se generales Præceptores dicti Ordinis, præcipue in partibus ultramontanis nominare, ac in nonnullis præceptoris, hospitalibus, membris, & locis, ab ipso Hospitali in Saxia dependentibus, eorumque personis jurisdictionem ordinariam, siue per modum submissionis, foundationis, vnionis, annexionis, incorporationis, vel applicationis, commendæ, vel vicariatus perpetui, eis ut dicitur factarum, siue aliis exquisitis mediis potestatem & superioritatem habere, sibi indebite vendicare videantur.

§. 2. Plerique verò alii à quorum oculis Dei timor abscessit, non attendentes fructus, redditus & proventus dicti Hospitalis in Saxia, necnon oblationes, eleemosynas, ac alia charitativa subsidia, quæ pia largitione fidelium Christi, ipsi Hospitali in Saxia legantur, seu largiantur, aut relinquuntur, in vsu & sustentationem expositorum, infirmorum & pauperum prædictorum ex cunctis partibus Mundi ad illud confluentium conuertantur, Prioratus, præceptorias, membra, hospitalia & loca ab ipso Hospitali in Saxia occupare, invadere, tenere & detinere, oblationes quoque, eleemosynas & alia pauperum subsidia, etiam ipsius nostri Hospitalis nomine quæstuando & mendicando vsurpare, & in suos vsus convertere, cum suarum periculo animarum & pauperum eorundem detrimento maximo, non formidant.

§. 3. Nos quorum interest Hospitalis expositorum infantium, languentium, & pauperum prædictorum indigentibus providere, adversus ambitiosos præsumptores,

res, occupatores, inuatores, detentores, & usurpatores prædictos, illo volentes uti opportuno remedio, per quod eorum compescatur temeritas, & alias de cætero perpetrandi similia aditus præcludatur: Motu proprio, non ad alicujus super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra deliberatione & voluntate, omnia & singula alia hospitalia, præceptorias, membra & pia loca dicti Ordinis, sub vocabulo S. Spiritus intitulata, ab ipso nostro Hospitali in Saxia dependere, nullique alii Monasterio, præceptorie, Hospitali siue alii pio loco, præterquam dicto Hospitali in Saxia, etiam si longæva consuetudo aut submissio aliqua repugnarent, pleno jure subesse, auctoritate Apostolica tenore præsentium, & certa nostra scientia decernimus pariter, & declaramus.

§. 4. Statuentes, ac etiam decernentes quod ipsius Ordinis hospitalia, præceptorie, membra, & loca, nulli, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, vel conditionis fuerit, præterquam ipsius nostri Hospitalis Fratibus & Ordinem ipsum expressè professis, eis tamen pro solo nutu dicti Præceptoris existentis, & pro tempore ad claustrum quoties expedierit revocandis, in titulum vel commendam conferri valeant, siue possint.

§. 5. Nullusque ipsius nostri Hospitalis Frater, etiam administrationem vel officium seu beneficium obtinens, se generalem Præceptorem, citra vel ultra Montes nominare, neque aliquam jurisdictionem, aut superioritatem in præceptores, hospitalarios, Priores, seu administratores alios dicti Ordinis, seu ipsorum loca & bona vendicare quoquo modo præsumat. Quinimò omnes & singuli dicti Ordinis præceptores, hospitalarii & religiosi, quos eidem Præceptoris nostri Hospitalis in Saxia pleno jure subesse volumus, & tanquam suo Superiori obedientiam & reverentiam congruam exhibere, ac salva hujus Sedis auctoritate, in omnibus sicuti unico eorum Præceptoris obtemperare teneantur, & debeant.

§. 6. Alioquin si in præmissis vel eorum aliquo reddiderint se rebelles, aut aliquid in contrariu temerè attentare præsumperint, & moniti non resipuerint, ut tenentur, sententiam excommunicationis incurrant, atque suis præceptoris & beneficiis quæ obtinuerint, privati existant.

§. 7. Quas quidem censuras & pœnas, omnes & singuli qui oblationes & alia pia subsidia ipsi Hospitali nostro in Saxia, siue expositis languentibus, & egenis in eo pro tempore degentibus quætuando, siue alias quovis modo absque ipsius generalis Præceptoris expressa licentia petere, exigere, usurpare, aut in eis committere fraudem præsumperint, incurrere volumus ipso facto.

§. 8. Possitque Præceptor, constituto sibi de præmissis per eos taliter perpetratis, absque monitione alia, ipsos & eorum singulos delinquentes censuras & pœnas prædictas incurrisse declarare, & ipsorum beneficia tanquam vacantia personis idoneis præsentium auctoritate conferre.

§. 9. Ut autem oblationes, elemosynæ, & subventiones prædictæ, ac omnia & singula ipsi nostro Hospitali per fideles ipsos legata, aut donationes causa mortis, vel inter vivos donata, vel quovis modo relicta, & quæ pro tempore donabuntur, & relinquuntur, ad commodum, & profectum Hospitalis & pauperum fideliter & absque diminutione perveniant, venerabilibus fratribus Archiepiscopis, Episcopis & aliis locorum Ordinariis, eorum Vicariis & Officialibus, in virtute sanctæ obedientiæ, harum serie committimus & mandamus, quatenus pro conservatione oblationum, elemosynarum, subsidiorum, legatorum, relictorum, & donatorum bonorum ad ipsum Hospitalis nostrum spectantium, tam in suis civitatibus, quam suarum Diocesium locis insignibus, duos idoneos viros vitæ laudabilis, & conversationis honestæ fidei, & facultatibus præditos, ad colligendum & conservandum singulis annis nomine Hospitalis nostri, ejusdem oblationes & prædicta ordinare, & deputare procurent: qui ea neque quæstoribus vel aliis quibuslibet personis, nisi specialibus nuntiis generalis Præceptoris ejusdem patentibus literis ipsius munitis sigillo, tradere & assignare teneantur. Qui quidem Collectores, etiam singulis annis de receptis, & administratis per eos, coram Ordinariis Vicariis, vel Officialibus atque nuntiis supradictis teneantur reddere rationem, quam sub sigillo Ordinariorum seu Of-

Bullar. Mag. Tom. I.

ficialium prædictorum signatam iidem nuntii Præceptoris generali prædicto quantocius destinare teneantur.

§. 10. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, generalibus vel specialibus, quibusvis personis, cuiuscumque dignitatis, etiam Pontificalis, status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, per Nos vel Sedem Apostolicam, sub quacumque forma vel expressione verborum, & cum quibusvis efficacissimis urgentissimis & derogatoriis clausulis, irritantibusque decretis, etiâ motu, scientia, & auctoritate similibus hætenus forsan concessis, constitutionibus quoque, ordinationibus Apostolicis, necnon statutis & consuetudinibus Ecclesiarum, & Monasteriorum, vel aliorum locorum quibus concessæ sunt, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, quibus eorum tenores pro expressis habentes, quoad præmissa derogari volumus & derogamus expressè, ipsis alias in suo robore duraturis. Ceterisq; contrariis quibuscûq. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1476. decimo Kal. Febr. Pont. nostri anno sexto.

Dat. P. An. 8. die 17. Janu.

De celebratione Capituli generalis, & Capitulum Provincialium Congregationis Eremitarum B. Petri de Pisis, ac electione ejus Prælatorum. XIII.

Alia de his Eremitis dicta sunt supra in constit. 12. Eug. IV. Provenit.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam remembrance.

Sedes Apostolica æqua semper in omnibus distributrix, ea quæ pro divini cultus augmento, ac devotum personarum, maxime quæ mundanis abjectis illecebris in contemplationis suavitate sub humilitatis spiritu devorum ac sedulum exhibentes Altissimo famulatum, commodo & utilitate processerunt, ut semotis ambiguitatibus, ac conscientie scrupulis firma persistant, libenter cum ab ea petitur, provisionis suæ adminiculo roborat, extendit, & declarat, prout ipsarum personarum statui ac quieti conspiciat salubriter expedire.

§. 1. Dudum siquidem pro parte dilectorum filiorum universonum Eremitarum Societatis quondam Fratris Petri de Pisis nobis exposito, quod olim ipsius Societatis Eremitis tam in communi, quam in particulari pro tempore existentibus, Apostolica extiterat auctoritate successivè concessum, ut confessor idoneus secularis, aut ejusdem Societatis, vel cuiusvis Ordinis regularis, quem quilibet ipsorum pro se duceret eligendum, eorum confessionibus diligenter auditis, eos ab omnibus & singulis excessibus, criminibus, reatibus, & delictis, ac excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis quavis occasione vel causa, in genere vel in specie latis, etiam si talia fotent, per quæ Sedes præfata esset merito consulenda, semel in vita, & mortis articulo, in aliis verd casibus toties quoties opus foret absolvere, & pœnitentiam salutarem injungere, ac alia facere posset: Nos tunc ipsorum Eremitarum in ea parte supplicationibus inclinati, circa dictam electionem confessoris hujusmodi, ac quæcumque, quotocumque, & qualiacumque alia, concessiones, gratias, indulgentias, facultates, privilegia, & indulta dictæ societatis, illiusque Eremitis, in genere vel in particulari, quomodolibet & qualitercumque per prædecessores nostros Romanos Pontifices, seu eorum aut alterius ipsorum auctoritate (quorum omnium & singulorum tenores haberi volumus pro expressis) vel pro Romanis Pontificibus se gerentes & habitos, ac alios auctoritatem habentes concessa, auctoritate Apostolica approbavimus, ac scripti nostri patrocinio communiavimus, suppletentes omnes & singulos defectus, si qui forsan ex defectu potestatis, seu alias quovis modo intervenissent in eisdem.

§. 2. Et nihilominus tunc & pro tempore existentibus

Qui confes...

vota commu-
tare possit.
Tu attende
const. 115.
Clem. VIII.
Quacumque.

Priorque gene-
rali cum do-
rum fratrum
posse dispen-
sare ut hic.
Tu attende d.
Const.
Clem. VIII.
n. 115.

Et ipsi fratres
etiam extra
tempora sacros
ordines susci-
pere valeant.
Ad quod vi-
de quod dixi
in const. Eug.
IV. in rubr.
Dabitur tamen de va-
liditate d. con-
cessionum.

Eug. IV. Capitu-
lum generale
quatuor se-
ri possit.

Nic. vero P.
quolibet trien-
nio cogi decre-
vit.

Constituimus
Societatem in
danti alia sta-
tuimus.

Societas ergo
in radice
Papa provi-
sionem expo-
sita. Qui
prædicta om-
nia approbat.

dictæ Societatis Eremitis, ut confessor per eos & quemlibet eorum, ut præfertur eligendus, vota quæcumque etiam peregrinationis ultramarinæ, & visitationis liminum beatorum Petri & Pauli, ac sancti Jacobi in Compostella Apostolorum, & alia si qua emiserunt, auctoritate Apostolica prout animarum suarum saluti videret expedire, in alia pietatis opera commutare valerent.

§. 3. Et quod generalis Prior dictæ Societatis pro tempore existens, cum eisdem Eremitis, per saltum, aut ante ætatem legitimam, seu extra tempora à jure permiffa, ad quoscumque etiam sacros & presbyteratus ordines promotus, ac ex quavis alia causa (præterquam super bigamia, & homicidii voluntarii, aut mutilationis membri) irregularitatibus, ut præmissis non obstantibus, ad omnes etiam sacros & presbyteratus ordines promoveri, & in illis, ac per eos etiam, ut præfertur, malè susceptis, aut omissis ordinibus, ut illos à quocumque mallent Catholico Antistite gratiam & communionem prædictæ Sedis habente suscipere, & in altaris ministerio ministrare liberè & licitè possent, licentiam dare, omnemque inhabilitatis, & infamiæ maculam sive notam, quomodocumque & qualitercumque per eos & quemlibet eorum contractam abolere.

§. 4. Ipsique Eremitæ de ejusdem Prioris licentia à quo mallent Catholico Antistite gratiam & communionem ejusdem Sedis habente, se etiam ad omnes sacros ordines facere, & extra tempora à jure statuta promoveri, ipseque Antistes illos eisdem Eremitis impendere liberè & licitè valerent, prædicta auctoritate indulsumus, prout in nostris inde conf. tis literis plenius continetur.

§. 5. Cum autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte dictæ Societatis petitio continebat, à nonnullis asseratur literas nostras prædictas, ac in eis contenta, juribus non subsistere, vel de subreptione notari, eo quod in prioribus concessionibus quoad confessionum auditionem & impendendam absolutionem casus generaliter solum, & nulli specialiter, ut in ipsis nostris literis habetur, expressi fuerunt.

§. 6. Et sicut eadem petitio subjungebat, licet quod per felicis recordationis Eugenium Papam Quartum prædecessorem nostrum Societati prædictæ concessum extitisset, quod Capitulum Generale eorum annuatim celebrare possent.

§. 7. Tamen pia mem. Nicolaus Papa quintus, etiam prædecessor noster ad ipsius Societatis supplicationem, & instantiam, inter alia statuit & ordinavit, quod ipsi, non obstante concessione præfati Eugenii prædecessoris, Capitulum Generale de triennio in triennium celebrarent, & eligerent generalem Rectorem, in cujus manibus Prior generalis, Rector, & alii Patres renuntiarent, & de corpore Societatis quatuor focii eligerentur, qui durante Capitulo in discussione, & examinatione causarum dicti Capituli adhererent ipsi Generali.

§. 8. Sed quia ex constitutionibus dictæ Societatis eligitur primus in Capitulo generali ex ipsa Societate, unus & generalis Vicarius Capituli, in cujus manibus generalis Rector & omnes Patres renuntiant, ac fratres capitulariter congregati eligunt quatuor focios, qui in discussione & examinatione causarum dicti Capituli adhererent ipsi Vicario generali, & postquam occurrentia & facta Capituli diligenter examinata & discussa sunt per ipsos Vicarium & focios electos, eliguntur per eos dictæ Societatis Priores, & exinde per totum Capitulum Rector generalis, & Vicarii ejus.

§. 9. Pro parte dictæ Societatis nobis fuit humiliter supplicatum, ut in præmissis omnibus & singulis sibi ac statui suo opportunè providere de benignitate Apostolica dignemur. Nos igitur ipsorum in hac parte supplicationibus inclinati, Eugenii, & Nicolai prædictorum, ac aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum ipsi Congregationi & Societati sub quibusvis verborum formis concessas literas, ac omnia & singula in eis contenta, quas & earum tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, pro sufficienter expressis haberi volumus, auctoritate Apostolica tenore præsentium ex nostra certa scientia confirmamus & approbamus, ac præsentis scripti patrocinio communitimus.

§. 10. Nostras verò literas prædictas, ac omnia, & singula in eis contenta valere, & plenam roboris firmitatem obtinere decernimus perinde ac si casus prædicti in dictorum prædecessorum, ut in nostris literis specificati extitissent, suppletes hujusmodi, ac omnes & singulos alios defectus, si qui interveperint in eisdem.

§. 11. Et nihilominus pro majori serenitate conscientie cujuslibet Eremitarum præfate Societatis, ipsis omnibus & singulis præsentibus & futuris, ut idoneus Presbyter secularis, vel ejusdem Societatis seu cujusvis Ordinis regularis, quem ipsi aut quilibet eorum duxerint eligendum, eos & quemlibet eorum ab omnibus & singulis excessibus, delictis, criminibus, & peccatis, ac excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis quavis occasione vel causa generaliter vel specialiter latis, etiam ab omni labe simoniæ, ac singulis præfate Sedi reservatis, semel in vita, & etiam in mortis articulo plenarie, in aliis verò non reservatis toties quoties opportunum fuerit, absolvere, & pœnitentiam salutarem eis injungere possit & valeat.

§. 12. Et insuper ut ipsa Congregatio ac Societas sancti ac quietius regatur, & gubernetur, quod provincialia annuatim, generalia verò Capitula de triennio in triennium celebrare.

§. 13. Necnon ut generalis Capituli causæ, illisque & Congregationi suæ pro tempore occurrentes cautius & diligentius examinentur & discutiantur, ipsi in generali Capitulo congregati primitus & ante omnia eligere valeant unum ex dicta Congregatione in generalem Vicarium ipsius generalis Capituli, in cujus manibus dictæ Congregationis generalis Rector, & omnes locorum illorum præsentium & futurorum Rectores, Priores, & Vicarii, eorum superioritatem & officia specialiter & expressè singulariter renuntiare teneantur & debeant, & deinde sex alios ex ipsa Congregatione & corpore Capituli, qui sex vel sanior pars illorum, cum generali Vicario Capituli, omnia sibi, & præfate Congregationi occurrentia, ac Capituli facta diligenter examinare, discutere, ordinare, & determinare, ac Rectores, & Priores eligere & creare. Ipsique sic electi & creati cum toto Capitulo, vel majori parte ipsius Generalem totius Congregationis, & triennem Rectorem, ac ipsius generalis Rectoris duos aut plures, prout videbitur expedire, Vicarios eligere, & deputare, ac alias in præmissis & circa ea, prout per eos hæcenus observatum extitit, ac in dictæ Societatis constitutionibus desuper factis plenius continentur, absolvere, ordinare, & facere liberè ac licitè possint & valeant, auctoritate prædicta de specialis dono gratiæ concedimus & indulgemus per præsentem.

§. 14. Non obstantibus Eugenii, Nicolai, ac aliorum Romanorum Pontificum prædictorum literis, ac aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque, quibus (in quantum præsentibus, & in eis contentis contrariarentur) expressè derogamus, illis tamen aliis in suo robore permanentibus. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1476. Kal. Februarii, Pont. nostri anno sexto.

Reformatio Confraternitatis piorum virorum in Archihospitale S. Spiritus in Saxia de Urbe, cum indulgentiarum aliarumque gratiarum elargitione.

Confirmavit hæc Inn. VIII. die 21. Mar. 1486. & Leo X. die 9. Mar. 1514. sed eorum bullas ut minus necessarias prætermisit.

Alia verò de hoc Hospitali, ejusque institutione scripti sup. ad const. 7. Innoc. III. Inter.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Illius qui pro Domini saluatione gregis in ara Crucis in pretium immolari non erubuit, quique post ejus mortem & à mortuis resurrectione, præordinatis testibus sæpe

Suaque

Facile eligendi

Capitulum provinciale

Contra

Contra

Dati

XI

Edita

1478.

Proam

sepe apprens, tandem ascensus ad Patrem suos nolens discipulos relinquere orphanos, Spiritus sancti paracliti consolatione visitavit, & eos hospitaes ad invicem fore debere, charitatisque dona, quæ omnes alias virtutes superat, exercere præcipit, vices quanquam immeriti in terris gerentes, quamvis ex debito Pastoralis officii mens nostra rerum pro tempore ingruentium occasione ad multipliciter cogitatus se divertat, tamen incessanter curis stectimur assiduis circa quæcumque pia loca, maxime in honorem ejusdem sancti Spiritus constructa, Nobis præsertim, ac Romanæ Ecclesiæ peculiaria, utpote ex ejusdem Ecclesiæ ære olim constructa, proventibusque dotata, & in quibus continuè hospitalitatis cura, & miserationum opera exercentur, ut illa ad salubriorem statum, & majorem hospitalitatis hujusmodi observantiam, ejusdemque charitatis, & aliarum universarum virtutum, ac misericordiæ donorum inibi perfectius exercitium inducamus, utque ad præmissa cunctorum Christi fidelium vora concurrant ad pia implenda opera, fideles ipsos per confraternitatis spiritualis tanquam membra suo capiti adherentia, nexum quibusdã spiritualibus & allektivis muneribus prosequimur, ut exinde gratiæ divinæ reddatur aptiores. Et ut charitatis & hospitalitatis devoti ejusdem paracliti inspiratione cordibus ipsorum fidelium imprimenda per amplius in dies eis augeatur, & his quæ hæctenus per prædecesores nostros Rom. Pont. eisdem piis locis præmissorum respectu Apostolica munificentia concessa fore noscuntur, ut exinde majotis firmitatis robur suscipiant, ex nostri Apostolatus officio, quoties opportunitas se offert, favorabiliter adjicimus nostri ministerii partes.

§. 1. Attente igitur considerantes, quod Hospitale nostrum Sancti Spiritus in Saxia Almæ Urbis, quod fel. rec. Innoc. Papa III. prædecesor noster divinitus, ut pie creditur, inspiratus ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, pro animarum, & corporum evitandis periculis, & expositorum infantium, ac pauperum miserabiliumque & infirmorum subsidio, & subventionem fundavit, cuique & illius membris, locis, & Ecclesiis; tam ipse Innocentius, quam Honorius etiam III. Alex. IV. Cæcilius V. Bonifacius VIII. Clemens V. Joannes XXII. Benedictus XII. Urbanus V. Gregorius XI. Alexander V. Eugenius IV. Nicolaus V. Callistus III. Pius II. & Paulus etiam II. Romani Pont. prædecesores nostri, diversa privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, indulgentias, aliasque spirituales, & temporales gratias successivè concesserunt, illis dictum Hospitale multipliciter decorantes, dudum eorundem Pontificum, & aliorum Christi fidelium largitione adeo abundasse, quod hospitalitatis onera, & alia charitatis, & pietatis opera in eo poterant continuè exerceri.

§. 2. Et postmodum (prout notorietas facti, & rerum experientia indicabat omni intuitu) caasantibus guerrarum turbibus, & aliis sinistris eventibus, ad magnam diminutionem tam in spiritualibus, quam illius proventibus temporalibus devenisse, & oculo perspicaci intuentes illius structuras, & ædificia modernis temporibus, ac pauperum infirmorum, expositorum, & aliarum miserabilium personarum ad illud confluentium receptionem, angusta, de pressa, & minus accommodata fore, ita ut eis exitii potius quam recuperandæ sanitatis, & salutis causa existerent, & propter eorum vetustatē ad casum tenderent miserabilemque ruinam, ac pia ejusdem Redemptoris verba in quibus se in pauperes recipi non instruit, intra peccatoris nostri arcana revolventes, ejusdem Hospitalis structurarum vetustate sublata illud à fundamentis de novo, opere decenti construi, & ædificari fecimus, & tam pro infirmorum, & aliarum miserabilium indigentium, quam eis obsequentium personarum, & servitorum commodo, longè lateque ampliavimus, claustraque & habitaciones ac alia cum suis officinis ædificia eminentiora, ac utiliora, etiam pro mulieribus, & infantibus expositis hujusmodi sub clausura collocandis, & pro nobilibus ac honestis personis infirmis protendere, & annuente Domino continuè ampliare, & conservare non cessamus, ac pro ipsius Hospitalis supportandis oneribus, ejusdem Hospitalis proventus auximus, & in dies augere curabimus.

§. 3. Et quoniam inter eosdem prædecesores nostros

Bullar. Mag. Tom. I.

Eugenius præfatus, inter cætera quandam Confraternitatem proborum virorum à prædecesoribus suis hæctenus institutam, tunc tamen intermissam, sperans eam multis modis eidem Hospitali fructum afferre, cum omnibus ei concessis privilegiis, favoribus, & indulgentiis per suas certi tenoris literas innovavit.

§. 4. Nos prædictorum, & aliorum Rom. Pont. singularum literarum ipsi Hospitali sub quibusvis verborum formis concessarum tenores, series, & effectus, ac si de verbo ad verbum præsentibus infererentur, pro sufficienter expressis haberi volentes, Motu proprio, non ad aliquid nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed ex nostra certa scientia, & spontanea voluntate, illas, ac omnia, & singula in eis contenta privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, gratias, indulgentias, remissiones, facultates, concessionem, & indulta, ab eisdem prædecesoribus Hospitali hujusmodi, illisque Ecclesiis, & membris per eosdem prædecesores concessa, præsentibus tamen non contraria, auctoritate Apostolica tenore præsentium confirmamus, & approbamus, præsentisque scripti patrocinio communimus, illaque, & illa perpetuè viribus subsistere decernimus.

§. 5. Necnon ad honorem, & decus totius Curie cælestis, unam novam sanctamque Confraternitatem in dicto Hospitali, pro illius, ac bonorum, & jurium ejusdem conservatione, defensione, & protectione perpetua, ac sub modis, & formis ac conclusionibus infra scriptis, motu, scientia, & auctoritate similibus, etiam de fratrum nostrorum consensu unanimi, erigimus, facimus, creamus, & perpetuè ordinamus.

§. 6. Et ut dicta sancta Confraternitas per nos in præsentiarum sic instituta plenum, & optatum fortiatur effectum, Nos illam, & singuli ex prædictis fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus ex nunc ingredimur, atque manu propria Nos, & ipsorum singuli in quodam libro ejusdem sanctæ Confraternitatis, hujusmodi ad effectum, singula nomina jam descripsimus.

§. 7. Ac motu, auctoritate, & scientia prædictis, hac irrefragabili constitutione perpetuè valitura statuimus, & ordinamus, quod singulorum utriusque sexus si lelium, honestæ tamen conversationis, & famæ, hanc Confraternitatem nunc, & pro tempore intrare volentium in Urbe præsentium pro tempore dumtaxat, nomina, & cognomina, ac qualitates in dicto libro, & præfato Hospitali dumtaxat, & non alibi describantur, & pro illorum ingressu ac descriptione, ad solutionem alienjus quantitatis pecuniæ aut rerum aliarum, nisi quantum sua sponte elargiri voluerint, aut cujusque devotio dictaverit, minime teneantur. Charissimus autem in Christo Filius noster Federicus Modernus, & pro tempore existens Rom. Imperator semper Augustus, Reges, Principes, Duces, Marchiones, Comites, & Barones, Domini que terrarum, ac illorum viventium, & defunctorum uxores, necnon Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Monasteriorum Abbates, Militiarum Ecclesiasticarum magistri, & majores post Pontificales in Metropolitanis, vel in aliis Cathedralibus, ac principales in Collegiatis Ecclesiis Dignitates, necnon Conventuales, Prioratus, Præposituras, Præpositatus, & generales Præceptorias obtinentes, etiam ab eadem Urbe absentes, si id per procuratorem habentem ad hoc speciale mandatum (quod in publicam formam exhibere, & præceptori dicti Hospitalis dimittere teneantur) id petierint, in confratres dictæ confratriæ recipi, & illorum ac illarum nomina, & cognomina ac qualitates, ac si præsentem forent, in dicto libro describi, & annotari possint in Urbe præfata dumtaxat, ac si præsentem forent in illa.

§. 8. Item quod singuli ex Confraternitatibus sic in eodem sanctæ Confraternitatis libro pro tempore descripti sæcularem vel regularem presbyterum in suum possint eligere confessorem, qui eligentium confessione diligenter audita, eis semel vita comite, ab omnibus, & singulis criminibus, & peccatis, necnon excommunicationis, & quibusvis aliis sententiis, & censuris Ecclesiasticis, etiam occasione simoniæ, super ordinibus vel beneficiis assequendis ubicumque contractæ, & aliis casibus specialiter vel generaliter Romano Pontifici, & Sedi Apostolicæ quovis modo reservatis, & propter quæ ipsa Sedes merito

immolavit quandam Confraternitatem proborum virorum.

Pont. isto omnia indulta Hospitali confirmas.

Confraternitatemque de novo erigit.

Et ipse cum Cardinalibus eam ingreditur.

Alii bene si vult eam ingredi p. f. sunt, etiam per procuratorem si sint absentes.

Confessores qui et per amicum, hoc limitat Clem. VIII. in sua const. 115. Quacumque.

esset consulenda, (præterquam hæresis, rebellionis, aut conspirationis in personam vel statum Romani Pontificis, seu Sedis Apostolicæ, & offensæ personalis in S.R.E. Cardinalem, Patriarcham, Archiepiscopum, & Episcopum, ac Presbytericidii, & etiam in mortis articulo, plenariam omnium peccatorum suorum, etiam exceptorum hujusmodi, remissionem impendere possit. Ita quod si tunc non obierint, quoties in tali articulo constituti fuerint, illam reiterare possit idem vel alius confessor sic electus. In aliis vero casibus, toties quoties opportunum fuerit, confessione audita, eos absolvere valeat, & penitentiam eis injungere salutarem.

Qui confessor absolvat. Et. Tu vide d. constitut. Clem. VIII.

§. 9. Quodque idem confessor sic electus in Urbe dumtaxat, cum eisdem confratribus eum in confessorem eligentibus, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis, & præminentie fuerint, clericali militiae adscriptis, etiam religiosi, quæcumque beneficia Ecclesiastica etiam obtinentibus, qui præmissis sententiis ligati, Missas, & alia divina officia celebrando, aut alias illis se immiscendo, seu alias in casibus in jure expressis, vel non expressis irregularitatem contraxerint (bigamia, & homicidio voluntario dumtaxat exceptis) ut ad omnes superiores, etiam sacros ordines promoveri, & in aliis, ac per eos susceptis ordinibus hujusmodi, etiam in altaris ministerio ministrare, ac dignitates, & beneficia Ecclesiastica quæcumque recipere, & retinere. Necnon Monasteriis, & Ecclesiis Cathedralibus etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus præfici, & præesse libere, & licite possint, dispensare, ac eis de his quæ tunc detinerent dignitatibus, & beneficiis hujusmodi providere, & quibus minus canonicè præessent Ecclesiis, & Monasteriis hujusmodi eos præficere in foro conscientie dumtaxat, Apostolica valeat auctoritate prædicta.

Confratrum sepultura etiam tempore interdicti permittitur.

§. 10. Adjicientes insuper statuto, & ordinationi prædictis, quod corpora singulorum confratrum prædictorum tam Ecclesiasticorum, quam laicorum utriusque sexus, in dicto libro descriptorum, quos tempore Ecclesiastici interdicti quovis modo, etiam à Sede Apostolica impositi decedere contigerit, dummodo causam non dederint interdicto, Ecclesiasticæ sepulture tradi debeant, absque tamen funeris pompa, sicut solitum est fieri de corporibus clericorum, interdictum servandi.

Decedentes in Hospitali, ibi que sepulcris gaudent gratia Confratrum.

§. 11. Decedentes autem pro tempore in Hospitali prædicto, & ejusdem Hospitalis, ac pauperum expositorum eorundem obsequiis pro tempore insistentes utriusque sexus, quamdiu perseveraverint in obsequiis hujusmodi dumtaxat, eisdem quibus Confratres in dicto libro descripti, quoad omnia in præsentibus contenta privilegia, facultatibus, & gratiis potiantur, & gaudeant.

Indulgentia Presbiterii in Hospitali. Recogit. Piam. in cons. 97.

§. 12. Porro ad communicandam latius operis tam pii salutem, omnibus, & singulis utriusque sexus aliis Christi fidei, qui ad dictum hospitale pro illius prædictis oneribus supportandis, de eorum bonis, prout eorum dictaverit devotio, fideliter transierint, vel in suis testamentis, & ultimis voluntatibus ad hoc legaverint: Motu, scientia, & auctoritate prædictis concedimus, ut in mortis articulo constituti, confessorem idoneum eligere possint, qui eorum confessionibus diligenter auditis, omnium peccatorum suorum plenariam eis remissionem largiri possit. Provideat autem Præceptor dicti Hospitalis, nunc & pro tempore existens, quod elemosynæ, & mittentium nomina, & legata, in libro ad hoc deputato describantur, sub excommunicationis pœna, eo ipso si id malitiosè facere neglexerint incurrenda.

Notarii notificent dispositiones factas ad favorem Hospitalis. Et.

§. 13. Districte præcipientes Notariis qui rogati fuerint de testamentis, vel aliis ultimis voluntatibus, in quibus aliquid disponi contigerit in posterum in favorem, & commodum dicti Hospitalis, ut sub excommunicationis pœna, hujusmodi dispositionem quantocius commodè poterunt, Præceptor dicti Hospitalis, seu alteri per quem id possit ad dicti Præceptoris notitiam pervenire, intimare procurent.

Isti & confessorum eorum decedant infirmis subventionem Hospitalis.

§. 14. Ipsi quoque Notarii, & Confessores eorundem decedentium, in suorum remissionem peccatorum, eisdem testantibus, & consentientibus commemorare non mittant, ut ad tam pia opera quæ in dicto Hospitali exercentur, manus porrigant adjutrices, quemadmodum Nos, quos-

cumque Christi fideles, & præsertim confratres ejusdem confratriæ, qui pro tempore fuerint, per viscera misericordie Domini nostri Jesu Christi ad id hortamur.

§. 15. Et ut fideles ipsi uberioris gratie dono sentiant se refoctos, harum serie decernimus, ut omnes utriusque sexus in Urbe commorantes, qui legitima causa ætatis, valetudinis, vel similibus impediti, ipsius Urbis stationes, vel quascumque indulgentias commodè visitare, vel Pontificalibus benedictionibus interesse pro tempore non poterunt, illam elemosynam Hospitali præfato confertendo, quam in præfatis stationibus ex propria pietate, si eas visitassent personaliter, contulissent, omnes Indulgentias præfatas stationum Urbis, & Pontificalium benedictionum, tam plenarias, quam ad certum annorum numerum constitutas, de omnipotentis Dei gratia, & dono consequantur in forma Ecclesiæ consueta.

Impediti scire etiam in Urbe commorantes, qui legitima causa ætatis, valetudinis, vel similibus impediti, ipsius Urbis stationes, vel quascumque indulgentias commodè visitare, vel Pontificalibus benedictionibus interesse pro tempore non poterunt, illam elemosynam Hospitali præfato confertendo, quam in præfatis stationibus ex propria pietate, si eas visitassent personaliter, contulissent, omnes Indulgentias præfatas stationum Urbis, & Pontificalium benedictionum, tam plenarias, quam ad certum annorum numerum constitutas, de omnipotentis Dei gratia, & dono consequantur in forma Ecclesiæ consueta.

§. 16. Rursus ut in principio hujusmodi confraternitatis, & successivè etiam futuris temporibus ad illam major devotio accrescat fidelium, & de ea memoriale sit in ævum, omnibus dictæ confratriæ Confratribus præsentibus in Rom. Cur. injungimus, ut in crastinum solemnitate Pentecostes proximæ futuræ, & successivè anno quolibet eadem die, impedimento cessante legitimo, in basilica Principis Apostolorum de Urbe conveniant, in qua hujusmodi rei memoria, ostendatur Sudarium Salvatoris Domini nostri JESU CHRISTI, eoque ostenso, inde portando brachium S. Andree Apostoli (quod novissimè in honorem dicti Apostoli, & laudem Confraternitatis prædictæ, techa argentea, & aurea, lapidibus pretiosis ornata, & per Nos eisdem oblata recludi fecimus) & unum de articulis sancti Pauli Apostoli, & unum de digitis sanctæ Catharinæ Virginis, & Martyris per nos noviter apud Hospitale ipsum honorificè collocatis, processionaliter se transferant ad Ecclesiam dicti Hospitalis, in qua in proximè futuræ Pentecostes die prædictæ, per Nos dante Domino, aut unum ex dictis fratribus nostris Missa solemniter celebrabitur, ipsaque die, & deinceps singulis annis eadem die in perpetuum, universis Christi fidelibus verè penitentibus, & confessis, Ecclesiam ipsius Hospitalis visitantibus, suffragabitur plenaria remissio omnium peccatorum, quam harum serie illis elargimur.

Confratres etiam pro tempore in Urbe commorantes, qui legitima causa ætatis, valetudinis, vel similibus impediti, ipsius Urbis stationes, vel quascumque indulgentias commodè visitare, vel Pontificalibus benedictionibus interesse pro tempore non poterunt, illam elemosynam Hospitali præfato confertendo, quam in præfatis stationibus ex propria pietate, si eas visitassent personaliter, contulissent, omnes Indulgentias præfatas stationum Urbis, & Pontificalium benedictionum, tam plenarias, quam ad certum annorum numerum constitutas, de omnipotentis Dei gratia, & dono consequantur in forma Ecclesiæ consueta.

§. 17. Confratresque ipsi, & eorum singuli in Urbe existentes, etiam eadem die singulis annis confessorem poterunt eligere, qui eorum confessionibus diligenter auditis, eos & eorum quemlibet, etiam in casibus Sedi prædictæ reservatis, præterquàm superius exceptis, Apostolica auctoritate absolvat, & eis penitentiam injungat salutarem.

Tempore generis, etiam in Urbe commorantes, qui legitima causa ætatis, valetudinis, vel similibus impediti, ipsius Urbis stationes, vel quascumque indulgentias commodè visitare, vel Pontificalibus benedictionibus interesse pro tempore non poterunt, illam elemosynam Hospitali præfato confertendo, quam in præfatis stationibus ex propria pietate, si eas visitassent personaliter, contulissent, omnes Indulgentias præfatas stationum Urbis, & Pontificalium benedictionum, tam plenarias, quam ad certum annorum numerum constitutas, de omnipotentis Dei gratia, & dono consequantur in forma Ecclesiæ consueta.

§. 18. Et insuper ordinamus, quod duo funebria pallia, alterum nigri coloris, & auro contextum pro Prælati, & nobilibus, & alterum ex veluto etiam nigro pro clericis, & laicis, quæ eidem Hospitali obtulimus, supra caplam, in qua decedentium Confratrum corpora ad sepulturam deferentur, ponantur, & in eodem Hospitali conserventur. Item in uniuscujusque cadaveris alicujus confratris defuncti, expensis quidem dicti Hospitalis aderunt faces xij. & quatuor candelabra argentea condecorata, quæ etiam dicto Hospitali obtulimus, & in cujuslibet dictorum confratrum obitu seu sepultura, xvj. erunt induti camillis nigris, & fratres dicti cum pallio, facibus, & candelabris prædictis dictum cadaver usque ad sepulturam associabunt.

Funeris fratrum multo.

§. 19. Item statuimus, quod perpetuè qualibet quinta Feria per circulum anni, nisi solemne festum sit impedimento, quo adveniente, die præcedenti unà cum Missa de sancto Spiritu cum collecta pro peccatis, & pro omnibus Confratribus tunc viventibus, ut omnipotens Deus illuminet eorum mentes, atque sua misericordia eis cuncta peccata indulgendo aboleat. Et similiter secunda Feria, & si festum impediatur, tertia vel alia feria, pro animabus omnium Confratrum defunctorum celebretur alia Missa solemnis, cum pallio nigro supra arcam in medio Ecclesiæ locandam, & quatuor luminaribus in eisdem quatuor candelabris argenteis. Volentes quod quando aliquem Confratrum eorundem ab humanis decedere contigerit, quamprimum oportunitas se offeret, pro remedio ejus animæ specialiter celebretur una Missa, adhibita solemnitate prædicta.

Qua die celebrantur sine Confratribus & defunctis.

§. 20. Et quoniam ad manutentionem charitativæ hospitalis

hospitatatis pauperum, & infirmorum, aliarumque miserabilium personarum pro tempore confluentium ad Hospitale predictum, & qui ad illud exponuntur infantium utriusque sexus in numero copioso, conservacionem quoque bonorum, & jurium ejusdem Hospitalis, presentia providi, & timorate conscientie Praeceptoris noscitur esse plurimum opportuna, Motu, scientia, & auctoritate predictis statuimus, & ordinamus, quod de cetero, perpetuis futuris temporibus, Hospitale, ipsum semper per proprium regatur Praeceptorem, qui in illo resideat, & illius curae ac regimini pro posse diligenter intendens, per ipsum solita inibi exerceri faciat cum integritate opera charitatis, & nemini possit aut valeat Hospitale ipsum commendari, seu in administrationem concedi. Hortantes successores nostros Rom. Pont. qui pro tempore erunt, ut occurrente vacatione Hospitalis ejusdem, de Praeceptore idoneo studeant providere, per quem hospitalitas hujusmodi inibi decenter observetur, & iura ac bona ejusdem conserventur, & augeantur in dies, & a concessione illius in commendam aut administrationem alicui, etiam S. R. E. Cardinali, prorsus absteineant. Non ignari, quod si secus egerint, cum Hospitale ipsum eorum curae specialiter sit commissum, & illius bona sint pauperum languentium, & expositorum infantium, propter hoc adhuc viventes, tam ipsi successores nostri, quam qui illud in commendam, vel administrationem hujusmodi recipient, & consentient eidem, omnipotentis Dei indignationem incurrent, & praeter illa quae permissione divina in hoc saeculo incommoda propterea indubitanter perferent, de hujus nostri statuti transgressione in extremo tremendo iudicio, & districto examine animae, rationem reddere tenebuntur coram Deo. Quod enim nobis licere non patimur, eisdem nostris successoribus indicamus. Haec enim omnia infra scripta per viscera misericordiae ejusdem Redemptoris observari injungimus, & observantibus sit pax, & dilectio in Deum, infingentibus vero ex malitia, adsit eis indignatio usque ad condignam poenitentiam.

§. 21. Decernentes, & declarantes nostrae intentionis esse, per quascumque similibus gratiarum, & indultorum Ecclesiis, & quibusvis Collegiis, seu Confraternitatibus concessorum, generales vel speciales suspensiones, per Nos, vel Sedem eandem hactenus factas, sub quibus forsitan praesentes literae, & in illis contenta includi viderentur, & de cetero faciendas, praesentes literas, & illarum effectum non suspendi, & in illis comprehendi non posse aut debere, sed omnia in eisdem literis contenta, semper & inconcussa in suo robore permanere, ac irritum & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 22. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus ac literis Apostolicis, necnon privilegiis & indulgentiis quibusvis Hospitalibus, ac aliis Ecclesiis, & locis, sive Collegiis, & Confraternitatibus, per Nos, & Sedem eandem concessis hactenus, & in posterum concedendis, quae (illis alias in suo robore permanerent) quatenus alicui praemissorum contrariarentur, quoad hoc viribus vacuumus, etiamsi de illis ac eorum totis tenoribus specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum mentio foret habenda, ceterisque contrariis quibuscumque. Et ut praesentium literarum, & gratiarum tenor plenius omnibus innotescat, volumus quod dictus Praeceptor praesentes literas, & illarum transumptum authenticum in valvis dicti Hospitalis singulis annis, dicta secunda die solemnitatis Pentecostes affigi facere, & affixas tenere debeat tota die.

Nulli ergo omnino hominum liceat, &c.
Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae, Millesimo quadringentesimo septuagesimo septimo, 12. Kal. April. Pont. nostri Anno sexto.

XV. De observantia Aegidianarum, sive Provinciae Marchiae constitutionum, in toto Statu Ecclesiastico, locisque ei immediate subiectis. Et de reformatione Rectorum Civitatum, Provinciarumque d. Status.
Bullar. Mag. Tom. I.

Haec Aegidiana, edidit Aegidius Cardinalis, de quo supra in constit. 1. Innocent. VI. Cum onus. Et iterato eam in d. Statu observari iussit Paul. III. infra in eius constit. 17. Officii. Sed Carpeneses constitutiones dictarum Aegidianarum reformatorias in Provincia Marchia, idem Paul. III. ligare voluit ibidem.

De praedictorum auctoritate Rectorum, & Officialium reformatione inspice sup. const. 3. Paul. II. Munera.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

ETSI de cunctorum Christi fidelium prosperis successibus, & assuetae pietatis officio cogitare teneamur, de incolarum tamen Provinciarum, civitatum, terrarum, castrorum, & locorum temporali dominio Romanae Ecclesiae immediate subiectorum, prospero, & felici regimine tanto propentiore curam gerere, & ad illorum regimen deputatorum pro tempore Officialium vitam, ritus, & mores solertiori cura ordinare debemus, quanto illorum cura specialius nobis immediate dignoscitur esse commissa, nosque eos, utpote peculiare dictae Ecclesiae filios, praeter ceteris gerimus in visceribus charitatis.

§. 1. Dudum siquidem, cum ad aures nostras pervenisset, quod nonnulli ex Praesidentibus Provinciis, civitatibus, terris, castris, & locis praefatae Ecclesiae immediate subiectis, & in eis magistratus pro Nobis, & eadem Ecclesia gerentes, ac alii Officiales, propriae salutis obliti, variique affectibus praepediti, nonnulla committere non expaverant, quae in opprobrium praefatae Ecclesiae, ac subditorum nostrorum damnum pariter, & jacturam redundare noscebantur. Nos tunc nonnullos viros probos, ex multis electos, Syndicos, & Commissarios ad inquirendum de vita, moribus, & regimine Gubernatorum, & aliorum officialium quorumcumque in Provinciis, civitatibus, terris, castris, & locis praedictis, quaevis officia exercentium, & quocumque nomine nuncupatorum, ac quavis dignitate, & honore fungentium, & audiendum querelas omnium, & singulorum de eis, palam vel secretae conquirentium, & nobis quae invenirent fideliter referendum, ad universas Provincias, civitates, terras, castra, & loca praedicta, duximus destinandos. Ex quorum postmodum relatione fidei cognovimus, Legatos, etiam de latere, Gubernatores, Potestates, Rectores, & alios Officiales, tunc & pro tempore deputatos, in Provinciis, civitatibus, terris, castris, & locis praedictis, in multis a iure communi, & tradita eis norma, forma, & ordine per provinciales confirmationes, a summis Pontificibus praedecessoribus nostris, & Legatis, qui in Provinciis ipsis pro tempore fuerint, circa iurorum officiorum executionem deviasse, & deviare, prout nobis relatum fuerat ante missionem Syndicorum eorundem.

§. 2. Cupientes igitur emendatis praeteritis, ne talia perpetrentur in posterum, pro posse opportunum adhibere remedium, hac salubri in perpetuum valitura constitutione statuimus, & ordinamus, quod qui nunc sunt, & pro tempore erunt in provinciis, civitatibus, terris, castris, & locis praedictis, deputati Legati, etiam de latere, Gubernatores, & eorum Locumtenentes, teneantur, & debeant firmiter, & inviolabiliter observare, & (quantum in eis est) per alios ad quos spectat, tenaciter observari facere omnes, & singulas provinciales constitutiones praedictas a summis Pontificibus praedecessoribus nostris ac Legatis, ut praefertur, editas dudum per bonae memoriae Aegidium Episcopum Sabinensem, in eisdem provinciis, civitatibus, terris, castris, & locis Apostolicae Sedis Legatum, in unum volumen in sex libros distinctum, collectas, & redactas, cum additionibus, modificationibus, & correctionibus, quae desuper emanarunt a bonae memoriae Gabriele, tituli Sancti Clementis, presbytero Cardinali, & inelyto Episcopo Albanensi, ac Philippo Episcopo Portuensi, tunc tituli Sanctae Susannae presbytero Cardinali, & Joanne tituli sancti Clementis etiam Presbytero Cardinali in provincia nostra Marchiae Anconitanae, dictae

Acta An. D. 1478.

Primum.

Hic Pont. Commissarios assignavit ad inquirendum de vita & moribus officialium, & Gubernatorum extra Curiam.

Et modo ipsi Officialibus praesentibus observantiam constitutionum Aegidianarum cum earum declarationibus.

Sedis successivè Legatis, & à nobis nostrisque successoribus Romanis Pontificibus, pro tempore emanabunt, & præsertim sub quintadecima: De prohibitione compositionis super homicidio, & sextadecima immediate sequenti: De prohibitione cassationis processuum sine Theaurario, ac decimo octava: Quod nullus gratis ad instantiam alicujus officialis debeat aliquid portare, in primo, nec non sub quarta: De vita, ac honestate, ac habitatione Rectoris, ac suorum officialium, maximè dum inhibet officialibus, ne ultra exigentiam victus, vidualia emant à subditis. Et cum nostris modificationibus infra scriptis, sub undecima: De officio, & mercede notariorum Camerae Rectoris, & sigillo, ac terciadecima: De solutionibus notarii thesaurarii, nec non quintadecima: De sigillis pertinentibus ad banchem, & eorum solutionibus, in secundo libro dicti voluminis; & sub undecimæ: De mercede notariorum per scriptores; & ultima: Contra homicidas, rubricis interdicti Joannis Legati additiones collocatæ fuisse noscuntur.

Bulle de Pie II. Pauli II. contre homicidas, qui habent sup. P. nisi contra recipientes munita. Et sua bulla qua est præsertim, canonicum minimum necessarium.

§. 3. Et quæ contra eosdem homicidas à sanctæ memoriæ Pio Secundo, & Paulo etiam Secundo, Romanis Pontificibus, prædecessoribus nostris, & ab eodem Paulo prædecessore, super prohibitione receptionis munerum, & remissione pœnarum, ac demum à nobis super prohibitione reiterationis visitationis provincialium, & receptione procuratorum, ratione visitationis hujusmodi, ac sportularum pro causarum decisione, emanarunt literæ, & constitutiones. Et de his omnibus, ut præfertur observandis, & observari faciendis firmiter, Legati de latere in nostris reliqui verò Governatores, & eorum Locumtenentes præfati jam deputati, & officia sua exercentes, infra mensem post publicationem præsentium, & in posterum deputandi, aut quam officia eorum incipiant exercere, in Romana Curia præsentem, per se ipsos; absentes verò, per legitimum procuratorem, ad hoc speciale mandatum habentem, in Camera Apostolica, diebus quibus Camera tenetur, sedentibus ibidem Camerario, & Præfatis præfidentibus ac Clericis ejusdem Camerae (præter solitum, quod propterea non omittatur) specificè, & nominatim in ejusdem Camerarii, seu Vicecamerarii, vel Locumtenentis manibus, præfate teneantur, & debeant juramentum, ac idoneos fidejussores. Et si illas transgredi comperti fuerint, præter perjurii reatum, excommunicationis lætæ sententiæ pœnam eo ipso incurrant, à qua præterquam in mortis articulo constituti, ab alio quam à Romano Pontifice, proprio ore specialiter errorem suum detegendo, nequeant absolutionis beneficium obtinere.

Pro collatione officiorum per episcopos quod constitutionibus est taxatum, & deservit non faciantur.

§. 4. Et quia nonnulla sæpè occurrunt, super quibus per easdem constitutiones non videtur esse sufficienter provisum, constitutioni collocatæ in eodem primo libro sub rubrica: De non exercendo officium in terris Ecclesiæ, ubi requiritur confirmatio per Rectorem, nisi fuerit confirmatus; & dictæ constitutioni secundi libri, sub rubrica quarta: De vita, & honestate, ac habitatione rectoris, & suorum officialium, dum prohibet familiares Rectorum, & Governatorum, familiaritate durante, & ea finita, infra annum, ad aliquod officium assumi, eadem auctoritate adjicimus, quod Legati, Rectores, & Governatores præfati, ab iis qui pro tempore electi, assumpti, vel deputati fuerint ad aliqua officia, aut aliis pro eis, etiam sponte solventibus, & offerentibus, directe, vel indirectè, electiones eorum fieri procurando, vel etiam confirmationes malitiosè diffrendo, seu illas confirmando, nil ultra recipiant, aut recipi permittant, quam per constitutiones sit permissum, nullamque super participatione de ipsorum officiorum salario, & emolumento, pactionem ineant, aut iniri permittant per quoscumque, præsertim domesticos familiares suos, sub eadem excommunicationis sententiâ, ut præfertur incurrenda.

Circa notariis mercedem fructuum eorum taxam.

§. 5. Constitutioni autem prædictæ primi libri, sub rubrica: De officio, & mercede notariorum Camerae Rectoris, & sigilli, eadem auctoritate adjicimus, quod pro literis supplicationum, sive rescriptis super salvo conductu, moratoria, aut securitate in quocumque civili vel criminali negotio, pro singula persona, quatuor baiochos, & si plures fuerint personæ, ultra primam, pro qualibet persona, unum baiochum dumtaxat recipiant, dum-

modo in totum, quæcumque sint personæ, ultra quam decem, & octo baiochi non exigantur ab eisdem, nec fiant malitiosè pro singulis summæ, ubi pro eodem negotio eis conceduntur induciæ. Pro literis autem represaliarum solvatur medietas ejus, quod continetur constitutione prædicta, & pro literis ac sigillis cujuscumque præcepti, non quatuor anconitani (ut in constitutione continetur) sed sex baiochi exigantur, & tantum pro litera, rescripto mandato, præcepto, & sigillo quod supersedeatur in aliquo processu, & similiter pro litera, & sigillo mandati quod tollatur processus contra singularem personam factus, & si contra plures esset, pro quolibet, ultra primum, unus baiochus exigatur: ita ut quocumque sint, ultra quam decem, & octo baiochi, pro omnibus non recipiantur, sive una, sive plures literæ fierent pro eisdem. Et si contingat in eadem causa plura rescripta emanare, facta solutione pro primo, pro reliquis, & eorum singulo, nil solvatur.

Et Gubernatores, & Locumtenentes prædicti, sub eadem excommunicationis lætæ sententiæ pœna, ut præfertur incurrenda, ne pro causis, & negotiis, pro quibus viagia concedi contigerit pro tempore, juxta constitutiones, mittere præsumant alios quam judices generalis curiæ, ad quos ratione suorum officiorum quæ obtinent, pertinet cognitio causarum, & negotiorum eorundem, nec de preventibus, & viagiis hujusmodi, quicquam sibi, & suis appropriare, directe vel indirectè, quovis quæsito colore præsumant, faciantque constitutionem ipsam, & desuper factam à dicto Joanne Cardinali declarationem, quoad salariorum exinde provenientium solutionem, firmiter observari.

§. 6. Et quia circa contenta in constitutione secundi libri prædicti, sub rubrica: De viagiis judicum, officialium, & majorum commissionum, salaria (ut accepimus) frequenter exceduntur, inhibemus Legatis, Governatoribus, Rectoribus, & Locumtenentibus prædictis, sub eadem excommunicationis lætæ sententiæ pœna, ut præfertur incurrenda, ne pro causis, & negotiis, pro quibus viagia concedi contigerit pro tempore, juxta constitutiones, mittere præsumant alios quam judices generalis curiæ, ad quos ratione suorum officiorum quæ obtinent, pertinet cognitio causarum, & negotiorum eorundem, nec de preventibus, & viagiis hujusmodi, quicquam sibi, & suis appropriare, directe vel indirectè, quovis quæsito colore præsumant, faciantque constitutionem ipsam, & desuper factam à dicto Joanne Cardinali declarationem, quoad salariorum exinde provenientium solutionem, firmiter observari.

Pro processibus criminalibus, omni corruptelæ suspicionem cessante, procedant, dicta auctoritate statuimus, & ordinamus, illa nullius esse debere roboris vel momenti, nisi consentiente Thesaurario provinciarum pro tempore existente, emanaverint, & forma constitutionis secundi libri prædicti sub 47. rubrica: De compositionibus super maleficiis seu processibus, & condemnationibus, servata fuerit in eisdem.

§. 7. Et ut compositiones, & mandata de super sedendo super processibus criminalibus, omni corruptelæ suspicionem cessante, procedant, dicta auctoritate statuimus, & ordinamus, illa nullius esse debere roboris vel momenti, nisi consentiente Thesaurario provinciarum pro tempore existente, emanaverint, & forma constitutionis secundi libri prædicti sub 47. rubrica: De compositionibus super maleficiis seu processibus, & condemnationibus, servata fuerit in eisdem.

Nec liceat de cætero Legatis, Governatoribus, & Locumtenentibus prædictis, provenientes ex criminibus, & delictis quibuslibet, & pœnas, & multas ad alterius quam ad Thesaurarii manus, etiam sub colore depositi, ad finem illas convertendi in reparatibnem ædificiorum, vel alium usum, facere quomodolibet pervenire, sed etiam si exponendi in alios usus hujusmodi licentiam, & facultatem haberent, eas per manus Thesaurarii recipi, & exponi facere teneantur, sub pœna dupli ejus, quod aliter deponi vel solvi contingeret, per Thesaurarium de ejusdem contrasacientis salario retinenda.

§. 8. Nec liceat de cætero Legatis, Governatoribus, & Locumtenentibus prædictis, provenientes ex criminibus, & delictis quibuslibet, & pœnas, & multas ad alterius quam ad Thesaurarii manus, etiam sub colore depositi, ad finem illas convertendi in reparatibnem ædificiorum, vel alium usum, facere quomodolibet pervenire, sed etiam si exponendi in alios usus hujusmodi licentiam, & facultatem haberent, eas per manus Thesaurarii recipi, & exponi facere teneantur, sub pœna dupli ejus, quod aliter deponi vel solvi contingeret, per Thesaurarium de ejusdem contrasacientis salario retinenda.

Abstineant præterea Legati, Governatores, & Locumtenentes præfati penitus à commissione, & delegatione quarumcumque causarum in prima illarum instantia, juxta nostrarum prædictarum continentiam literarum, & etiam in secunda, quoties audiendum in loco esse contigerit ordinarios judices deputatos nisi in prima instantia supplicantis personæ miseria sive debilitas, & adversarij potentia id exposcat, & in secunda instantia ad ipsos contingat appellari, quibus casibus causas ipsas delegent illis dumtaxat judicibus qui essent ordinarii eisdem, nequeantque delegati ipsi tunc delegationis hujusmodi prætextu, aliquid emolumenti à colligantibus exigere, vel habere, etiam quantum licitè eis alias per dictas literas nostras, seu alias diceretur concessum.

§. 9. Abstineant præterea Legati, Governatores, & Locumtenentes præfati penitus à commissione, & delegatione quarumcumque causarum in prima illarum instantia, juxta nostrarum prædictarum continentiam literarum, & etiam in secunda, quoties audiendum in loco esse contigerit ordinarios judices deputatos nisi in prima instantia supplicantis personæ miseria sive debilitas, & adversarij potentia id exposcat, & in secunda instantia ad ipsos contingat appellari, quibus casibus causas ipsas delegent illis dumtaxat judicibus qui essent ordinarii eisdem, nequeantque delegati ipsi tunc delegationis hujusmodi prætextu, aliquid emolumenti à colligantibus exigere, vel habere, etiam quantum licitè eis alias per dictas literas nostras, seu alias diceretur concessum.

Nec similiter ipsi Legati, Governatores, & Locumtenentes aliquid petant pro cognitione, & decisione causarum, quæ eis per Sedem præfatam in quavis instantia, cum earum avocatione à judicibus coram quibus sunt introductæ, vel sine illa, pro tempore delegantur, seu alias ex quavis causa remittuntur ad eos.

§. 10. Nec similiter ipsi Legati, Governatores, & Locumtenentes aliquid petant pro cognitione, & decisione causarum, quæ eis per Sedem præfatam in quavis instantia, cum earum avocatione à judicibus coram quibus sunt introductæ, vel sine illa, pro tempore delegantur, seu alias ex quavis causa remittuntur ad eos.

Et prædictæ tam nostræ, quam prædecessorum constitutiones, ac omnia in præsentibus literis contenta, firmiter observari.

§. 11. Et prædictæ tam nostræ, quam prædecessorum constitutiones, ac omnia in præsentibus literis contenta, firmiter observari.

eo firmiter observentur quo saepius fuerint publicata, eadem auctoritate statuimus, quod Legati, Gubernatores, & Locumtenentes praedicti nunc, & pro tempore existentes, in supradicto volumine praedecessorum, & nostras praedictas, & praesentes literas inseri, & describi, convocatisque officialibus, & curialibus curiarum suarum, ac populi multitudine, constitutiones ipsas, necnon literas praedictas, annis singulis Kalendis mensis Octobris cuilibet anni, publice, & intelligibili voce, de verbo ad verbum legi faciant, & publicari.

§. 1. Ne autem Gubernatores, quos dicta Sedes nunquam non in provinciis, sed in Urbe, specialibus civitatibus, terris, & locis deputare consuevit, quocumque nomine deputati, seu nuncupati, & eorum Locumtenentes, & Thesaurarii, ac officiales in illis pro tempore deputati, a constitutionum, additionum, modificationum, ac praedictarum, & praesentium literarum observatione, eo praetextu se exculent, quod in ipsis delegatis, Gubernatoribus, & Rectoribus provinciarum, Thesaurariis, iudicibus, & officialibus in illis deputatis duntaxat caveatur, illique tantum ligentur per easdem, dicta auctoritate constitutiones, additiones, modificationes, & Heteras praedictas, ac omnia, & singula in eis contenta, ad Urbem, civitates, terras, & loca specialis commissionis, & in illis, nunc & pro tempore deputatos, Vicecamerarium, Gubernatores, Thesaurarios, Potestates, Judices, & Officiales, quatenus ad eos adaptari possint (absque tamen praedictis statutorum & consuetudinum Urbis, civitatum, terrarum, & locorum specialis commissionis huiusmodi, & illorum communicatibus, & universitatibus concessorum indultorum quorumlibet, quibus alias non derogetur) extendimus; & volumus, ac mandamus illas in eisdem Urbe, Civitatibus, Terris, & locis specialis commissionis, sicut in provinciis, firmiter observari, sub censuris, & poenis contentis in eisdem.

§. 1.3. Non obstantibus praemissis, & aliis Apostolicis constitutionibus, indultis, & privilegiis, & literis, quibus (quatenus contentis in praesentibus literis contrarietur) specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1478. 3. Kal. Junii, Pont. nostri anno 7.

Innovatio Collegii Abbreviatorum literarum Apostolicarum, cum assignatione indultorum, & emolumentorum.

Collegium istud primo instituit Pius II. deinde immutavit Paul II. Sed hac institutio persistit, eamque confirmavit, & indulta ampliat Leo X. infra in eius constit. 14. Summi. Eorum autem officium antiquissimum esse patet ex lectura. 3. constit. Martini V. In Apostolica, sup. ubi habes etiam quod eorum munus esset.

Hanc bullam comprobavit Jul. II. die 2. Aprilis 1606. sed eam uti minus necessariam praeterii. Et eis nuper Paul. V. aliqua privilegia elargitus est in const. 2. Romani.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Divina aeterna Dei sapientia quae in sui dispositione non fallit, non solum superiora, sed etiam inferiora, & humana ea ordinatione, & ratione perfecta & varietate decora disponit & ordinar, ut singula quaeque operatione diversa, mutua tamen charitate & aequitate inter se conjuncta esse videantur, & nulli ex rebus in supernis, terrenisque ministeriis ordinatis suos terminos egredi liceret. Qua consideratione praedecessores nostri Romani Pontifices (ut verisimiliter credi potest) inducti, ad quaeque certa ratione jubente, imprimis Ecclesiam Dei universam, cujus caput Romana Ecclesia esse dignoscitur, legibus, constitutionibus, moribus, &

decretis summa diligentia, vigilantia indefessa, & ordinatione irreprehensibili, dirigere, instituire, & stabilire conati sunt. Quorum vestigia quantum a nobis fieri potest, una cum fratribus nostris imitari saepe, prolapta reducere, excessiva corrigere, defectus supplere, errata emendare, & omnia ad probatissimum ordinem, & semitam rectam perducere omni studio provigilamus, sperantes in eo a quo omne datum optimum, & omne donum perfectum affluenter procedit, quod conatus nostros adjuvare conabitur.

§. 1. Dudum siquidem fel. record. Paulus Papa Secundus praedecessor noster, tempore suae assumptionis ad Apostolatus apicem, quandam ordinationem per recolendam memoriam Pium Papam I. etiam praedecessorem nostrum, de Septuaginta Abbreviatoribus literarum Apostolicarum certis de causis factam & ordinatam, ex aliis causis justis & honestis tunc animum praedicti Pauli praedecessoris moventibus, eisdem Abbreviatoribus de certis pecuniis pro necessitate dicti Pii praedecessoris, ac ejusdem Romanae Ecclesiae & provisione contra Turcas tunc imminente persolutis, integra prius restitutione facta, revocavit, & annullavit, & assignata certa portione emolumentorum officii Abbreviatorum, scilicet Venerabili fratri nostro Roderico Episcopo Portuensi, tunc Sancti Nicolai in Carcere Diacono Cardinali, Sanctae Romanae Ecclesiae Vicecancellario, pro quibusdam familiaribus suis, juxta arbitrium dicti Vicecancellarii, necnon viginti ducatos auri de Camera cuilibet ex dilectis filiis Duodecim Abbreviatoribus de Parco Majori, residuum vero, quod inde superexcrescebat, in alios usus convertit.

§. 2. Nos vero qui dicto Paulo praedecessore, sicut Domino placuit, de medio sublato, fuimus divina favente clementia in Sede Petri collocati, existimantes decere Romanum Pontificem omni tempore, & praecipue in assumptione sui Apostolatus magna liberalitate uti, dictam partem quam praedictus Paulus praedecessor in alios usus convertit, dicto Vicecancellario, & Locumtenenti suo, ac Referendario commissionum, necnon eisdem de Parco majori, ac diversis tam Abbreviatoribus, quam aliis Curialibus, nostris quoque & Venerabilium fratrum nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium familiaribus, ad arbitrium & discretionem dicti Roderici Vicecancellarii distribuendam libenter remissimus, & condonavimus. Quae quidem donatio additis quinque florenis similibus pro quolibet ex dictis Abbreviatoribus de majori praesidentia, per septem annos continuos integraliter & sine diminutione effectum sortita extitit. Quae quidem omnia sic per Vicecancellarium distributa, & compensata, rata & grata habuimus, quemadmodum etiam tenore praesentium approbamus, & approbata esse volumus.

§. 3. Nuper vero propter pestilentiam, quae Urbem Romanam & loca circumvicina aetate proxima vexavit, & propter arma bellica, quae necessitate licet inviti contra hostes Ecclesiae suscipere coacti fuimus, & ob varias temporum difficultates, cessantibus & diminutis magna ex parte emolumentis & proventibus officii Abbreviatorum huiusmodi, cum aliis Abbreviatoribus huiusmodi emolumenta in Cancellaria percipere consuetis, non fuerint a quibusdam mensibus citra stabilia salaria persoluta universa, clamores, jurgia ac quamplurimae querelae ad nos prolatae fuerint.

§. 4. Nos igitur considerantes quod si aliquis certus Abbreviatorum numerus, sub justis & honestis conditionibus, habita etiam personarum consideratione institueretur, per quos negotia Cancellariae Apostolicae expedirentur, & ordo debitus in expeditione literarum Apostolicarum rectius observaretur; ipsique Abbreviatores honore, praemioque allekti, adhibita exercitatione, peritiores in futurum efficerentur, ex quo Apostolicae Sedis & Cancellariae praedictae honori atque auctoritati, & partium commoditati magis consuleretur; super iis cum Roderico Vicecancellario, & aliis fratribus nostris praedictis communicato consilio, de praefati Roderici, & fratrum nostrorum eorundem consensu, Omnes & singulas portiones & assignationes dictorum emolumentorum

Paulus II. in institutionem & Pio II. de 70. Abbreviatoribus factam, revocavit, & eorum emolumenta in certos usus convertit. Sed eorum bullas uti minus necessariam praeterii.

Hic autem Pontifex, post eius ad Pontificatum electionem, eisdem emolumentis alio modo distribuit.

Sed ob pestilentiam & bella, diminuta fuerunt emolumenta Abbreviatorum. Et solutio praedicta dictam distributionem minime exequi non debita fuit.

Hic ideo Pontifex Sixtus Collegium Abbreviatorum innovat, cum ordinamentis infra scriptis.

torum, ac aliorum quorumcumque dispositionem, quam tam dictus Rodericus Vicecancellarius, quam ejus Locumtenens & Referendarius commissionum, & alii omnes tam de prima Præfidentia quam de minori Parco, & alii in certis rotulis descripti, & describi soliti, hæcenus perceperunt, ac omnia & singula, constitutiones, ordinationes, dispositiones, concessiones, statuta, privilegia & indulta Apostolica quæcumque à nobis, seu prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, sub quibuscumque verborum formis, & expressionibus, cum quibuscumque etiam fortioribus & insolitis, ac derogatoriis derogatoriis clausulis, etiam de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica & expressa, ac de verbo ad verbum mentio habenda foret, super præmissis portionibus, & earum assignationibus hæcenus emanata, & præsentibus literis nostris, & eorum effectui quomodolibet contraria, quæ præsentibus haberi volumus pro expressis, cassantes, irritantes, supprimentes, & penitus extinguentes, ac pro nullis & infectis haberi volentes, de dictis officiis & emolumentis Abbreviatoriarum, ordinationem facimus infra scriptam, quam perpetuo futuris temporibus stabilem esse, & ab omnibus inviolabiliter observari volumus & mandamus.

Abbreviatores sine numero 72. videlicet duodecim Præsidentes de Parco majori, viginti duo de Parco minori, & reliqui examinatores sint licentiarum Apostolicarum.

Quod primus Abbreviator alia privilegia sunt concessa à Paulo V. ut hic indicavi in rubr. Officia ipsorum compatibilia sint cum alia Curia officio.

Probi viri eligantur in Abbreviatores.

Habitum prout scriptores Agentes possint deferant.

A misaneur Abbreviatori, primò ad minorem, postea ad majoris Parcum, extraneis excludantur.

Emolumenta ei assignantur.

Adita est portio pars Abbreviatoribus Parisiensi, ut in bulla Pauli V. citata hic in rubr.

Exigendum in communem præfinit.

§. 5. In primis suffragante divino spiritu & conscientia puritate, prævia auctoritate Apostolica, tenore præsentium, de expresso dictorum Fratrum consilio & assensu, ac plenitudine potestatis, hac irrefragabili constitutione statuimus, decernimus, & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus, in Cancellaria Apostolica præter alios ejusdem Officiales, sint & esse debeant septuaginta duo Abbreviatores dumtaxat, inter quos Duodecim Præsidentes de Parco majori, Viginti duo de Parco minori, reliqui verò examinatores literas in Prima visione Abbreviatores nuncupentur, & existant, & unum Collegium invicem constituent. Præter quos nulli liceat in hujusmodi Abbreviatoriarum officio, literas Apostolicas signare, qui Romano Pontifici, & ipsi Roderico, ac Vicecancellario pro tempore existenti dumtaxat & nemini alteri subsint.

§. 6. Et eorundem Septuaginta duorum Abbreviatorum officia, cum quibusvis aliis officiis Romanæ Curie & Cancellariæ Apostolicæ prædictarum incompatibilia nullatenus censeantur, sed possint per unum & eundem cum quibusvis, etiam pluribus aliis officiis dictæ Curie absque indulto & dispensatione qualibet libere retineri.

§. 7. Nec admittantur ad illa nisi probi viri, & in ætate decenti constituti, ac in officio Abbreviatoriarum instructi, vel si qui sint idonei & apti ad hoc instruantur.

§. 8. Habitum honestum ad instar Scriptorum defensorum, & secundum eorum, & cujuslibet ipsorum sufficientiam, occurrente vacatione ad primum examen, & de primo examine, sive prima visione, ad minorem Parcum, & de illo ad Præfidentiam de Parco majori, alias juxta ordinationem piæ memoriæ Benedicti Papæ VII. & Calixti III. Romanorum Pontificum etiam prædecessorum nostrorum assumantur, & in assumptione locorum pro tempore vacantium quibusvis aliis qui de illo Collegio non forent, ceteris paribus, præferantur.

§. 9. Et quod emolumenta dictorum Abbreviatorum sint una taxa, æqualis taxæ quæ datur pro grossa dictarum literarum Apostolicarum Scriptoribus pro quibusvis literis, quas per Cancellariam eandem, aut Cancellariam, seu alias quomodolibet pro tempore expediri contingit, cum supplicatione & sine etiam, pro Consistorialibus Ecclesiarum & Monasteriorum, aut aliorum quorumcumque beneficiorum, absque tamen nostrorum, & dictæ Sedis Notariorum de numero participantium existentium, ac ejusdem Cancellariæ Senescalli pro tempore existentis, ac ipsius Senescallie provisionibus, præjudicio, & illas concernentibus literis, sive supplicatione de justitia communiter appellatis, ac per dilectos filios Secretarios nostros de emolumentis Cancellariæ prædictæ participantes expedire debitis & consuetis, dumtaxat exceptis.

§. 10. Et exigantur in communi per tres ex dictis Abbreviatoribus, quorum unus per Abbreviatores ma-

joris Præfidentie secundum ordinem eorum, alii verò duo per reliquos Abbreviatores, cum onere tenendi tres libros computorum, singulis mensibus, cum salariis de Parco majori quinque, pro aliis verò duobus deputandis trium florenorum similium pro quolibet ipsorum duorum deputentur, & colligantur, & in ipsis libris more solito fideliter annotentur, juramento per ipsos præstito in manibus Vicecancellarii, vel ejus Locumtenentis, de fideliter exercendo officium suum, & de collecta pecunia integrè persolvenda & reddenda, dimissis pro labore Abbreviatorum grossis quinque prout hæcenus consuetum fuit, qua summa quinque grossorum contenti esse debeant, & nihil ultra percipere, declarantes, & volentes quod pecuniæ ipsæ sic collectæ, in primo mensè apud illum de majori Parco, in aliis verò duobus mensibus apud ipsos duos alios ut supra deputatos à Collegio successivè remaneant, & fideliter conserventur.

§. 11. Et in fine cujuslibet mensis distributiones, & emolumenta prædicta per ipsos receptores diligenter & fideliter, deductis salariis & aliis oneribus pro tempore, taliter dividantur & assignentur. Videlicet ex omnibus pecuniis ut supra collectis, quilibet de Parco majori unam & dimidiam, & singuli ex aliis unam tantum partem habeant, utputa si quilibet ex aliis præterquam de Parco majori sex singuli, de majori Præfidentia Abbreviatores præfati novem florenos percipiant. Mandantes de mensè in mensè prædictum ordinem & modum in colligendis, servandis, & distribuendis pecuniis ipsis, fideliter & inviolabiliter continuari & observari debere.

§. 12. Nec prætextu cujusvis mandati de expediendo hujusmodi literas gratis, & in officio eorundem Abbreviatorum quavis consideratione per nos & Sedem Apostolicam, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, & sub quibusvis censuris & pœnis Ecclesiasticis, seu pecuniariis pro tempore concessis, ab hujusmodi taxæ exactione abstinere, & mandatis hujusmodi parere teneantur quoquo modo, nec sub censuris prædictis vigore dictorum mandatorum comprehendantur, præterquam nostrorum & dicti Roderici & pro tempore existentis Vicecancellarii familiarium continuorum commensalium, ac illorum qui ex privilegiis hæcenus observatis, vel consuetudine gratis expedire consueverunt.

§. 13. Supplicationes quoque per nos & successores nostros Romanos Pontifices in nostra vel eorum præfentia, seu alias quomodolibet signatæ, per Magistros & Clericos registri earundem sub excommunicationis lætæ sententiæ, & officiorum quæ in eodem registro obtinentur privationis pœna eo ipso incurrenda, ad prædictum Rodericum Episcopum & pro tempore existentem Vicecancellarium, vel ejus in absentia dicti Vicecancellarii Locumtenentem deferantur, & per eum, si hoc facere voluerit, vel per distributorem per dictum Vicecancellarium pro tempore ex numero dictorum Septuaginta duorum deputatum, cum salario sex ducatorum similium juxta rerum difficultates & materiarum exigentiam, sub excommunicationis pœna, & dicti salarii sui privatione dictis Septuaginta duobus Abbreviatoribus, & non alii servata justitia & æqualitate, juxta formam perceptionis emolumentorum, videlicet quando uni ex aliis duæ, Abbreviatori de prima Præfidentia tres tantum supplicationes distribuantur, & Abbreviatoribus, quibus distributæ fuerint, omni fraude & dolo cessantibus consignentur, descriptis prius, & annotatis dictis distributionibus in duobus libellis per ipsum distributorem deputatum, quorum unum in domo dicti Vicecancellarii, ubi Cancellaria pro tempore tenetur, ut omnibus patere possit, alterum apud se tenere & conservari debeat, declarato tamen quod ipse distributor pro tempore sibi ipsi minimè distribuere possit.

§. 14. Et ut Abbreviatores ipsi tam de Parco minori, quam de prima visione, ad hujusmodi exercitium examinandi literas in prima visione, digne & laudabiliter exequendum facilius alliciantur, quod de qualibet litera quam in prima visione examaverint unum turonem accipere possint & habere debeant pro labore, ita tamen quod gratiosè, & executoriæ desuper literæ quoad hoc pro

Distributio mensis

Supplicatio

Supplicatio

Quibus exam

una bulla reputentur, & unus dumtaxat grossus duobus ex eis illas signantibus exolvatur.

§. 15. Item statuimus & ordinamus, quod nullus ditorum Abbreviatorum, tam majoris Præsentie, ab aliquo Abbreviatore minutæ suas per se conficiat, nisi minuta ipsa sit omnino male composita, vel difficilis admodum correctionis, pro correctione cujuslibet minutæ, & illius judicatura, ac expeditione ultra tres grossos recipere non debeat. Ita tamen quod expeditio ejus non audeatur quovis modo sine rationabili causa recusare, & tam literæ gratiosæ, quam executoriæ ut sunt pro unica minuta & expeditione computentur. De provisionibus verò Consistorialibus consuetum duorum similibus florenorum, de taxa ipsius Abbreviatoriæ, ut supra solvenda, ex computandorum Abbreviatorum de prima Præsentia præfati pro ipsorum minutis & expeditione percipient salarium.

§. 16. Et quia sine divina gratia nihil feliciter procedere potest, ad illam impetrandam. Quod omnes Abbreviatores de numero Septuaginta duorum hujusmodi habeant unam Capellam, & Altare portatile, super quo in domo Vicecancellarii, in loco ad hoc congruo & honesto, Missam omnibus diebus, quibus ipsa Cancellaria tenebitur, cum collecta semper pro Romano Pontifice quæ incipit, Deus omnium fidelium pastor & rector famulum tuum Sixtum, &c. celebrari faciant.

§. 17. Quodque Abbreviatoribus qui cedentibus vel decedentibus aliquibus ex infra scriptis, quos in Abbreviatores literarum prædictarum hac vice unâ cum Roderico Vicecancellario recipimus, & Collegio prædicto juxta ordinem descriptionis eorum quæ infra sit aggregamus, & aliis eorum loca & officia alias quomodolibet dimittentibus, illi qui ad Collegium ipsam loco cedentium, vel decedentium, aut admittentium admittentur. Quatuor florenos auti de Camera pro dicta Capella seu Capellano, & præter illos pro jocalibus & eorum receptione ad officium ipsum ducatos sex, quorum duos Vicecancellarius, & reliquos quatuor ducatos distributor & deputati præfati ad pecunias colligendas, similiter quilibet unum recipiat. Et similiter pro concessione ejusdem officii quam à nobis vel Sede Apostolica, vel Vicecancellario, pro officii quæ ad ejus dispositionem spectabant obtinebunt, dum per liberam resignationem illa obtinentium vacabunt, medietatem ejus quod pro simili concessione officii Scriptoriæ Scriptores perlolvunt Romano Pontifici, aut Vicecancellario, à quo concessionem ipsam habebunt, id est, florenos similes quinquaginta dumtaxat solvere, & non ultra teneantur.

§. 18. Et tam illi, quam primitus admitti etiam de eadem majori Præsentia, de eorum emolumentis & officiis, prout Scriptores hujusmodi de suis disponunt, disponere, illaque resignare liberè & licitè possint. Nosque & successores nostri, ac ipse Rodericus & Vicecancellarius pro tempore existentes, resignationes, sive cessiones hujusmodi admittere, & illis in quorum favorem resignationes, sive cessiones ipsæ factæ fuerint, de hujusmodi officiis providere teneantur.

§. 19. Et insuper quod omnes & singuli, tam Præsentie quam de majori Parco, & ordinarii Abbreviatores hujusmodi, omnibus & singulis constitutionibus, statutis, ordinationibus, privilegiis, gratiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, declarationibus, prærogativis, antelationibus, concessionibus, favoribus, & indultis quibuscumque gaudeant, potiantur, & utantur, pariformiter & absque ulla differentia, sicuti dictarum literarum Scriptores præfati, etiam quoad hoc, ut familiares nostri & successorum nostrorum Romanorum Pontificum perpetuè, & in quibuscumque literis Apostolicis tales etiam magistri nominentur, & pro talibus ubilibet habeantur, & literæ Apostolicæ, gratiam & justitiam concernentes pro Duodecim Præsentibus de Parco majori, juxta eorum privilegia, pro dictis verò de novo creatis Sexaginta Abbreviatoribus gratis etiam in omnibus officiis pro personis ipsorum dumtaxat expendantur, sicut & eo modo quo expediuntur literæ eorundem Scriptorum, & extendentes ea omnia ad præfatos Septuaginta duos Abbreviatores, & mandantes, & sub

poenis & censuris in illis contentis, etiam quoad prædictos Septuaginta duos Abbreviatores firmiter observari in omnibus & per omnia, ac si illa dictis Septuaginta duobus Abbreviatoribus de verbo ad verbum concessa forent.

§. 20. Concedentes insuper plenam & liberam facultatem, ac de uberiori dono gratiæ indulgemus, dictorum Septuaginta duorum Abbreviatorum Collegio, statutæ & ordinationes, ac quæcumque alia ipsius Collegii & Abbreviatorum eorundem commodum, decus, quietem, & directionem pro tempore concernentia condendi & ordinandi Decernentes harum serie hujusmodi ipsorum Abbreviatorum ordinationes & statuta (licita tamen & honesta) pro tempore facta, plenam roboris firmitatem perpetuis futuris temporibus obtinere, & ab ipsis omnibus firmiter observari debere.

§. 21. Et quod transumpta, sive tenor præsentium literarum, & cujuslibet partis earundem, & privilegiorum Scriptorum prædictorum, pari modo quo tenor literarum Cancellariæ indigentibus detur & illi stetur, in iudicio & extra, prout tenori earundem stari consuevit.

§. 22. Liceatque singulis Abbreviatoribus prædictis in sacris ordinibus non constitutis pro tempore existentibus matrimonium etiam cum viduis absque alia dispensatione seu licentia Sedis prædictæ liberè contrahere.

§. 23. Porro quia taxæ literarum Apostolicarum quæ expediuntur per Cameram, præfati Septuaginta duo Abbreviatores notitiam forsan habere non poterunt plenariam; Volumus quod literæ prædictæ, de quibus taxa hujusmodi solvenda esset, in subscriptione infra pliam Bullæ circa medium per duos correctores pro tempore deputatos expediri viribus careant. Districtius inhibentes tam Referendariis, Secretariis, Plumbatoribus, Registratoribus, Magistris in registro, Scriptoribus, & Notariis etiam Cameræ Apostolicæ, quam aliis quibuscumque Officialibus nostris, & dictæ Sedis pro tempore existentibus, sub excommunicationis latæ sententiæ, à qua absolvi non possint nisi per Romanum Pontificem, & in mortis articulo constituti, satisfactione prævia, & emolumentorum suorum officiorum privationis poenis, ut literas hujusmodi sicut præfertur non signatas nullatenus admittant sive expendant, sed illas illic ad deputatos prædictos signandas remittant.

§. 24. Et cum prædictus Rodericus Episcopus & Vicecancellarius, qui ejusdem Ecclesiæ Vicecancellarius officium multis annis eximia virtute, solertissima diligentia laudabiliter gubernavit, & Ecclesiam ipsam pluries etiam propriis facultatibus non parcendo adjuvit, ac cujus personam ob ejus præclara merita in nos dictam Sedem collata, etiam in hac temporum difficultate, aliis in rebus, prout nobis & eisdem venerabilibus fratribus nostris justum est, per amplius recompensare intendamus, pro nunc, ne tamen ex ordinatione hujusmodi, in quam ipse ut præfertur consentit, nimium dispendium patiat, ejus indemnitati aequaliter consulere volentes, & ne pro eo, quia ad eundem Rodericum Episcopum & Vicecancellarium, etiam ex concessione nostra omnium dictæ Cancellariæ officiorum Correctoriæ, & Scriptorum ipsarum literarum, necnon Notariorum ejusdem Sedis officii dumtaxat exceptis liberâ dispositione pertinere dignoscatur, contingat in dubium revocari, an ipse de hujusmodi Abbreviatoriæ officii, ut potè noviter, modo prædicto, per nos ordinatis, post factam sibi per nos concessionem prædictam disponere debeat, providere volentes, de similibus consilio & assensu fratrum prædictorum, volumus, & auctoritate prædicta etiam statuimus & ordinamus, quod ipsius Roderici Episcopi & Vicecancellarii in Cancellaria prædicta Locumtenens, qui expeditioni earundem literarum vacat, & ipsius Roderici Episcopi & Vicecancellarii plerumque ad hoc vacare impediti, in qua expeditione vices gerit unus ex Referendariis causarum commissionum, qui commissiones ipsas examinat diligenter, & illarum vim & effectum eisdem Roderico Episcopo & Vicecancellario fideliter refert, & de ejus nomine & vice nonnunquam

Collegium Statuta pro eis condere possit.

Transumpta hujus bullæ privilegiorum Apostolicorum credatur.

Abbreviatores laici, matrimonium contrahere possunt.

Litera Apostolica per Cameram expedienda ab ipsis Abbreviatoribus non signata nulla sunt. Hoc idem de xviii Leo X. in rubr. citatur, & prænotandum nulli in eoribus, eisque usentibus imponitur.

Vices gerens Cancellaria Vicecancellario deputatori eique emolumenta hinc assignantur.

nunquam signat, & signatarum per nos commissionum, seu in presentia nostra & pro tempore existentis Romani Pontificis signaturas extendit, nunc & pro tempore existentes, alium ex dictis Septuaginta duobus Abbreviatorum officijs pro quolibet eorum, obtineant & percipiant una pro qualibet portione emolumentorum eorundem æqualem aliis portionibus aliorum præterquam de prima Præsentia Abbreviatorum prædictorum, possintque ab officio & emolumentorum perceptione hujusmodi pro solo ipsius Roderici Episcopi & Vicecancellarii, aut alterius ad hoc ab eo specialiter deputati nutu amoveri, & alii eorum loco subrogari toties quoties sibi videbitur & placebit.

Officia 21. Abbreviatorum spectant ad collationem Vicecancellarii.

§. 25. Et quod dilectorum filiorum Magistrorum Joannis de Borgia Correctoris, Nicolai de Caste, Ferrarii de Galbis, Gregorii de Puteo, Nicolai Bregeo, & Alberti Roc, modo sex de majori Præsentia, ac de minori Parco septem, scilicet Ludovici Podocatei, Laurentii de Muchis, Joannis Andreae de Regio, Jacobi de Botafoco, & Stephani de Caciis, Joannis Victor, & Francisci de Arianis de Parma, necnon octo examinantium in prima visione, scilicet Francisci de Maximis, Hieronymi Pauli, Jacobi Ficella, Joannis de Rio, Petri Leopardi, Jacobi Casanova, Joannis Copis, & Francisci Gaseti, Abbreviatorum earundem literarum, Abbreviatorum officia & loca, dum per cessum vel decessum, aut promotionem, privationem, seu quamvis aliam dimissionem prædictorum, & aliorum quorumcumque, qui officia & loca ipsa pro tempore obtinebunt, ad liberam ipsius Roderici Episcopi & pro tempore existentis Vicecancellarii dispositionem pertineant, possintque & debeat ipse Rodericus Episcopus & pro tempore existens Vicecancellarius, aut per eum ad hoc specialiter deputatus, illorum resignationem recipere & admittere, ac per suas literas suo sigillo pendente munitas de illis, dum pro tempore qualitercumque vacaverint, per seipsum seu ejus Locumtenentem, seu ad hoc ab eo speciale mandatum habentem personis idoneis providere, & exigentibus personarum meritis & sufficientia super earundem personarum, quibus ipse providerit, de hujusmodi officiis, & locis requiratarum qualitatibus defectibus, cum sibi placuerit, aut deputatus hujusmodi dispensare cum eisdem personis ad ipsa officia & loca obtinenda. Non obstantibus prædictorum Benedicti & Callisti literis præfatis super habilitate, & illi quibus de eisdem officiis & locis ipse Rodericus Episcopus, & pro tempore existens Vicecancellarius, seu deputatus, duxerit suis literis providendum, ad officia & loca ipsa absque aliqua alia provisione recipiantur, & admittantur. Ita quod dictæ literæ prædicti Roderici Episcopi, seu ad hoc ab eis specialiter deputati, vel pro tempore existentis Vicecancellarii, quas absque aliarum literarum Apostolicarum desuper conficiendarum expeditione, perpetuæ firmitatis robur obtinerent decernimus, iis quibus officia ipsa & loca concesserit & assignaverit, plenissime & per omnia valeant & suffragentur, ac si super iis officiis, & locis literæ Apostolicæ confectæ & expeditæ fuissent. Quodque recepti ad officia & loca ad quæ recepti fuerint, suo ordine collocentur. Sicque continuè per ipsum Rodericum Episcopum, & pro tempore existentem Vicecancellarium absque contradictione qualibet observetur.

Clusula præservanda.

§. 26. Decernentes de similibus consilio & assensu fratrum prædictorum, quicquid fecus super iis ad prædicti Roderici Episcopi, & pro tempore existentis Vicecancellarii dispositionem ut præmittitur spectantibus officiis, & à nobis aut successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, absque expresso prædicti Roderici Episcopi & pro tempore existentis Vicecancellarii consensu contigerit attentari, irritum & inane, nulliusque roboris vel momenti existere.

Reliqua prædicta officia collationem Pontifici referunt.

§. 27. Reliquorum verò, quorum nomina & cognomina, &c. & eorum loco per quamcumque vacationem seu aliam dimissionem ad hujusmodi officia substituendorum officiorum & locorum Abbreviatorum, & literarum hujusmodi dispositio ad nos & pro tempore existentem Romanum Pontificem pertineat. Ita ut idem Rodericus Episcopus & Vicecancellarius, etiam prætextu per nos

sibi dudum generaliter concessæ facultatis prædictæ disponendi de locis ac officiis Cancellariæ prædictæ, de ipsorum reliquorum Abbreviatorum officiorum ad nos, ut præfertur pertinentium dum vacabunt, dispositione se nequeat impedire. Non intendentes tamen facultati prædictæ propter hoc, ex eo quod ipse Rodericus Episcopus & Vicecancellarius ea forsitan hæcenus usus non foret, in aliquo derogatum censeri, imò licere sibi cum voluerit ea, quam præsentium tenore sibi pro potiori cautela suffragio juxta literarum nostrarum desuper continentiam, atque formam, de eorundem fratrum consilio & assensu, etiam de novo ad veriorum cautelam concedimus, cum sibi placuerit liberè uti.

§. 28. Et ut præmissa omnia saltem metu pœnæ firmitus & validius observentur, omnibus & singulis quos præfens tangit negotium, etiam sub pœna excommunicationis, præcipimus & mandamus, quatenus præmissa omnia & singula, prout superius continentur, sublata eis quacumque aliter interpretandi facultate & auctoritate inviolabiliter observent.

§. 29. Mandantes ipsi Roderico Episcopo, & pro tempore existenti Vicecancellario, ut omnia prædicta sub pœnis arbitrio suo ferendis faciat ab omnibus inviolabiliter observari.

§. 30. Decernentes præsentibus nostris literis & earum singulis clausulis per quascumque alias literas seu mandata Apostolica nullatenus in aliquo derogatum esse censeri, nisi literæ & mandata derogatoria hujusmodi consistorialiter de simili fratrum nostrarum consensu fuerint expedita.

§. 31. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis quæ in dictis literis, & privilegiis Scriptoribus concessis volumus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1478. tertio Idus Januarii, Pontificatus nostri Anno octavo.

Damnatio quarundam propositionum à Petro de Osmâ, & aliis temerè proditarum, præsertim circa peccatorum confessionem, & alia Sanctæ R. E. Sacramenta.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Incet ea quæ de nostro mandato rite fiunt, plenam obtineant roboris firmitatem, tamen illis interdum nostri muniminis robur adjicimus, ut eo firmitus illibata persistant, quo magis nostro fuerint præsidio communita.

§. 1. Dudum siquidem ad audientiam nostram deducto, quod à modico tunc decurso tempore citra, in Hispaniarum regnis, & præsertim in universitate Studii Salamantini, fuerant & adhuc erant nonnulli iniquitatis filii, qui quasdam falsas, sanctæ Catholicæ fidei contrarias, erroneas, scandalosas, & malè sonantes propositiones, præsertim circa peccatorum confessionem, & Ecclesiastica sacramenta in studio hujusmodi, & in frequentissimo hominum conventu, veras esse publicè affirmare, & pertinacissime sustentare, ac defendere, apertissimas sacræ scripturæ auctoritates eorum erroribus repugnantes, illarum rectum, clarum, & apertum sensum falsis eorum interpretationibus impudenter violando refellere, hujusmodi quoque eorum falsa dogmata manifestè hæreticæ pravitate labem continentia, in aliorum mentes infere, & simplicium animas illaqueare, & ut illa in plurimorum notitiam pervenirent, & in perpetuum de illis memoria haberetur, libros componere, & in publicum, ut illos legendi omnibus esset facultas, tradere præsumperant eatenus, & præsumebant.

§. 2. Nos tunc venerabili fratri nostro, Alphonso Archiepiscopo Toletano per alias nostras literas commisimus, ut assumptis secum aliquibus in Theologia Magistris,

Magistris, & aliis viris literatis, vocatis iis qui propositiones ipsas veras esse affirmare nixi erant, & nitentur in dies, & auditis quæ ipsi pro illarum veritate, & alii Christi fideles ad dilucidandum earum falsitatem deducere vellent, an quæ in propositionibus huiusmodi continebantur falsa & fidei præfatæ contraria, erronea, & malè sonantia existerent, auctoritate nostra decideret, & declararet. Et declaratione huiusmodi facta, illos duos in præmissis culpabiles esse reperiret, si juxta Sanctorum Patrum instituta, & canonicas sanctiones, se emendare, & depositis de cordibus eorum totaliter erroribus prædictis, ad Ecclesiæ unitatem hæretica labe huiusmodi abjurata, redire, & juxta declarationem suam tales propositiones esse scandalosas, falsas & hæreticas, ac malè sonantes fateri, & desuper confectum librum huiusmodi retractare, & cum effectu refutare recusarent, & in illis eorumque erroribus pertinaciter insistere vellent, hæreticos, ac censuris & pœnis in tales à jure promulgatis irretitos esse decerneret, plena sibi desuper auctoritate concessa, prout in nostris inde tunc confectis literis plenius continetur.

§.3. Postmodum verò sicut accepimus, præfatus Archiepiscopus ad executionem dictarum literarum, earum forma servata, ritè procedens, dilectos filios Petrum de Prexamo, & Petrum de Ocanno, ac Petrum de Caloca, necnon Didacum de Betonno, Martinum quoque Alphonsi de la Torre Magistros, & Petrum Didaci de Costana, & Joannem de Quintana Paglia licentiatos in Theologia, necnon Tellium de Bucendia Toletanum, & Vascuno de Pibeia de Talavera in eadem Ecclesia Archidiaconos, Marchiones, & Thomam de Evenca, & Joannem de Medina decretorum Doctores, ac Gasiam Fernandi de Alcalá in eisdem decretis licentiatum, & alios quamplures Magistros in Theologia, ac Doctores, & licentiatos in eisdem decretis, alios quoque quamplurimos doctos & licentiatos literatos viros, ex diversis regnorum prædictorum locis, pariter & dilectum filium Petrum de Osma propositionum prædictarum auctorem, & ejusdem sequaces coram se ad suum Oppidum de Alcalá Toletanæ diocesis evocari fecit, & dicto Petro de Osma ac sequacibus minimè comparantibus, debito tempore expectatis, matura super omnibus propositionibus prædictis deliberatione præhabita, de unanimi consilio & assensu Magistrorum & Doctorum prædictorum, declaravit illas propositiones, per quas Petrus de Osma, & ejus sequaces prædicti pertinaciter affirmare non verebantur, Confessionem peccatorum in specie, ex universalis Ecclesiæ realiter statuto, non divino jure competentem fore. Et peccata mortalia quoad culpam & pœnam alterius sæculi absque confessione, sola cordis contritione, pravas verò cogitationes sola displicentia deleri. Et quod confessio secreta sit, necessariò non exigi. Et non peracta pœnitentia, confitentes absolvi non debere. Et Romanum Pontificem purgatorii pœnam remittere, & super his quæ universalis Ecclesiæ statuit, dispensare non posse. Sacramentum quoque Pœnitentiæ, quantum ad collationem gratiæ, naturæ, non autem institutionis novi aut veteris testamenti existere, & alias quas propter earum enormitatem, (ut illi qui de eis notitiam habent, obliviscantur earum, & qui de eis notitiam non habent ex præsentibus non instruantur in eis) silentio prætereundas ducimus, falsas, sanctæ Catholicæ fidei contrarias, erroneas, & scandalosas, ac à fidei veritate alienas, ac Sanctorum Patrum decretis, & Apostolicis constitutionibus contrarias fore, manifestam hæresim continere, dictarum literarum, & per illas sibi concessæ facultatis vigore, declaravit, & pro talibus haberi, & reputari debere decrevit, prout in quibusdam authenticis scripturis desuper confectis plenius continetur.

§.4. Et demum præmissis sicut præfertur gestis & propositis in Consistorio coram nobis, Nos dilectis filiis nostris, Stephano tit. Sanctæ Mariæ in Transiberim, & Joanni tit. S. Prædix Presbyteris Cardinalibus commissimus, ut de præmissis gestis per ipsum Archiepiscopum diligenter se informarent, & quæ invenirent, nobis & aliis fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus referrent. Qui tam zelo fidei, quam ut nostris parerent mandatis,

onus huiusmodi prompta voluntate suscipientes, cum ea diligenter rimarunt, & quæ invenerunt, nobis & aliis fratribus nostris memoratis fideliter retulerunt, propositiones præfatas erroneas fore, pluribus auctoritatibus & rationibus, præter illas quas in Archiepiscopi processibus invenerunt, etiam demonstrantes zelo fidei memoratas.

§.5. Nos igitur ad quem spectat, errores huiusmodi extirpare, habita eorumdem S. Mariæ in Transiberim, & S. Prædix Cardinalium relatione prædicta, ipsius Archiepiscopi solertiam & diligentiam in præmissis, plurimum in Domino commendantes, ex certa nostra scientia, Archiepiscopi declarationem, & decretum huiusmodi, & prout illa concernunt, omnia & singula in scripturis prædictis Archiepiscopi super præmissis confectis contenta, auctoritate Apostolica tenore præsentium, de eorumdem referentium & aliorum fratrum nostrorum unanimi consilio & assensu laudamus, confirmamus & approbamus, ac præsentis scripti patrocinio communitimus, suppletes omnes & singulos defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem.

§.6. Et nihilominus pro potioris cautelæ suffragio, omnes & singulas propositiones prædictas, falsas, sanctæ Catholicæ fidei contrarias, erroneas, & scandalosas, & ab Evangelica veritate penitus alienas, Sanctorum quoque Patrum decretis, & aliis Apostolicis constitutionibus contrarias fore, ac manifestam hæresim continere, dicta auctoritate declaramus.

§.7. Præfato quoque Archiepiscopo scientia & auctoritate prædictis, committimus & mandamus, ut contra dicti Petri de Osma sequaces prædictos, si huiusmodi hæresim, in quam prolapsi sunt, abjurare, & eundem Petrum prout errantem secuti sunt, errores suos abjurantem, & se emendantem sequi recusaverint, aut malitiosè distulerint, juxta prædictarum aliarum nostrarum literarum continentiam, tanquam hæreticos procedere non omittant.

§.8. Et ut gesta per eum probe & laudabiliter, zelo fidei de mandato nostro, & per nos merito approbata, ad omnium illarum incolarum notitiam partium facilius perveniant, qua habita, possint se ipsos ita, ne in prædictos prolabantur errores, liberior custodire, præsentibus nostras literas, cum processu per eum habito, ac dicti Petri abjurante, singulis illarum partium Episcopis significare non omittat, qui post significationem eandem, Clero & populo suarum civitatum & diocesum ea publicari procurent, & generaliter omnia faciant, quæ pro huiusmodi hæresis extirpatione necessaria fuerint, seu quomodolibet opportuna videbuntur.

§.9. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ in dictis literis volumus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

§.10. Nulli ergo, &c. nostræ laudationis, confirmationis, approbationis, communitiois, declarationis, commissionis & mandati paginam infringere, &c. Si quis, &c.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, anno millesimo quadringentesimo septuagesimo octavo, quinto idus Augusti, Pontificatus nostri anno Octavo.

Approbatio antiqui ritus orandi Psalterium B. MARIÆ Virginis, cum Indulgentiarum pro sic orantibus elargitione. XVIII.

Instituta est desuper specialis Confraternitas, Resarii nuncupata. Et facultas ejusmodi Confraternitates, & Rosarii Capellas erigendi tributa est Magistro & Vicario generali Ordin. S. Dominici, à quo hoc Psalterium antiquitus institutum fuit, ut inf. in const. 86, Pis V. & const. 21. Sixt. V.

Eisdem sic orantibus majores indulgentiæ, Confratribus autem pleniore, à diversis Pontific. concessæ sunt, quæ habentur in præcit. constitutionibus, & in Leon. X.

esse eisdem rō

Idem idem

Ipseque dictus

Et contra im-

Hicque lito-

Contraria de-

Sanctionem

D. 2. An. 6.

Leon. X. const. 47. Pastoris, hic inf. & in alia const. 40. Clem. VII. Etsi. Et eas omnes Paulus V. postremo approbavit sub die 20. Septemb. 1608. quamvis die 3. Novemb. 1606. aliter de eis statuisse.

Edita An. D. 1479. SIXTUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI: Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EA quæ ex fidelium devotione ad Dei omnipotentis, & gloriose Virginis MARIE laudem & gloriam pie ordinata sunt, ut firma permaneant nostræ approbationis robore solidamus, ac fideles ipsos ad devotionis opera exercenda indulgentiis & remissionibus libenter invitamus, ut exinde reddant divinæ gratiæ aptiores, maxime cum Catholicorum Principum id exposcit devotio, & hoc conspiciamus in Domino salubriter expedire.

Orandi modus qui Pfalterii sive Rosarii B. Mariæ Virgini appellatur, in Ducatu Britannia innovatus est.

§. 1. Sanè pro parte dilecti filii nobilis viri Francisci Ducis, & dilectæ in CHRISTO filie nobilis mulieris Margaritæ, ejus Contholaris Ducissæ Britannia, nobis fuit nuper propositum, quod in Ducatu Britannia & pluribus aliis locis crescente fidelium devotione ab aliquo tempore citra, innovatus est certus modus sive ritus orandi pius & devotus, qui etiam antiquis temporibus à Christi fidelibus in diversis mundi partibus observabatur: videlicet, quod quilibet volens eo modo orare, dicat qualibet die ad honorem Dei, & Beatissimæ Virginis MARIE, & contra imminentiæ mundi pericula, toties Angelicam Salutationem Ave Maria, quot sunt Psalmi in Psalterio Davidico, videlicet centies & quinquagies, singulis decem salutationibus hujusmodi orationem Dominicam semel proponendo. Et iste ritus sive modus orandi, Pfalterium Virginis MARIE vulgariter nuncupatur.

Dux & Ducissa Papa approbationem petierunt.

§. 2. Unde Dux & Ducissa præfati propter singulariorem & sinceram quam ad ipsam B. Virginem Mariam gerunt devotionem, cupiunt ritum sive modum orandi prædictum, ad obstruendum ora aliquorum detrahentium, per Sedem Apostolicam approbati. Quare pro parte Ducis & Ducissæ & aliorum fidelium plurimorum nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus ritum sive modum orandi hujusmodi approbare, aliasque super præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic Pont. approbat, & indulg. concessit.

§. 3. Nos igitur tam Ducis & Ducissæ, quam aliorum fidelium piam devotionem in CHRISTO habentium commendantes, hujusmodi supplicationibus inclinati, præfatum Pfalterium, sive modum orandi prædictum, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, illumque tolerandum fore, ac cunctis fidelibus eo modo orare debere, & licetè decernimus & declaramus.

Quibussumque non obstant.

§. 4. Et ut omnes & singuli Christi fideles ad devotionis opera & prædicto modo orandum eo ferventius inducantur, quo exinde animarum suarum facilius salutem consequi speraverint, Universis & singulis Christi fidelibus præfato modo orare volentibus, ubilibet existentibus, præsentibus & futuris, pro qualibet vice qua sicut præmittitur oraverint, pro qualibet quinquagena præfati Pfalterii, quinque annos, & totidem quadragenas indulgentiæ misericorditer in domino relaxamus. Præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis.

Ita exemplum.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Et quia difficile foret præsentibus literas ad singula loca in quibus illis opus esset, &c. Volumus, &c. quod transumpto earum manu duorum Notariorum alicujus Ecclesiæ Curie subscripto, & sigillo alicujus Prælati seu in dignitate Ecclesiastica, &c. fides detur in omnibus & per omnia, &c. Nulli ergo, &c.

D. 17. An. 8. die 9. Maii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo septuagesimo nono, quarto idus Julii, Pont. nostri Anno 8.

XIX. Concessio gratiarum & privilegiorum pro Ordinibus S. Dominici & S. Francisci.

Hæc bulla aurea nuncupatur à Regularibus istius, eo quod multa contineat privilegia. Ultra quæ, hic idem Pont. alim largitus est eidem Ordini S. Dominici, ut supr. in eius const. 7. Regimini. Et alia Ordini S. Francisci, ut supr. in eius const. 6. Regimini, & utrobique notavi.

SIXTUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI: Ad perpetuam rei memoriam.

ACRI Prædicatorum, & Minorum Fratrum Ordines, Sinstar duorum primorum fluminum à cælestium voluptatum, & amœnitatum à Paradiso egredientium sacrosanctæ universalis Ecclesiæ terram, ne mundanarum cupiditatum, & vitiorum calore crescat, præclaræ doctrinæ, virtuosorum operum, ac multiplicium merituum imbribus irrigantes, magis illam in dies fructuosam efficiunt. Hi sunt duo Seraphim, qui in sublimi contemplationis, & Seraphici amoris alis elevati, à terrenisque rebus abstracti, assiduo divinarum laudum clamore, & immenso beneficiorum humano generi à summo opifice Deo exhibitorum declaratione, ferventissimis prædicationibus populos instruendo, & ad cælestem iter dirigendo insistentes, multiplicata talenta eis credita, Domino Deo mundæ segetis, animarum scilicet Redemptoris Nostri JESU CHRISTI pretiosi sanguinis effusione redemptarum, copiosos in horrea Sanctæ Ecclesiæ manipulos referunt. Hi sunt duæ tubæ per quas Dominus præcipit ad pabulum sacri Evangelii universum populum assiduis prædicationibus advocari, ut in omnem terram exiret sonus eorum, & redderent sibi populum acceptabilem, & bonorum operum sectatorem. Ad prædicatorum igitur Prædicatorum & Minorum fratrum Ordines, quos pro eorum amplissimis meritis, & uberrimis fructibus quos in Dei Ecclesia continuè afferunt, præceteris paterna charitate diligimus, nostræ considerationis intuitum dirigentes, illa eis libenter concedimus, quæ in eis optatæ quietis fructum inducant, & statum eorum faciant pacificum & tranquillum.

§. 1. Dudum siquidem ut Ordinum eorundem professorum statui & quieti consuleremus, Motu proprio nonnullas literas diversorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum dictis Ordinibus concessas, & in illis contenta approbavimus, & quoad aliqua declaravimus, ampliavimus, & extendimus, ac nonnulla de novo eis concessimus, prout in diversis nostris literis desuper concessis plenius continetur.

§. 2. Cum autem sicut ostendimus accepimus, per hujusmodi ampliaciones, declarationes, extensiones, & concessiones, adhuc totali eorundem Ordinum & illorum professorum quieti plenè ut expedit non consulatur, asseraturque à nonnullis per easdem literas, omnes gratias spirituales & temporales, dictis Ordinibus & eorum domibus & fratribus à prædecessoribus nostris concessas approbatas non fore.

§. 3. Nos attenta meditatione pensantes, quantum utilitatis ad exaltationem Christianæ fidei & Evangelicæ veritatis Ordinum prædicatorum proflores hactenus attulerunt, & asserre valeant, adjuvante Domino in futurum, ac propterea volentes, ut tenemur, eorum tranquillitati uberius providere; Motu simili, non ad ipsorum fratrum & sororum, aut alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa nostra scientia, quascumque literas & gratias, spirituales & temporales, concessiones & indulgentias, ac peccatorum remissiones, in genere vel in specie fratribus & sororibus Prædicatorum & Minorum Ordinum ac domorum eorundem, necnon visitantibus illorum Ecclesiis, Capellis, & Oratoriis concessas, quarum tenorem, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, haberi volumus pro expresso, præsentium tenore approbamus, & robur firmitatis perpetuè obtinere decrevimus, proque potiori cautela, Apostolica auctoritate de novo juxta literarum desuper concessarum continentiam & tenorem concedimus & largimur.

§.4. Et ut Ecclesiarum, domus & Oratoria Prædicatorum & Minorum Ordinum prædictorum per uniuersum orbem constructæ & ædificatæ, & quæ constructæ & ædificari contigerit in futurum, congrua deuotione & ueneratione à Christi fidelibus uisitentur, ac quæ imperfectæ sunt perficiantur, & ad complementum deducantur, & completæ conseruentur, & manuteneantur, necnon paramentis & aliis ad diuinum cultum inibi necessariis debite onentur, ipsique Christi fideles ad dictas Ecclesias eo libentius confluant, & ad præmissa manus promptius porrigant adiutrices, quo ex hoc ibidem dono cælestis gratiæ contempserint se refectos; de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, uniuersis & singulis Christi fidelibus utriusque sexus uere penitentibus & confessis, qui Ecclesias & Oratoria domorum fratrum prædictorum in singulis S. Dominici & S. Francisci, centum annos & totidem quadragenas, & in sanctorum Petri martyris, Thomæ de Aquino, Vincentii, & sanctæ Catharinæ de Senis, ac sanctorum Antonii de Padua, & Ludouici Episcopi, Bernardini, & sanctæ Clare, & beatæ Elisabeth festiuitatum diebus, à primis uesperis, & per totam diem ipsarum festiuitatum quinquaginta annos & totidem quadragenas deuote uisitauerint annuatim, & manus ad præmissa aut eorum aliqua porrexerint adiutrices, de iniunctis eis penitentibus, misericorditer in Domino relaxamus, præsentibus perpetuis futuris temporibus ualituris.

§.5. Et ut prædictorum Prædicatorum & Minorum Ordinum fratres tanto feruentius diuinis beneplacitis insistant, quanto maioribus se uiderint spiritualibus gratiis fore munitos, omnibus & singulis Prædicatorum & Minorum Ordinum professoribus, qui nunc sunt, & pro tempore perpetuo erunt, ut confessor idoneus eorundem Ordinum, quem quilibet pro se de sui Superioris licentia duxerit eligendum, eorundem confessione diligenter audita, pro commissis per eos excessibus & peccatis semel in uita, in forma confessionalis per nos edita, in mortis uero articulo plenariam absolutionem, & peccatorum huiusmodi remissionem impendere ualeant, etiam si ante factam eorundem Ordinum professionem eos decedere contingeret, similibus motu, scientia, & auctoritate indulgemus.

§.6. Facultatem uero à Prædecessoribus nostris concessam Magistro generali & Prioribus provincialibus, & conuentualibus, ac eorum Vicariis Prædicatorum, ac Generali & Provincialibus ministris, & eorum Vicariis, necnon Custodibus Minorum Ordinum prædictorum, super absolutione fratrum eorundem Ordinum suorum, & dispensatione cum eisdem, in quibuscumque casibus (præterquam illis pro quibus essent ad Sedem Apostolicam mittendi) & per eos approbatam, cum declaratione casuum pro quibus mittendi sunt perstringentes, uolumus quod Magister & Minister generales præfati, & eorum Vicarii, & illi quibus ipsi Magister & Minister generales pro tempore id duxerint, committendum dumtaxat, & non alii facultate prædicta de cætero uti possint, illam omnibus aliis penitus adimentes.

§.7. Et ne propter monasteria Monialium seu sororum sub cura & institutis Ordinis prædicti fratrum Prædicatorum, & S. Clare, seu S. Damiani Ordinum sub eiusdem fratrum Minorum Ordinis cura degentia, S. Dominici & S. Francisci de Penitentia nuncupatorum Ordinum utriusque sexus personas contingat eorundem fratrum quietem turbari, motu, scientia & auctoritate prædictis statuimus, quod huiusmodi monasteria, & loca, eorumque Abbatis, & Prioris, procuratores, syndici, oblati, & utriusque Tertii Ordinis prædicti de Penitentia nuncupatæ personæ prædictæ, eisdem privilegiis, immunitatibus, gratiis, fauoribus, concessionibus, facultatibus, & indultis spiritualibus & temporalibus, prædictis fratrum Prædicatorum & Minorum Ordinum ac illorum professoribus, domibus, & locis, ac procuratoribus, syndicis, oblati, & commissis, seu alias quomodolibet per prædecessores nostros, aut nos hæcenus concessis, & in posterum concedendis, quauis auctoritate, quatuor eorum sexui & statui non contradicant, libere

Bullar. Mag. Tom. I.

& licite uti possint & debeant, in omnibus & per omnia, prorsus & sine ulla differentia, ac si eisdem monasteriis, locis & personis, Abbatis, syndicis, procuratoribus, oblati & commissis, sororum & monialium eorundem, ac personis utriusque sexus de Penitentia huiusmodi, nominatim concessa forent, & concederentur expresse.

§.8. Præterea, quia ut intelleximus, exortis nonnunquam controuersis inter locorum Ordinarios, eorumque Vicarios seu Officiales curatos, & fratres prædictorum Ordinum, uariis occasionibus, locorum Ordinarii, eorumque Vicarii seu officiales & curati prædicti, ac Christi fideles fratribus ipsis pias eleemosynas erogare præsumant, suadere, & etiam sub censuris inhibere, ac erogantes excommunicatos fore prædicare, seu prædicari facere, seu pronuntiare præsumunt. Locorum Ordinarii, eorumque Vicarii, seu officialibus & curatis prædictis, ac etiam aliis quibuscumque dicta auctoritate mandamus, ut ab huiusmodi persuasionibus, inhibitionibus & mandatis de cætero prorsus omnino abstineant, decernentes inhibitiones ipsas & mandata, nullius existere firmitatis, & illis contrauenientes, censuris huiusmodi minime ligari, ac eosdem persuadentes & inhibentes, mandatoque nostro huiusmodi obtemperare non curantes (nisi penituerint, & persuasiones ac inhibitiones & prædicta reuocauerint infra triduum, postquam desuper requisiti fuerint) eo ipso Ordinarios interdicti ingressus Ecclesiarum & suspensionis à regimine & administratione suarum Ecclesiarum; alios uero inferiores ab eis excommunicationis sententiam incurrere.

§.9. Cum autem nonnulli ad Ordines prædictos Prædicatorum & Minorum specialiter gerentes deuotionis affectum, eorum cadauera cum habitu fratrum Prædicatorum uel Minorum, seu fratrum uel sororum de Penitentia utriusque Ordinis prædictorum, sepeliri mandent, & per sepe antequam moriantur habitum huiusmodi eis postulant exhiberi, decernimus habitum huiusmodi per Priorem domus Ordinis prædicatorum, aut Guardianum domus Ordinis Minorum loci in quo tales decedere contingeret, uel per Superiorem Prælatum ipsorum Ordinum, domorum, seu Prioratus & guardiani, uel cui illi duxerint committendum dumtaxat, & non per alium quauis auctoritate uel prælatione fungentem exhiberi debere, qui prædictum habitum recipientibus declarate teneantur, apud eorum Ordinum Ecclesias debere sepeliri in eorum habitu, quorum habitum suscipiant, & illorum sic indutorum cadauera discoperta, nullo pallio uel tegumento superimposito, cum habitu huiusmodi ad sepulturam deferri posse. Ordinarios, etiam sub censuris, prohibitione locorum qualibet in contrarium edita non obstante, quas quoad hoc modificamus.

§.10. Et ne ex habilitatibus ad unum uel plura beneficia Ecclesiastica, in titulum uel commendam obtinenda, cum facultate interim donec illa assequantur pro capellanis aliorum in beneficiis Ecclesiasticis deservire, & quod etiam postquam beneficia huiusmodi affecti fuerint in domibus dicti Ordinis residere, camerarum habere, in illis, ac in generalibus atque provincialibus Capitulis fratrum eorundem Prædicatorum & Minorum Ordinum, uocem actiuam & passiuam habere, ac privilegiis, fauoribus, & gratiis, & indultis concessis ipsorum Ordinum professoribus, gaudere possint, præfatis Ordinibus, & illorum professoribus grauiamen inferatur, eisdem motu & auctoritate decernimus, huiusmodi concessas, & quas concedi contigerit habilitationis literas, intelligi & interpretari debere, ut fratres ipsi quibus literæ huiusmodi concessæ sunt & concedentur in posterum, quandocumque per Sedem prædictam, postquam aliquod beneficium adepti fuerint pacifice, aut pro capellanis in aliquibus Ecclesiis cæperint deservire, concessionibus prædictis (pro uocem actiuam & passiuam, residentiam in domibus dictorum Ordinum, ac retentionem dictarum domorum, camerarum, & alia quæ Ordinum præfatorum sunt, concernunt) de dictorum Prælatorum consensu dumtaxat gaudere possint, & non alias, nec alio modo. Idem statuentes de promotis ad cathedralibus etiam titularibus appellatis Ecclesiis, & alias Ecclesiasticas dignitates.

Circa eleemosynarum collectionem, & prædicationes non molestentur ab Ordinariis uel aliis.

De quoad prædicationes serua Concil. Trident. sess. 5. cap. 5. & sess. 24. cap. 4.

Definitio postquam in locis Ordinum sepeliri cum eorum habitu recepto à Prælatis uerum.

Fratres habilitati ad beneficia Ecclesiastica, non gaudent privilegiis Ordinum, sine illius Prælatorum consensu.

Generales Ordinum coe- rant etiam Fratres In- quisitionis In- quisitionis.

§. 13. Ceterum ut dictorum Ordinum profes- sores qui Inquisitores hereticæ pravitatis pro tempore in diversis mundi partibus deputantur, tanto diligentius eorum officia studeant exercere, ac ab illicitis & eis pro- hibitis abstinere, quanto cognoverint posse eorum erro- res facilius corrigi, & puniri, quod Magister Prædicatorum, & Minister Minorum Ordinum prædictorum ge- nerales præfati, nunc & pro tempore existentes, gesta pro tempore per ipsos Inquisitores suorum Ordinum respec- tive examinare, & querelas contra illos propositas au- dire, ac super illis (quantum eis justum & æquum vide- bitur) statuere & ordinare; & si in aliquo eos deliquisse inuenerint, illos juxta excessum exigentiam, etiam per eorum ab officio amotionem, ac alias corrigere & pu- nire, dictosque Inquisitores secundum quod æquum & justum, aut necessarium videbitur (non tamen in vna, eademque diocesi) multiplicare libere & licite valeant.

Inquisitores unius ex di- ctis Ordinibus contra alios non procedant. Tu vid. const. si Pii IV. Pa- pæ. Concessio gra- tiarum aliis Ordinibus Mendican- tium concessio- rum. Plurimæ concessio habetur inf. in eo ff. 4. Pii V. Et si.

§. 12. Et Prædicatorum in Minorum, & de contra Minorum Ordinum prædictorum Inquisitores, in Præ- dicatorum Ordinum huiusmodi professores, quoscum- que officio inquisitionis huiusmodi fungi, illudque exercere nullatenus possint, absque Sedis Apostolicæ li- centia speciali, de præsentibus literis specificam & ex- pressam faciente mentionem.

§. 13. Postremo quia Prædicatorum & Minorum fratrum prædictorum Ordinum professores pro fidei catholicæ dilatatione, incremento, & defensione, conti- nue indefesse laborant, & eorum exemplari vita, prædi- cationibus verbi Dei, audientia confessionum, sana do- ctina, assidua sacrarum literarum instructione, & deuota divinorum officiorum celebratione, hæreticorum extir- patione, aliisque innumeris piis operationibus præ cæte- ris Ordinum Mendicantium professoribus fructus in Ec- clesia Dei salutare copiosius attulerunt hætenus, & continue afferre non cessant, atque allaturos in futurum Deo propitio spe firma tenemus, & propterea conuenit, ut ipsi præ cæteris ampliores fauores & gratiarum præro- gativas à præfata Sede recipiant & reportent, aliorumque Ordinum Mendicantium indultis & privilegiis apud Sedem præfatam gaudeant, ne illis inferiores esse videan- tur; omnes & singulas gratias, concessionem, indulgentias, & peccatorum remissionem, immunitates, exemptiones, facultates, privilegia, & indulta, spiritualia & tem- poralia, quæcumque sint, Eremitarum S. Augustini, & Carmelitarum, ac Servorum B. MARIE fratrum Ordini- bus, & illorum Ecclesiis, Orationibus, & domibus, Priori- bus, fratribus, & sororibus, conversis & oblatibus, ac vtrius- que sexus personis de Pœnitentia nuncupatis, à præde- cessoribus nostris Romanis Pontificibus prædictis, & à nobis, aut aliis auctoritatem habentibus, quæ omnia ac si nominatim exprimerentur, haberi hic volumus pro suffi- cienter expressis, conjunctim vel divisim, in genere vel in communi concessa eisdem & eorum cuilibet, Prædica- torum & Minorum fratrum Ordinibus, domibus, Eccle- siis, Orationibus, generali Magistro, Ministro, Prioribus, & Ministris provincialibus, conventualibus prioribus, guardianis, sororibus, oblatibus, conversis & vtriusque sexus Tertii Ordinis, seu de Pœnitentia nuncupatis, & aliis eorundem Ordinum personis, de nouo concedi- mus, & in eis locum habere volumus, ac si eisdem no- minatim, directe & expresse concessa fuissent. Mandantes etiam motu & scientia & auctoritate prædictis, ut dum privilegiorum, indulgentiarum, prærogatarum, conce- sionum, exemptionum, immunitatum, facultatum, & indultorum dictorum fratrum Eremitarum S. Augustini, Carmelitarum, & Servorum S. MARIE originales literæ seu transumpta authentica, ex illis, pro & in fauorem Ecclesiarum, domorum, & fratrum prædictorum Prædi- catorum & Minorum Ordinum, adducerentur, vel ex- hiberentur, eadem fides indubia adhibeatur, tam in ju- dicio quam extra iudicium, & aliis locis, quibus opus fuerit, ac si pro & in fauorem dictorum Ordinum Ec- clesiarum, domorum, & fratrum Prædicatorum & Mi- norum à Sede Apostolica emanassent, ac eis & cuilibet ipsorum fuissent immediatè concessæ.

§. 4. Inhibentes districtius ipsis locorum Ordina-

riis sub interdicti ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à regimine, & administratione suarum Ecclesiarum, ac pa- rochialium Ecclesiarum, & aliis quibuscum- que, sub excommunicationis lætæ sententiæ, & privatio- nis eorundem Ecclesiarum parochialium, & omnium aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad illa, & alia in posterum obti- nenda pœnis, eo ipso quod contrafecerint incurrendis, ne personis quibuscumque Ecclesiasticis vel sæcularibus, in genere vel in specie, directe vel indirecte, aliquid in- hibent, præcipiant, ordinent, vel statuam, quominus Or- dines prædicti, illorum domus & professores, prædictis gratis eis concessis liberè uti possint.

§. 15. Non obstantibus quibuscumque Apostoli- cis suspensionibus, reuocationibus, & restrictionibus, ac in provincialibus & synodalibus Conciliis editis ge- neralibus vel specialibus constitutionibus, necnon Parisi- ensis & aliorum locorum generalium Studiorum vni- versitatibus, & curæ Vicegerentiæ Auenionensis, & qui- busvis ordinariis Prælatibus ac personæ concessis & con- cedendis literis, privilegiis, ac per illos deputatis in eis conservatoribus priuilegiorum huiusmodi facultatibus & jurisdictione, cum quibusvis clausulis, etiam derogato- riis, ac fortioribus & insolitis, quibus omnibus illa, etiam de eis, eorumque totis tenoribus & datis, non per huiusmodi generales clausulas etiam specialem mentio- nem importantes, sed specificam & individua, ac de verbo ad verbum, seu quævis alia mentio habenda esset, præ- sentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, quoad præmissa, specificè & nominatim derogamus, & ea nemini in præjudicium præmissorum suffragari posse aut debere, ac irritum & inane quicquid secus contigerit attentari decernimus, necnon omnibus illis, quæ in dictis literis nostris, præfatis Ordinibus concessis, volumus non oblatè, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 16. Verum quia difficile foret præfatas literas ad singulas provincias originaliter destinare, volumus & dicta auctoritate decernimus, quod transumptis earum manu notarii publici, & curiæ causarum Camere Apostolicæ Auditoris, vel protectoris qui est, & qui pro tempore erit, aut alicuius Archiepiscopalis vel Episco- palis, seu cuiuscumque in dignitate constituti sigillo mun- titis, ea prorsus in iudicio & extra, ubicumque exhibita vel ostensa fuerint, fides adhibeatur indubia, ac si ipsæ originales literæ forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo, &c.
Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarna- tionis Dominicæ millesimo quadringentesimo septua- gesimo nono, septimo Kalendas Augusti, Pontificatus nostri Anno octauo.

Sequitur declaratio §. 6. præcedentis Bullæ.
Extat similis declaratio pro Fratribus Prædicato- ribus, data die 28. Martii hoc eodem anno, hic sedulo prætermissa.

S I X T V S P A P A I V. &c.

§. 1. Exposuisti nobis, quod facultatem absoluendi omnes & singulas vtriusque sexus vestri Ordinis personas ab omnibus, præterquam certis tunc expressis casibus, & super irregularitatibus dispensandi, tibi, & Prioribus Provincialibus, & Conventualibus, & eorum Vicariis pro tempore existentibus, vel ab eis deputandis alias concessam ad te & Vicarios tuos dumtaxat, & ad eos quibus tu illud committendum duceres, restrinxi- mus, prout in singulis literis desuper editis plenius continetur, vnde fit ut difficile admodum existat pauperibus fratribus tui Ordinis, præsertim in longinquis partibus agentibus, pro huiusmodi absolute ad te, & tuos Vicarios, longe aliquando remotos accedere, pro- inde humiliter supplicasti, ut desuper opportune fra- tribus & personis præfatis, ne sic vagari cogantur, pro- videre dignaremur.

Inhibi- tione

De

Fa- cile

De

Edi- ca- 1431- 1432-

§. 2. Nos

§. 2. Nos hujusmodi supplicationibus inclinati tunc pro presertim decernimus & declaramus, quod tu & tui successores & Priores, Provinciales, ac eorum Vicarii pro tempore existentes, & hi quibus vos committendum hoc duxeritis, eandem absolventi ab ipsis casibus prefatis personas utriusque sexus vestri Ordinis, & super irregularitatibus dispensandi habeatis facultatem, quam per priores literas hujusmodi ante restrictionem habebatis. Priores vero conventuales illam solummodo habere censeantur quam prius habebant ex privilegiis & literis predecessorum nostrorum Romanorum Pontificum.

§. 3. Non obstantibus literis superioribus restrictionis nostrae hujusmodi, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die decimasexta Julii 1481. Pont. nostri anno 10.

Ampliatio jurisdictionis Sanctae Romanae Ecclesiae Camerarii, & Magistrorum Viarum Urbis, circa aedificia ad ejus ornatum construenda, una cum privilegiis ejusmodi aedificia constructurum, vel ampliandum.

Hoc antiquissimum officium jam penè desitum reintegravit Mars. V. ut sup. in ejus const. 9. Et si, cui deinde alii Pont. magnas jurisdictiones concesserunt, ut videre est infra in const. 12. Greg. XIII. Qua publica, ubi haec bulla, quoad contenta in illa, abrogatur. Ibi alias tibi indicabo.

SIXTUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

ETSI de cunctarum civitatum temporali dominio Rom. Ecclesiae subiectarum, decore, & venustate cogitare nos deceat: ad nostram tamen Almam Urbem Apostolorum Petri & Pauli glorioso martyrii cruore Domino nostro JESU CHRISTO consecratam, civitatem sacerdotalem, & regiam, ejusque decorem, & venustatem, tanto accuratius aciem nostrae considerationis extendere nos convenit, quanto illa caput est orbis, & Altissimus in ea sacerdotii principatum, & Christianae religionis caput instituit, & sui Vicarii Sedem, ad quam de universis mundi partibus Christi fideles confluent in numero copioso, voluit collocari.

§. 1. Cum itaque viae, & stratae publicae ejusdem Urbis, in plerisque locis, causantibus porticibus, profectis, & aliis variis aedificiis domorum sitarum juxta illas, adeo arctae existant, ut per ea commodè deambulari, & necessaria ad victum multitudinis Civium Romanorum, & Curialium, ac aliorum in ipsa Urbe habitantium, & confluentium ad eandem, praesertim temporibus Indulgentiarum Anni Jubilei, & aliarum concessarum per nos & predecessores nostros Romanos Pontifices, visitantium Apostolorum praefatorum Basilicas, & alias ejusdem Urbis Ecclesias, deferri commode nequeant, & in quibusdam locis vix singulariter singuli equestres se obviantes, in eis transire possint per easdem, idque cedat in non modicam ejusdem Urbis deformitatem, ac Civium, Curialium, & confluentium praedictorum incommoditatem. Ea propter nos habita super iis deliberatione matura decrevimus, vias ipsas, praesertim quae magis frequentantur, & principales existunt, ampliari, ac porticus & impedimenta praedicta, quibus sic arctantur, amoveri, & lateribus oportune pavimentari, jamque opus ipsum coeptum sit in diversis locis, & in illius prosecutione non cesserit: Ac (sicut accepimus) propter demolitionem hujusmodi nonnullae ex domibus ipsis, quarum porticus, & profecta, ac alia aedificia dirui oportuit, exinde, utpote necessariis mansionibus solitis, & officinis carentes, ad inhabitandum minus commode, & fere inutiles factae sint, & ea propter illarum domini eorum parietes decenter, ut expediret ad decorem viarum earundem, repara-

Bullar. Mag. Tom. I.

re, & expensas opportunas propterea subire non curent sublata spe habitandi in eis, aut alias utilitates recipiendi ex eisdem. Expediatque ad obviandum hujusmodi incommoditatibus, ex duabus, aut pluribus contiguis domibus, unam commodam construere, aut partem unius ex eisdem domibus alteri convicinae domui incorporare, sicque indemnitati dominorum earundem obviare, & decori hujusmodi consulere; & vicinarum domorum domini ut plurimum super his non conveniant, & recusent sibi invicem complacere, etiam pro justo & rationabili pretio. Contingat quoque interdum nonnullos tam Romanos cives, quam curiales, & alios forenses in eadem Urbe domos de novo aedificare, vel antiquas reformare & ampliare velle, & pro illarum decenti constructione indigere convicinis domibus, interdum ruinosis, & depressis, domui depressae, vel ruinosae, vel domorum dirutarum sediminibus, plateolis & solo, seu alio loco vicinis, & hujusmodi domorum, & sediminum, seu platearum, & soli, aut loci dominos requisitos ut de illis eisdem aedificare, & reformare volentibus, venditionis titulo complacere a domibus, sediminibus, solo, seu loco, oblato etiam persaepe plusquam justo pretio, id facere nullatenus velle, aut longe plus justo pretio, etiam nonnunquam duplum illius transcendendo, petere pro eisdem. Quo fit, ut praesertim curiales & forenses, qui ad id juvari & alluci deberent, maxime à Romanis civibus, ab hujusmodi eorum laudabili aedificandi, aut ampliandi proposito retrahantur. Et si aliquando dilecti filii Franciscus de Porcariis, & Bapt. Staglia, moderni, & qui pro tempore fuerint Magistri aedificiorum, & stratarum ejusdem Urbis, pro construendis novis plateis in locis convenientibus, aut antiquis ampliandis, & reformandis, volunt domus aliquas dirui facere, in totum vel in partem, illarum domini similiter oblato eis etiam justo & rationabili pretio, ne id fiat, pertinaciter se opponere, & hujusmodi novarum platearum ordinationem, & antiquarum dilatationem, & ampliationem omni conatu possibili impedire non verentur: quae omnia publico bono, & decori, ac pulchritudini ejusdem Urbis, nostraeque circa id intentioni obviare manifestè cernuntur.

§. 2. Nos igitur aequum arbitantes publicam utilitatem in iis praeferi privatae commoditati, quorumlibet, & illorum qui tam salubri publico bono indirectè modo praemisso se opponunt, duritiem, superioris auctoritate, & aequae ordinatione comprimere, ac volentes propter ea super iis omnibus opportunum adhibere remedium, Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa nostra scientia, & de plenitudine potestatis Apostolicae, hac in perpetuum valitura constitutione statuimus & ordinamus, quod venerabilis frater Guillelmus Episcopus Ostiensis, Camerarius noster, praefati Franciscus & Baptista, ac ipsorum Episcopi, Francisci & Baptista in Camerariatus nostri, & pro tempore existentis Roman. Pont. ac Magistratus aedificiorum Urbis officii respectivè, Successores, qui pro tempore erunt perpetuis futuris temporibus, ad requisitionem dominorum domorum, quarum porticus, profecta, seu alia aedificia pro viis, seu plateis & aliis locis publicis ejusdem Urbis haecenus diruta fuerint, & dirui contingeret in futurum quandocumque de mandato Magistrorum eorundem, si domini praedicti in domibus ipsis inhabitare soliti erant ante demolitionem eandem, & tempore demolitionis hujusmodi factae, & quam fieri contingeret in futurum, absque dolo & fraude inhabitabant, & in posterum inhabitabunt, & propter hujusmodi demolitionem jam factam, & quae fieret, & domus ipsae effectae sint, vel efficerentur in posterum pro eorundem dominorum ipsarum commoda receptione, & inhabitatione incapaces, sintque juxta eas aliqua domus per earum dominos minime inhabitari solitae, sed pro earum annua responsione, vel alias locari consuetae, & quarum conjunctione cum domo hujusmodi sic incommoda effecta domino domus sic incommodae effectae, adversus incommoditatem hujusmodi subveniri valeat, teneantur & debeant compellere

Camerarius & Magistri Viarum coram vicinis non habitantes domos, illas vnde alio vnde habitantibus volentibus reficere domos eorum dirutas ab eis rem Urbis. Ad hoc vide etiam const. Greg. XIII. statam in rub.

O O 1 illo

illos, ad quos domus ipsas sic vicinas legitime eis perti- nere constabit, etiam ad Ecclesias, & Monasteria, tam vi- rorum quam mulierum, Ordinum quorumcumque, etiam exemptorum, necnon beneficia Ecclesiastica, Hospitalia, & loca pia pertinerent, ad vendendum easdem domos vicinas, quas habitare soliti non sunt, dominus domorū cōgruarum, quas sic incommodas effectas cognoverint, pro pretio per duos probos, & expertos viros, per vtram- que partem eligendos determinando, & declarando. Si vero li duo cōcordes in eodem assignando pretio non essent, eo casu ipsi Camerarius & Magistri edificiorum præfatæ Urbis, habito ipsorum duorum iudicio, pretia eadem imponere, & assignare habeant.

Et si plures eadem domo in d. gerunt, & unus utri- que equaliter indigenti vendat, vel unus magis in d. g. m.

§. 3. Et si forsan contingeret ex demolitione hujusmo- di, duas domos sic per earum dominos inhabitatas in- commodas modo prædicto effici, & inter eas esse aliam domum per illius dominum locari solitam, quā quilibet vicinarum domorum prædictarum incommoditati subia- centium, & ad receptionem ipsorum non sufficientium, sibi vendi, & suæ domui incorporari postulare, debeant Camerarius & Magistri præfati illi ex eis sic petentibus venditionem hujusmodi fieri mandare, quem magis in- digere, modo vendenda cognoverint. Et si forsan vter- que, æqualiter indigeret, partem vni, & partem alteri (si commode vendi poterit) vendi faciant, aut aliter desuper provideant, prout eis videbitur expedire.

Si plures sint qui domos ha- b. aut diruta, & per eos non habitant, re- neatur domi- nus domus minus la- domino do- mus magu- la. vendat, ut hic.

§. 4. Et si in neutra domo vicinarum, quæ sic inutiles jam effectæ foret ex demolitione prædicta, vel efficeren- tur in futurum, earum domini habitarent, sed eas locare soliti essent, liceat etiam tunc Camerario & Magistris præfatis (si id petatur per alterum dominorum earundē) domum, quam majora incommoda passam esse cognoue- rint, domino alterius domus magis læsæ, si emere volue- rit, vendi facere modo prædicto, & illo instante domino domus magis læsæ, ad id compellere, & similiter domi- num domus è contra minus læsæ, ad emendam domum magis læsam, aut suam domino domus minus læsæ ven- dendam compellere, seu alias, prout eis videbitur, provi- dere quod ambæ domus ipsæ, inutiles & inhabitabiles non remaneant, & similiter prout eis videbitur provide- re teneantur, quoties domus ipsæ sic vicinæ, & locari so- litæ æqualiter læsæ & incommodæ effectæ forent.

Pro platea- rum & adifi- ciorum costru- ctione & am- pliatione. Et domini domo- rum locari si- luntur et- ganur eas vendere. Sin- dico Urbis, vel vicinis adificiis vo- lentibus, ut hic. V. de ibid. §. 2. & 6. d. bulla Gr. g. XII.

§. 5. Et ne ob proterviam, & duritiam dominorum do- morum, sine quarum demolitione plateæ in eadem Urbe necessariæ, & vtilis, ad illius decorem de nouo ordinari, vel jam ordinatæ ampliari commode nequeat, Platearū earundem ordinatio, & ampliatio, ac Palatiorum & do- morum de nouo constructio, seu reformatio retardetur, eisdem Motu & scientia, ac auctoritate & potestate statuimus, quod Camerarius & Magistri præfati possint & debeant dominos domorum quatuorlibet locari (non autem per ipsosmet inhabitari solitarum) Ecclesiasticos & sæculares quacumque dignitate fungentes compellere ad vendendum Conservatoribus seu Syndico ejusdē Vr- bis, domus, quas Camerarius, & Magistri præfati necessa- rias & vtilis esse cognoverint pro hujusmodi Plateis de nouo ordinandis, & antiquis reformandis, & ampliandis, pro iusto, & rationabili pretio, ut præmittitur imponen- do. Et similiter ad vendendum domos huiusmodi per eos inhabitari minime solitas, sed locari, quas vtilis & necessarias esse putaverint, pro Palatiis, domibus, seu aliis ædificiis, tam prophanis quam Ecclesiasticis, in ea- dem Urbe de nouo construendis, seu jam constructis am- pliandis, personis habentibus juxta illas domum, seu so- lum, aut locum alium, & volentibus inibi de nouo do- mos, vel Palatia, construere, seu jam constructa ampliare, pro iusto & rationabili pretio, ut præfertur, taxando.

Inier plu- res adificare volentes qui præfatis ca- b. ut. V. de ibid. §. 12.

§. 6. Et inter duos, seu plures sic ædificare, seu amplia- re volentes, & pro hujusmodi venditione eis fienda ad effectum præmissum instantes, illamque eis fieri petentes, ille præferatur, cui domus, platea, seu locus, de cuius, venditione ageretur, magis adjaceret, seu qui illo magis indigeret, & ex cujus ædificio plus decori ejusdem Vr- bis consuli speraretur. Et si in omnibus paritas foret, liceat Camerario, & Magistris præfatis venditionem hujusmodi pro parte vni & pro parte alteri, fieri man- dare, aut eorū alteri prout videbitur.

§. 7. Et in singulis casibus prædictis, in quibus volu- mus quod Camerarius & Magistri præfati compellere possint aliquos ad vendendum, si illi ad quos pertineret, mōti & requisiti per Camerarium & Magistros præfa- tos, bis cum termino conuenienti, eorum arbitrio mode- tando, vendere recusaverint, aut malitiose distulerint, præfati Camerarius & Magistri debeant vice & nomine illorum sic requisitorum & recusantium, vel differen- tium venditionem hujusmodi facere, cum promissioni- bus, obligationibus, pœnis, renuntiationibus, juramento, pactis, & clausulis consuetis, & pretium inde proueni- ens recipere, & penes ædem sacram, aut fide & facultatibus idoneam personam deponere, dominis domus, seu alterius loci sic per eos pro tempore venditi (si ven- ditionem ipsam ratam habere, & fidejussores de cuiusdē præfate voluerint, & non alias) consignandum, ha- beantque venditiones ipsæ, quas sic per Camerarium & Magistros fieri contingeret, & traditiones locorum & domorum sic venditorum plenam roboris firmitatem, ac si per illos ad quos domus ipsæ tunc pertinebant, fierent, & eisdem penitus, & omnino operentur effe- ctus, quos operarentur si fierent ab eisdem.

Qua in- debant Camerarius & Magistros præfatos, Tu vide- in §. 12.

§. 8. Provideant autem Camerarius & Magistri præ- fati, in casibus prædictis, in quibus statuimus aliquos compelli debere ad vendendum, proponentibus nova ædificia construere, seu jam constructa ampliare velle, ut- tales sic proponētes ante omnia se obligent ad inchoan- dum, & perficiendum hujusmodi nova ædificia, modis & formis, ac infra tempus, & sub pœnis, de quibus ipsis Camerario & Magistris (personarum & ædificiorum qualitate inspecta) videbitur, & ab illis qui sic se obliga- verint, & præmissa non adimpleuerint, pœnas exigant memoratas, & nihilominus eos compellant ad obseruan- dum præmissa per eos, vel quas prius habebant, & etiam propterea eis venditas domos alii ædificare volentibus vendendum pro iusto & rationabili pretio, ut præfertur moderando.

Et volentes inibi habere, sicque decori ejusdem Urbis, aut saltem ipsorum vicinorum commoditati non parum detrahitur. Volentes super hoc æqua ordinatione provide- re; Motu, scientia, & auctoritate prædictis etiam statuimus & ordinamus, quod præfati sic vendere volentes, teneantur & debeant domos, sedimina, claustra, plateolas, & loca venalia hujusmodi vendere habentibus domos, sedimina, claustra, & loca alia illis contigua, pro iusto & rationabili pretio, per alios euidenter & non fide forsi- tan oblato. Et si illa aliis quam vicinis præfatis vende- rent, venditiones ipsæ (quoad illos qui emerent, & illo- rum commodum) nullius sint roboris vel momenti, & habeantur pro infectis, & perinde ac si per illum ex vicini- nis, cuius venditio ipsa, præfatis constitutionis vigore, fieri debebat, facta foret, debeant Camerarius & Magistri præfati euentem à possessione domus, sediminis, clau- stri, plateolæ, seu alterius loci sic empti, absque vlla tela iudicii, vicino instante, & pretium rationabile offerente, & dicto emptori (si illud recipere & emptioni per eum factæ renuntiare, & per ipsum vicinū juxta Camerarii & Magistrorum prædictorum ordinationem, cautum facere noluerit) persoluendum deponente, amouere, & ipsum vicinum in illius possessionem inducere. Et si forsan duo essent vicini, quibus domus, claustrum, sedimen, plateola, seu alius locus, de cuius venditione ageretur, vtilitatem, & commoditatem afferre posset; ille ex eis præferri de- beat in præmissis, quem Camerarius & Magistri præfati, consideratis circumstantiis vniuersis, venali domo, sedimine, claustro, solo, plateola, seu loco alio, magis indigere

Et quia interdum contingit, quod habentes domos, sue domorum sedimina, claustra, seu loca in eadem Urbe, & illa vendere volentes, variis plerumque modis & occasionibus illa vendere recusant habentibus domos, sedimina, claustra & loca vicina, illique vendere nolunt; nonnunquam illa vendunt æmulis eorundem vicinorum, seu personis eis parum gratis, quo fit, ut ipsi domorum, claustrorum, & sediminum, seu aliorum loco- rum vicinorum domini illa emere volentes, & habere nequeunt, retrahuntur persæpe ab ædificando de nouo in eorum sediminibus, & locis vicinis, ac ampliando do- mos, quas inibi habent, sicque decori ejusdem Urbis, aut saltem ipsorum vicinorum commoditati non parum detrahitur. Volentes super hoc æqua ordinatione provide- re; Motu, scientia, & auctoritate prædictis etiam statuimus & ordinamus, quod præfati sic vendere volentes, teneantur & debeant domos, sedimina, claustra, plateolas, & loca venalia hujusmodi vendere habentibus domos, sedimina, claustra, & loca alia illis contigua, pro iusto & rationabili pretio, per alios euidenter & non fide forsi- tan oblato. Et si illa aliis quam vicinis præfatis vende- rent, venditiones ipsæ (quoad illos qui emerent, & illo- rum commodum) nullius sint roboris vel momenti, & habeantur pro infectis, & perinde ac si per illum ex vicini- nis, cuius venditio ipsa, præfatis constitutionis vigore, fieri debebat, facta foret, debeant Camerarius & Magistri præfati euentem à possessione domus, sediminis, clau- stri, plateolæ, seu alterius loci sic empti, absque vlla tela iudicii, vicino instante, & pretium rationabile offerente, & dicto emptori (si illud recipere & emptioni per eum factæ renuntiare, & per ipsum vicinū juxta Camerarii & Magistrorum prædictorum ordinationem, cautum facere noluerit) persoluendum deponente, amouere, & ipsum vicinum in illius possessionem inducere. Et si forsan duo essent vicini, quibus domus, claustrum, sedimen, plateola, seu alius locus, de cuius venditione ageretur, vtilitatem, & commoditatem afferre posset; ille ex eis præferri de- beat in præmissis, quem Camerarius & Magistri præfati, consideratis circumstantiis vniuersis, venali domo, sedimine, claustro, solo, plateola, seu loco alio, magis indigere

indigere declaraverint, Et si æqualiter indigerent, & pro parte uni, & pro parte alteri possit exinde commoditas provenire, utriusque proportionaliter concedatur. Si verò facta illius divisione, portiones utriusque fere inutiles essent, non dividatur, sed Camerarius & Magistri, alterum eorundem vicinorum, quem voluerint, præferri faciant in præmissis.

§. 10. Et ut ea, quæ supra statuta sunt, votivum sortiantur effectum, in præmissis omnibus & singulis, Camerario in Ecclesiasticis, & eis, ac Magistris præfatis in alias personas facultatem & potestatem concedimus, ita quod idem Camerarius per censuram Ecclesiasticam, & ipse, ac Magistri præfati, per pœnarum, & multarum exactorem, ac personalem distractionem, & alia juris remedia, contradictores quoslibet & rebelles compellere valeant ad præmissa.

§. 11. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Municipalibus Statutis Urbis, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia valatis, exemptionibus, ac indultis, privilegiis & literis Apostolicis, necnon interdicti personis Ecclesiasticis bonorum immobilium alienationibus, & præstitis per eos desuper juramentis, à quibus eas absolvimus, contrariis quibuscumque, seu si aliquibus communiter vel divisim à Sede præfata indultum existat, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possunt per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem quod pretia domorum, & aliorum bonorum immobilium ad Ecclesias, Monasteria, & alia pia loca huiusmodi pertinentium, quæ vendi cõtingeret in posterum vigore præsentium, penes adem sacram, aut fidei & facultatibus idoneam personam, cum recognitionibus, obligationibus, & cautelis etiam in talibus adhiberi solitis deponantur, & in emptionem aliorum bonorum immobilium pro eisdem Ecclesiis, Monasteriis, & piis locis omnino convertantur.

§. 12. Quodque dilecti filii Camerarius ejusdem Urbis Conservatores præfates nostras literas in Registro Privilegorum, & aliarum scripturarum ejusdem Urbis in eorundem archivio conservari solito registrari, & illorum tenores in locis publicis & consuetis ejusdem Urbis sono tubæ præmissis vulgari sermone publicari, ac præfates valvis Capitolii triduo, juris horis, & alibi, prout Camerario & Magistris præfatis visum fuerit, affigi faciant, ut omnibus omni tempore facile innotescant.

Nulli ergo omnino, &c.

An. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1480. pridie kal. Julii. Pont. nostri Anno 9.

Canonizatio S. Bonaventuræ Balneoregionensis, generalis Ministri Ordinis Fratrum Minorum Conventualium S. Francisci, S. R. E. Cardinalis, & Episcopi Albanensis, ejusque relatio in numerum SS. Confessorum, Pontificum, Doctorum, cum suæ festivitatis institutione.

Hunc sanctum inter egregios Catholica Ecclesia Doctorum annoveravit, ejusque festum duplici officio die 14. mensis Julii celebrari præcipit Six. V. ut infra in ejus const. 76. Triumphantis.

An. D. S I X T U S E P I S C O P U S,
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Superna cœlestis patria, civitas Hierusalem, cujus participatio ejus in idipsum, ita omnium electorum salvatione lætatur, ut quorum præstantiora sunt merita, copiosiora etiam sumant gaudia præfatorum. Quod in excessu mentis suæ positus Ilaïas Propheta sensisse videtur, cum diceret: Exulta, & lauda habitatio Sion, quia magnus in medio tui Sanctus. Exultent igitur omnium Angelorum chori, qui de vacuum sedium habitatione solliciti, conantur de virtute in virtutem, ad beatas illas mansiones, unde superbi ruerunt spiritus, humilita-

Bullar. Mag. Tom. I.

te perducere. Exultent quoque omnes animæ iustorum qui CHRISTI vestigia sunt sequuti, atque omnes tam veteris, quam novi testamenti fideles amici Dei, qui contemptis hujus sæculi vanitatibus, concivium numerositate congaudent. Exultat Cœlum laudibus, resulter terra gaudiis, quorum Sanctorum editio lætitiâ habet plurimorum. Unde enim fidei pietas exigit, ut quod pro salute multorum geritur, communibus ubique gaudiis celebretur. Præcipue verò exultat Pontificum cœtus beatorum, & sacra Doctorum concio, qui fulgent in cœlo tanquam stellæ in perpetuas æternitates, quos inter S. Bonaventura, tanquam novum sydus ex hac lacrymarum valle, ad cœlestem, quæ sursum est, Hierusalem, vocante eum Domino, migrans emicuit.

§. 1. Nos autem, qui disponente Altissimo ad culmen Apostolatus evecti, Christiani gregis curam gerimus, quem pro debito Pastoralis officii jucundo Sanctorum Collegio conformare, ut debemus, intensis desideriis affectamus, Ecclesiæ militanti, pro cujus ædificatione, & incremento, ipsum Bonaventuram in Catalogum Sanctorum referendum duximus, haud incongruè dicere possumus: Exulta hodie, & lauda habitatio Sion, id est Christiana Religio, in qua tanquam in Monte Sion, per veram fidem habitat verus Deus, quoniam magnus in medio tui Sanctus. Quippe in medio Ecclesiæ aperuit os ejus, & implevit eum Dominus Spiritu sapientiæ, & intellectus, & stolam gloriæ induit eum; & coronavit ad portas Paradisi, in qua una cum Angelis gloria, & felicitate lætatur.

§. 2. Lætetur itaque & exultemus, quia cœlestis illa Curia ex nobis habet, cui sit cura de nobis, qui suis nos protegat meritis, quos informavit exemplis, illuminavit doctrinis, & miraculis confirmavit. Quem Deus dedit cunctis populis in gloriam & honorem, cujus memoria in benedictione est.

§. 3. Ea namque de divinis rebus scripsit, ut in eo Spiritus sanctus loquutus videatur: ita pie, religiose, & sancte vixit, ut scriptis vita congrueret, & quod scribebat doceret exemplo. In quo morum virtus, & signorum claritas ita comperta est, ut congruentibus maximis meritis, ac miraculis, veræ sanctitatis testimonium à militante Ecclesia debeatur eidem.

§. 4. Nam cum in flore vitente juventutis, humanis abjectis illecebris, divino se addidisset servitio, Religionem B. Francisci, quæ per ardua tendit, ingressus, tantum sedula lectione, & assidua oratione profecit, ut cum sapiente merito dicere posset: Optavi, & datus est mihi sensus.

§. 5. Illuminatus enim ab eo qui illuminat omnem sensum, qui lux, via, veritas est, & vita, paucorum annorum spatio incredibilem est scientiam consequutus, nec talentum sibi à Domino creditum sudario alligavit, aut terræ infodit, sed ut sapientissimus dispensator in communem utilitatem convertit. In celebri enim Parisiensi Gymnasio cathedram rexit, ubi adscandita scripturarum enucleans, non solum viva voce profuit multis, sed etiam plurima librorum optimorum, cum in sacris literis, tum in majoribus scientiis monumenta reliquit, quæ essent omni tempore postremis profutura.

§. 6. Magnus doctrina, non minor humilitate, & vitæ meritis, quem Alexander de Ales Doctor clarissimus, cui se in disciplina sanctus Bonaventura tradiderat, tantæ innocentie, ac columbinæ simplicitatis expertus est esse, ut dicere solitus fuerit, sibi videri, quod in eo Adam nunquam peccasset.

§. 7. Magnus etiam in Ordine Fratrum Minorum, cui unus post Beatum Franciscum plurimum profuit. Ad ejus enim gubernacula vocatus, & generalis Minister Domino inspirante creatus, talem se suis præbuit subditis, ut in illo Dominicum illud verbum videretur impletum: Qui major est vestro, sit minister vester.

§. 8. Nam sapientia, & morum integritate major, Prælationis officium cum tanta exercuit charitate, quod sponte humilis, nunc doctrina, nunc monitionibus, nunc exhortatione fraterna, nunc etiam corporali servitio satagebat ut bonus Christi miles inferioribus ministraret. Nec solû quæ ab ipso B. Franciscopie & sancte fuerat insti-

Lætatus Pontifex de canonizatione S. Bonaventuræ.

Lætatusque debent universi Christi fideles.

S. Bonaventuræ virtutibus & miraculis claruit.

S. Francisci Religionem professus est.

Doctrina præfulsit.

Humilitate & innocentia emicuit.

Generalis Minister Ordinis existit.

Ordinique Fratrum maximo adsumente fuit.

tura diligentissime custodivit, sed multa etiam adinven- ta, quae crescente numero necessaria videbantur, adjecit. Ordinem quoque ipsum in provincias, custodiaeque di- vilit.

Cardinali & deinde Episcopus Albanen- sis Gregor. X. creatus fuit.

§.9. Magnus etiam dignitate in Romana fuit Ec- clesia. Increbescente enim fama innocentiae, doctrinae, ac prudentiae ejus a fel. rec. Gregorio Papa X. praedecessore nostro ad Cardinalatus est vocatus honorem, ut ejus opera in maximis, & difficillimis rebus quae temporibus illis inciderant, vteretur, in quem Gregorius ipse ob in- gentia viri merita, nouo est usus exemplo. Statim enim illi Albanen. commisit Ecclesiam, quae non nisi vetustio- ribus Cardinalibus soles committi.

Concilio Lug- dunensi praes- fuit & pro- fuit.

§.10. Non scellit expectationem Summi Pontifi- cis ac sacri Senatus, optimus ac Deo amicissimus vir. Sed in Conc. Lugdunen. praesidens, omniaque ad Dei laudem dirigens, sedatis discordiis, difficultatibusque sublatis, ipsi Ecclesiae maximo vsui fuit, & ornamento.

Et sique ad ultimum vita spem multo- rum virtutibus floruit.

§.11. Quibus rebus aperte dignoscitur quod sta- tuit illi Dominus testamentum pacis, & principem fecit eum, sit ut illi sacerdotii dignitas in aeternum, quem inanis gloria non inflavit, non diuitiae sinistrorsum egerunt, sed in fide lenitateque perseverans, pius in Deum, in pau- peres misericors, justus in omnes, ita hoc corruptibile corpus exiit, ut cum Apostolo dicere posset: Bonum cer- tamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi, in re- liquo reposita est mihi corona justitiae.

Post obitum miraculis claruit.

§.12. Qui etsi ex sola perseverantia poterat Sanctus credi, iuxta illud: Esto fidelis vsque ad mortem, & dabo tibi coronam vitae, subsequuta sunt tamen post vitam multa maximaque miracula, quae certum sanctitatis ejus probent indicium, & Nos ad ipsius venerationem inducunt, quod Deus meritis praecedentibus veneran- dum ostendat. Ipse enim Deus omnipotens, ut suae vir- tutis potentiam manifestet, & nostrae salutis causam pandat, fideles electos suos, quos coronat in caelis, saepe etiam honorat in mundo, ad eorum memoriam signa faci- ens, & prodigia, quo haeretica pravitas confundatur, & fides orthodoxa seruetur.

Imperator ergo & nunc apud hunc Pont. pro ip- sius canoniz- atione insti- turum.

§.13. Agimus igitur ipsi Deo quantas possumus gratias, quod nos dignos duxerit, per quos haec canoniz- atio celebraretur, quae licet divinis literarum monumē- tis extantibus, coruscantibusque miraculis, jam pridem potuerit rite fieri, nunquam tamen antehac, vel à Prin- cipibus, vel ab aliis tanta diligentia fuit petita. Nostro tēpore charissimi in Christo filii nostri Federicus Roma- norum Imperator semper Augustus, Ludovicus Franco- rum Christianissimus, Ferdinandus Siciliae, & Matthias Vngariae Reges illustres, dilecti quoque filii nobiles viri Alphonsus Calabriae, Joannes Mozenico Venetiarum, Joannes Halcam Mediolani, & Joannes Bourbon Duces insignes. Praeterea Civitates Florentinorum, Senensium, Lugdunensium, Perusinorum, & quod tale jubar tulit Balneoregium, tanto studio tantaque perseverantia pe- tierunt à Nobis, ut durum, & impium putarem eis in re- tam pia resistere, quam etiā Dei monitu petere videban- tur. Accesserunt assidue venerabilis fratris nostri Iuliani Episcopi Sabinentis, ipsius Ordinis Protectoris, dilecto- rum quoque filiorum Francisci Samsonis generalis Mini- stri, & Petri de Rodolphis Procuratoris dicti Ordinis, sacrae Theologiae professoris preces, qui nomine genera- lis eorum Capituli, id tanquam justum & debitum re- poscebant. Legeramus studiosissime Sancti huius divina scripta, quibus postquam per aetatem aliquid sapere li- cuit, semper fuimus delectati. Audiveramus quoque ab antiquioribus praefatae Religionis fratribus, & gravibus quidem viris, quod & ipsi à majoribus natu acceperant, de sanctimonia vitae ejus constantem famam esse, scieba- mus de multis maximisque miraculis, nec erat propterea apud Nos dubium, quin in triumphanti Ecclesia trium- pharet in caelo, & veneratio in mereretur in terris.

Hic Pont. di- cta Religio S. Francisci praesens fuit, ideo pro ipsius affectione, qua dabo adia-

§.14. Sed memores nos eundem minorum Ordini- nem ex voto ingressos, in quo divina assistente gratia in sacris literis, & Religiosis moribus utcumque profeci- mus, eademque Ministeriatu officia exercuimus, atque inde ad Cardinalatus dignitatem, ita ut per consimiles gradus ad Pontificatus culmen sublevatos nos fuisse dif-

ponente Domino cognoscamus, per quos ipse Bonaven- tura Sanctus ad triumphantis Ecclesiae immarcescibilem gloriam euectus est, ne ad id videremur potius affectione propria, quā debita deuotione moueri, eam adhibuimus diligentiam, ac gravitatem, quam rei magnitudo postce- bat. Commisimus enim tribus ex venerabilibus fratribus nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, ut de ve- ritate miraculorum mandarent inquiri. Cumque vnus ex eis inchoato processu, ut Deo placuit, ab hac luce mi- grasset, alium in locum defuncti subrogavimus Cardina- lem, quo etiam decedente alium substituiimus.

§.15. Nec his contenti, cum jam processus ipse penē perfectus esset, & hi qui delegati erant, fidelissime retulif- licent; tamē quia non videbatur in procedendo tanta quā- ta requiritur observata solenitas, illū reiterari iussimus.

§.16. Demum cum ex vberiori relatione, & fide di- gnorum testium super hoc receptione compertum fuif- set multa, & magna à Deo per ipsum Sanctum miracula fieri, quae in conspectu multitudinis cernebatur. Nos ne Spiritui sancto resistere videremur, qui per os Prophetae laudare Deum in Sanctis suis jubet, in Consistorio nostro secreto huius rei causa habito, eorundem venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium vota super hu- jusmodi canonizatione sumus scrutati. Cumque om- nium vna eademque fuisset sententia, videlicet, ut in San- ctorum numero referri deberet.

§.17. Consistorium publicum deinde habuimus, in quo magna multitudine astante, in triduum oratio- nes, jejuniisque indiximus, ut Deus omnipotens nobis, quod factu optimum in hac re esset, ostendere dignaretur, nec pateretur Ecclesiam suam militantem errare, quae se triumphanti conformare studet.

§.18. Triduo deinde elapso omnes, qui in Romana Curia erant, Praelatos iussimus conuenire, qui ad vnum interrogati quod faciendum videretur, in eandem sen- tentiam conueniunt, beatumque Bonaventuram cano- nizandum censuerunt.

§.19. Nos ergo Dei nutum, & voluntatem sequen- tes, attendentesque justum ac debitum esse, ut quos Deus honorat in caelis, nos venerationis officio laudemus, & glorificemus in terris, cum ipse potius laudetur & glori- ficetur in illis, qui est laudabilis & gloriosus in saecula; hunc diem canonizationis ipsius Sancti Bonaventurae in medio Basilicae Principis Apostolorum de Vrbe, quo maxima omnis generis ordinisque multitudo confluxe- rat, celebrandum statuimus. Ibi reliquis omnibus legitime peractis, praedictus Ordinis Minorum Procurator in medio stans dictū illud B. Ioannis Apostoli clara voce pro- ponens, videlicet, Tres sunt, qui testimonium dant in caelo, Pater, Verbum, & Spiritus sanctus, probavit etiam, habito super praemissis processu, ipsas beatissimae Trinitatis personas testimonium, quod beatus Bonaventura in cae- lo sit, praestitisse. Patrem videlicet, in miraculorum po- tentia, Filium in doctrinae sapientia, & Spiritum san- ctum in vitae ipsius bonitate. Et propterea non solum nominibus omnium qui hanc ipsam canonizationem fieri supplicarunt, sed etiam ex parte individuae Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ut ipsum beatum Bonaventuram sanctum pronuntiare dignaremur, instan- ter, instantius & instantissime requisivit. Confidentes igitur quod in hac canonizatione non permitat nos Deus errare, qui omnia in ea quomodolibet requisita etiam superabundanter observari fecimus & observavi- mus, de eorundem fratrum nostrorum S. R. E. Cardina- lium, omniumque Praelatorum in Romana Curia exi- stentium vnanimi consensu, & maturo consilio, de om- nipotentis Dei, ac B. Petri & Pauli Apostolorum ejus au- thoritate consili, beatae memoriae Bonaventuram Balneo- regiensis, sacrae Theologiae professorem, ex gremio sacri Ordinis Minorum, & ex officio Generalatus in Episcopum Cardinalem assumptum, Sanctum esse, ac aliorum Sanctorum Dei catalogo adscribendum, adiciendum ac aggregandum fore, ac fideliter firmiterque teneri debere decernimus, ipsumque Sanctorum Confessorum Ponti- ficum, & Doctorum quos sancta Dei veneratur Ecclesia, consortio solemniter impraesentiarum adscribimus, ag- gregamusque per praesentes.

§. 20. Statuentes etiam & mandantes venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis doctorum, ac Patriarchalium, Metropolitanarum, & Cathedralium Ecclesiarum Capitulis, & quorumvis Ordinum tam mendicantium, quam non Mendicantium professoribus, necnon quibuscumque Ecclesiasticis personis, ut festum ipsius Sancti Bonaventurae secunda Dominica mensis Julii, singulis annis solemniter & devote celebrent, divinum officium, veluti pro uno Confessore Pontifice, & Doctore, tam publice quam privatim, prout contigerit perfolventes.

§. 21. Dilectis vero filiis fratribus praedicti Minorum Ordinis, quatenus huiusmodi officium sub festo duplici & octava, eo modo quo aliorum dicti Ordinis Sanctorum celebrare festa & octavas consueverunt, celebrandi concedimus facultatem.

§. 22. Insuper eadem auctoritate omnibus vere poenitentibus & confessis, qui in eadem Dominica, Ecclesiam in qua Sanctum eius corpus requiescit, devote visitaverint annuatim, septem annos & totidem quadragenas, his vero qui aliis temporibus in singulis diebus Dominicis, centum dies; illis autem qui Ecclesias fratrum Minorum ubilibet constitutas, tam ista die festi, quam in octava divinis officis interfuerint, consimiles indulgentias, & peccatorum remissiones, quae in singulis aliorum eiusdem Ordinis Sanctorum festis, ex indultis Apostolicis generaliter promulgatis Romani Pontifices concesserunt, de injunctis poenitentis misericorditer in Domino relaxamus, & elargimur.

§. 23. Considerantes praeterea quanta ab hoc ipso Sancto Bonaventura ratione scientiae, & sanctitatis vitae, Episcopalisque & Cardinalis dignitatis, S.R.E. suscepit incrementa, quantamque idem Sanctus cum beato Thoma de Aquino, coaetaneo, condiscipulo, & commagistro suo, familiaritatem, & spirituale conjunctionem in hac vita servaverit, ut quos in hoc saeculo fraternam junxit charitas, & eadem in caelo praemia consequutos credimus, praesens Ecclesia pari veneretur honore, praedictum festum inter festa sacri Palatii Apostolici assumentes, annuatimque eandem indulgentiam in festo praedicto in Ecclesia Sanctorum Apostolorum de Urbe, quae in festo ipsius Sancti Thomae de Aquino in Ecclesia beatae Mariae Virginis de Urbe, Minerva vulgariter nuncupata, habetur, concedimus. Pariterque decernimus, fratres maiores in alma Universitate Parisiensi, eisdem privilegiis posse, ac debere uti & gaudere, ob ipsius S. Bonaventurae merita, quibus ex Apostolicis indultis fratres Praedicatorum qui in eadem Universitate intuitu & gratia eiusdem B. Thomae, potiri & gaudere consueverunt, & gaudent, aut potiri, & gaudere quomodolibet poterunt in futurum.

§. 24. Quocirca omnes & singulos in dignitate constitutos requirimus, & monemus, quatenus universis, & clericis, & populis suarum Civitatum, Diocesium, & Parochiarum praesentes nostras literas solemniter publicant, eosdem hortentur ut Deum ipsum, a quo bona cuncta procedunt, humiliter deprecantur, ut ipsius sancti Doctoris & Confessoris Bonaventurae meritis & precibus exoratus, militentem Ecclesiam, Apostolicam fidem, & cunctos Christi fideles, a Paganorum, & aliorum infidelium, & haereticorum tueatur incurfibus, & a periculis cunctis semper protegat, ac defendat, & illam quam nobis mundus dare non potest pacem, hostium omnium sublata formidine, firma cum tranquillitate concedat, utque post huius vitae militia, depositumque Pastoralis officii ministerium, una cum grege nobis credito, ad sempiterna tandem gaudia pervenire mereamur.

§. 25. Demum quia difficile foret, literas originales praesentes ad uniuersumque notitiam deferri, volumus ac decernimus quod earum transumpto, sub sigillo Generalis Ministri Ordinis antedicti, & manibus duorum Notariorum publicorum debite subscriptis fides adhibeatur indubia in omnibus, & per omnia, & illis ubique stetur ac si originales literae huiusmodi essent exhibitae, vel ostensae.

§. 26. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae constitutionis, adscriptionis, aggrega-

tionis, statuti, mandati, concessionis, relaxationis, largitionis, assumptionis, annumerationis, monitionis, ac voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

Dat. Romae apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quadringentesimo octogesimo secundo, decimo octavo Kal. Maii, Pont. nostri Anno undecimo.

Dat. P. A. 116 die 14. Apr.

De electione & munere Magistri seu Praeceptoris Archihospitalis S. Spiritus in Saxia de Urbe, & de exemptionibus, immunitatibus, ac privilegiis eiusdem.

XXII.

De institutione huius hospitalis, aliisque illud concernentibus plenè notatis sup. in const. 7. Innoc. III.

Alia huius Hospitalis privilegia vide in ead. const. Innocent. III. & infra in Pii IV. const. 84. & in Clem. VIII. const. 118. Cum sicut.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Dilecto filio Pio de Ruvere Praeceptoris Hospitalis nostri Sancti Spiritus in Saxia de Urbe, Ordinis S. Augustini, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita An. D. 1483.

Religionis zelus, &c.

§. 1. Et insuper ut Hospitale praedictum de bono in melius dirigatur, & auctore Domino felicibus proficiat incrementis, aliorum praedecessorum nostrorum Romanorum Pontificum vestigiis inhaerentes, Motu, auctoritate, & scientia similibus, statuimus, decernimus pariter, & ordinamus, quod de caetero, perpetuis futuris temporibus, occurrente praepetoria Hospitalis huiusmodi vacatione, Fratres Conventus huiusmodi in unum convenientes, debeant electionem de Praeceptore futuro, quibusvis factionibus semotis, cum consilio tamen & auctoritate ac praesentia Praeceptoris pro tempore existentis dicti Hospitalis, facere, & sic electum Rom. Pont. pro tempore existentem canonice intranti praesentare, qui illum debeat confirmare.

Forma electionis Praeceptoris Hospitalis. Hodie à Papa eligitur.

§. 2. Quodque similiter unum ex venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus, quotiescumque dictum Hospitale carere contigerit Protectore, in Protectorem eligere, & illum Romano Pontifici praesentare confirmandum.

Protectoris quo.

§. 3. Mandantes in virtute sanctae obedientiae Praeceptoris pro tempore existentis dicti Hospitalis, ut tam pueros quam puellas qui ibidem pro tempore exponuntur, quemadmodum ad bonum & pium patrem spectat, manuteneat tanquam filios & conseruet, illosque & illas sub optimis disciplinis instituere studeat, ut sic apud Deum meritum, & apud homines laudem consequi mereatur.

Cura Praeceptoris circa Hospitalis exponitorum.

§. 4. Concedentes insuper motu, scientia & auctoritate similibus, tam Hospitalis praedicti, quam omnium aliorum eius membrorum & locorum, in obedientia, subiectione, correctione & omnimoda dispositione Praeceptoris dicti nostri Hospitalis sancti Spiritus in Saxia de Urbe solum & dumtaxat existentium, ab eodem dependentium Praeceptoribus, Prioribus seu Rectoribus pro tempore existentibus, quod de relictis & obventionibus eis ratione dictarum praepetoriarum, membrorum & locorum factorum, ad soluendum aliquam quartam Episcopalem, seu Parochialem, neque aliquam gabellam, passum seu impositionem, & quodvis aliud onus, etiam occasione rerum, bonorum, fructuum & animalium dicti Hospitalis nostri sancti Spiritus de Urbe, in quibus locis deinceps perpetuis futuris temporibus non tenentur, nec ad id a quoquam inuiti compelli, seu coartari possint aut valeant.

Exceptio Hospitalis, & eius membrorum à solutione gabellarum & aliorum onerum.

§. 5. Praeterea ut praepetores & fratres praedicti quietius & liberiori sua vota Altissimo exolvere, ac praepetoria

Exemptio à superiorem & iurisdictione Praeceptoris.

diſtione om-
nium Prae-
torum, & alio-
rum, prae-
quam Magi-
ſtri generalis.

ceptorum Eccleſiae Hoſpitalis, & alia loca eorum, à dicto Hoſpitali de Vrbe, vt ſupra, dependentia melius & ſalubriter gubernari poſſint, quo Sedis ejuſdem fuerint praedidio communita, Hoſpitale praedictum illiusque moderum, & pro tempore exiſtente Praeceptorem, ac Conuentum, & fratres, & perſonas, ac familiares omnes, eorundem quoſlibet, & alias praepetorias, membra, Hoſpitalia & loca ab ipſo Hoſpitali neſtro dependentia, illorumque ſimiliter Praeceptores, fratres, Conuentum, & perſonas: necnon caſtra, terras, & oppida, illorumque vaſſallos & ſubditos bonaque omnia & ſingula, mobilia & immobilia, quae ad praesens poſſident, & in futurum, largiente Domino, poterunt adſcribi, ſub beati Petri & dictae Sedis, ac noſtra protectione, Motu, auctoritate, & ſcientia praedictis ſuſcipimus, ac ab omni iurisdictione, ſuperioritate, viſitatione, correptione, dominio & potestate Ordinariorum, & eorum Vicariorum & Officialium quorumcumque, etiam quoad curam animarum ipſis & Eccleſiis eis ſubſcriptis imminentem, perpetuo, penitus & omnino eximimus, & totaliter liberamus, ac prorsus exemptos & liberos, exemptaque & libera fore, ac nobis & dictae Sedi dumtaxat immediate quoad omnia ſubiacere: (eorundem Praeceptoris & Conuentus Hoſpitalis ſancti Spiritus de Vrbe iurisdictione, ſuperioritate, potestate & praeminentia ſemper ſclus) decernimus & declaramus, ita quod Ordinarii, Vicarii & Officiales praedicti, etiam ratione delicti, contractus, aut rei de qua agitur, ubicumque committatur delictum, in eatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, in eos, vel in ea, tanquam prorsus exemptos & exempta, iurisdictionem, dominium, & potestatem aut ſuperioritatem quomodolibet exercere, aut excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interditi, aliaſve ſententias, cenſuras & poenas promulgare, neque ipſi Praeceptores, fratres, & perſonae, coram illis aut dictae Sedis delegatis vel ſubdelegatis, pro tempore directis, niſi de praesentibus literis ſpecialis & expreſſa mentio fiat, ad iudicium euocari, aut quevis modo directè vel indirectè inquietari, vel moleſtari poſſint nec debeant quoquo modo. Decernentes omnes & ſingulos proceſſus, ſententias, cenſuras, & poenas, quos & quas contra exemptionem, liberationem, ſuſceptionem, decretum & declarationem huiusmodi forſan haberi vel promulgari, necnon quicquid ſecus ſuper iis à quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irrita & inania, nulliusque roboris vel momenti.

Communica-
tio omnium
immunitatum
& privilegiorum Cong-
regationum
Monasteriorum
Cassinetſis,
alias S. Iuſti-
nae. Hac pri-
uilegia indi-
cabo tibi inf.
in l. l. l.
conſ. 1.

§. 6. Ac pro maiori Hoſpitalis & aliarum praepetoriarum ac membrorum & fratrum, aliarumque perſonarum, ſubditorum, & vaſſalorum praedictorum favore & quiete, motu & ſcientia ſimilibus concedentes eiſdem, quod de caetero perpetuis futuris temporibus, omnibus & ſingulis praerogativis, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, conſervatoriis, privilegiis, gratis & indultis, praefatae Congregationi ſanctae Iuſtinae, illorumque Monasteriis, locis, membris, & perſonis per Sedem praedictam, vel alias quomodolibet, in genere vel in ſpecie conceſſis, aut in poſterum concedendis, quorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum praesentibus inferrentur, haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, vt, potius, & gaudere liberè & licite, in omnibus, & per omnia poſſint & debeant, perinde ac ſi eis ſpecialiter conceſſa fuiffent, quae ad eos & ea omnino extendimus & ampliamus.

Exemptum
hujus bullae
no. 1484.

§. 7. Et inſuper eiſdem Episcopis, etiam motu & ſcientia ſimilibus mandamus, quatenus ipſi, vel duo aut vnus eorum, per ſe vel alium ſeu alios, faciant dicta auctoritate noſtra, eoſdem Praeceptores, Conuentus, fratres & perſonas, Praepetorias, Eccleſias, Oratoria, Hoſpitalia atque loca praedicta, ſub obedientia, correptione, potestate & auctoritate Praeceptoris Hoſpitalis ſancti Spiritus de Vrbe, ut caput exiſtente, exemptionis, & liberationis huiusmodi pacifica poſſeſſione gaudere, ac praemiſſa omnia & ſingula ubi & quando expedierit ſolemniſter publicantes, ac Praeceptoribus, Conuentibus, fratribus & perſonis, Praeceptoribus, Eccleſiis, Oratoriis, membris, Hoſpitalibus atque locis praefatis in eiſdem praemiſſis efficacis deſenſionis praedidio aſſiſtentes, Non permittentes eos, eas, vel ea, ſeu eorum aliquam, vel ali-

quod, per Ordinarios Vicarios & Officiales praedictos, ſeu quoscumque alios, contra praesentium tenorem, directè vel indirectè, quovis quaesito colore impedire, ſeu quomodolibet moleſtare. Impedientes contradictores quoſlibet, & rebelles per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia iuris opportuna remedia, cum cenſurarum praedictarum aggravatione, & reaggravatione, appellatione poſtpoſita, compescendo. Inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſaecularis.

§. 8. Non obſtantibus praemiſſis, ac noſtra ſuper exemptione fruſtuum, reddituum, & prouentuum beneficiorum Eccleſiaſticorum, quae vniuntur, & quibus, ac commiſſione deſuper ad partes fienda, necnon recolendae memoriae Innocentii Papae I V. ſimiliter praedeceſſoris noſtri, contra exemptos, quae incipit, Volentes, & aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon de quibusvis conuentualibus, ac aliis per Nos vel Sedem praedictam pro tempore factis generalibus vel ſpecialibus reſervationibus ac ſtatutis & conſuetudinibus ſupradictis contrariis quibuscumque: Aut ſi Ordinariis, Vicariis & Officialibus praedictis, vel quibusvis aliis communiter vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & quibuslibet aliis pactis & conuentionibus, necnon priuilegiis, indulgentiis & literis Apoſtolicis generalibus & ſpecialibus, ac praescriptionibus, etiam longiſſimi temporis, quorumcumque tenorem exiſtant, per quae praesentibus no expreſſa, vel tota-ter non inſerta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, eorumque totis tenoribus habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis, quae quoad hoc eis nolumus aliquatenus ſuffragari.

Contra
derogari

§. 9. Caeterum quia difficile foret praesentes literas ad ſingula quaeque loca in quibus expediens foret deſerre, Volumus atque decernimus, quod ipſarum literarum, ac omnium & ſingulorum priuilegiorum dictae Congregationis S. Iuſtinae, ſeu Apoſtolicarum, & quorumcumque aliarum literarum deſuper conſecutarum traſumptis, manu alicuius publici Notarii inde rogati ſubſcriptis, & ſigillo Auditoris Camerae Apoſtolicae, vel praefati Praeceptoris dicti noſtri Hoſpitalis de Vrbe munitis, ea prorsus fides in iudicio & extra, ac alias ubilibet adhibeatur, quae praesentibus literis & priuilegiis ac literis Congregationis praedictae adhiberetur, ſi eſſent exhibitae vel oſtenſae, ac priuilegia & literae Congregationis praedictae eiſdem Hoſpitali de Vrbe, illius membris, praepetoriis, praepetoribus, fratribus, ac aliis perſonis praedictis conceſſa, & pro eis expedita fuiffent. Nulli ergo, &c.

Exempti
ſiſti.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarn. Dominicae 1483. Idibus Februarii, Pont. noſtri Anno 13.

D. P. A.
die 13.

De Auctoritate maioris Poenitentiarum S. R. E. XXII

Hac bulla comprobata fuit; & quoad poenas inobediensium extensa à Paulo III. & Iul. III. vt habetur inf. in ipſius Iul. conſ. 1. Rationi. Poenitentiarum vero officium, primò reformauit Pius IV. vt inf. in eius conſ. 13. In ſublimi, & poſtremo nouum eius ſtatum praefiniuit Pius V. in ſua conſ. 83. in omnibus.

SIXTUS EPISCOPUS, Seruus Seruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam. 1484.

Quoniam nonnulli iniquitatis filii elationis & perſonae ſuae ſpiritu aſſumpto, potestatem Majoris Poenitentiarum noſtri per longiſſima tempora toti Orbi notam, & à cunctis fidelibus inuolabiliter obſervatam in dubium reuocare, & literis ſub eius nomine per officium Poenitentiarum noſtrae pro tempore expeditis contumaciter ſe opponere, illisque detrudere praesumunt, decet nos aduerſus tales ea adhibere remedia, per quae ipſorum

Exordium

ipforum temeritate repressa ejusdem Pœnitentiarii auctoritas, & potestas præferuntur illis, illiusque literarum personarum illas pro tempore impetrantium quiete, & conscientiarum tranquillitate, semotis quibusvis obstaculis, votium fortiantur effectum.

§. 1. Dudum siquidem per nos accepto quod licet univervo penè orbi innotesceret inter alia officia Romanæ Curie fuisse dudum officium sacre Pœnitentiariæ provide institutum, & in aliquibus Majoris Pœnitentiarii pro tempore obtentis literis, quæ ab eo ratione dicti officii pro tempore emanabant, sic contineretur, videlicet (Auctoritate D.N.P. Cuius Pœnitentiariæ curam gerimus) & in aliis (Auctoritate D.P. & de ejus speciali mandato super hoc viæ vocis oraculo sibi facto) in reliquis verò (dicta auctoritate D.P. & ejus speciali, & expresso mandato) ac hujusmodi literis, & assertioni ejusdem Pœnitentiariæ, tam in iudicio quam extra, absque eo, quod facultas desuper eidem Pœnitentiario per Sedem Apostolicam concessa in illis infereretur, fides indubita adhiberi consuevisset, & ab eodem tempore citra Major Pœnitentiarius pro tempore existens ex ipsius officii stylo, dum Episcopus Cardinalis existeret, se Episcopum solum, non autem Cardinalem nominare solitus esset, provt & reliqui Episcopi Cardinales in eorum literis faciebant, & literæ præfatæ cum antiquo per Majores Pœnitentiarios qui pro tempore fuerant adhiberi solito sigillo oblongo in cera rubea, & capsâ ceræ albæ impresso pendente, secundum dicti officii stylum antiquum sigillari, & sic expeditæ debita executioni absque vlla contradictione & exceptione mandari, ac ab omnibus in debita obedientia haberi essent solitæ.

§. 2. Quia tamen nonnulli juris interpretes diversarum partium volentes plus sapere quam oporteret, affirmare non erubescerent, & in dubium reducere, an literis dicti officii cum verbis, & sigillo prædictis iuxta illius stylum approbatum, ac ab omnibus indifferenter servatum fides esset adhibenda, & illis ob-dire haberent, affirmantes assertioni prædictæ Majoris Pœnitentiarii super auctoritate sui officii, & Papæ speciali & expresso mandato prædictis non esse credendum: & pro eo, quia Venerabilis frater noster Iulianus Ostiensis, olim Sabinenlis Episcopus, Major Pœnitentiarius noster, post promotionem ad Sabinensem, & translationem ad Ostiensem Ecclesiâ per Nos factas de persona sua, olim tit. S. Petri ad Vincula Presbyter Cardinalis, se non Cardinalem, sed Sabinensem prius, & post translationem prædictam Ostiensem Episcopum nominabat, literas dicti officii dicto sigillo sigillatas modicæ auctoritatis existere, in dicti officii & ejus Pœnitentiarii, imo verius Apostolicæ auctoritatis contemptum & scandalum plurimorum.

§. 3. Nos tunc provide attendentes quod Major Pœnitentiarius ordinaria iurisdictione & auctoritate fungeretur, & propterea in suis literis sicut alii ordinarii, sui officii auctoritates inferere non teneretur, quodque stylus vbilibet, præsertim in Romana Curia, literarum Apostolicarum & aliarum quæ ab ea emanabant, in tantum pro lege servabatur, ut literæ præter stylum expeditæ falsitatis suspicione non carerent, ac volentes hujusmodi insolentium temerariis ausibus obviare, & eorum quos literæ prædictæ concernebant, conscientiarum paci & tranquillitati, dictique officii honori & immunitati consulere, per alias nostras literas, Motu proprio & ex certa scientia decrevimus, & declaravimus, literis prædictis Pœnitentiariæ, tunc expeditis, etiam quoad auctoritatem, & mandatum huiusmodi, de quibus in eis fieret mentio, absque vlla auctoritatis & mandati huiusmodi in eis insertione plenam fidem adhiberi debere, & ad id probandum alterius probationis adminiculum nõ requiri. Mandantes omnibus & singulis vtriusque sexus Christi fidelibus, quacumque dignitate & auctoritate fungentibus, sub excommunicationis, aliisque censuris, & pœnis tunc expressis, quatenus literis prædictis Pœnitentiariæ, secundum dicti officii stylum præfatum tunc expeditis, & quas pro tempore in perpetuum expediti contingeret, crederent, & obedirent, ac parerent in omnibus & per omnia, perinde ac si in illis Majoris Pœnitentiarii pro tempore existentis facultas, & potestas sibi

à Nobis, & successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, ac si de prædicta concessa, quoad ea quæ in eisdem literis Pœnitentiariæ continerentur, sufficienter inserta foret, & per literas Apostolicas de dicti Majoris Pœnitentiarii auctoritate, & ei factæ speciali & expresso mandato viæ vocis oraculo hujusmodi constaret, provt in eisdem literis nostris plenius continetur.

§. 4. Cùm autem sicut nuper non sine animi nostri molestia etiam accepimus, prædicti juris interpretes, & alii præsumptores, & duræ cervicis, huiusmodi literis Pœnitentiariæ dicti pœnitentiarii nostri, necnon decreto, declarationi, & mandato nostris prædictis adhuc obtemperare contumaciter contempnant, ac ore sacrilego publice dicere & allegare non vereantur, literas Pœnitentiariæ huiusmodi solum, & dumtaxat in foro conscientiarum, non autem in foro judiciali huiusmodi admitti debere, Majorisque Pœnitentiarii huiusmodi potestatem ad forum pœnitentiæ, & conscientiarum dumtaxat se extendere, & restrictam fore, ipsumque Majorem Pœnitentiarium licet in casibus juxta facultatem sibi à Sede prædicta concessam per se ipsum dispensare, & absolute valeat, aliis tamen absolventi, & dispensandi, aliasque facultates sibi concessas per literas suas, committere non posse: eis quoque an literæ quæ per præfatum officium Pœnitentiariæ expeditur, & expeditæ reperiuntur, secundum antiquum stylum ipsius officii expeditæ fuerint, & expeditur minime constare, & propterea de earum validitate merito dubitari debere, pluribusque aliis ac exquisitis suggestionibus, & cavillationibus prædicti Majoris Pœnitentiarii potestatem impugnare, & nihilominus ejus literæ huiusmodi executioni debita demandentur, & personæ quas concernunt, illarum votium ac debitum effectum consequi valeant, indebite, & iniuste impedire, eisdemque personis contra tenorem literarum prædictarum diversas alias molestias, ac damna inferre non erubescant, in animarum suarum periculum, ac ipsius Pœnitentiarii, imo verius nostri, & Sedis prædictæ contemptum, & vilipendium, ac personarum earum præjudicium non modicum, & gravamen, perniciosum quoque exemplum, & scandalum plurimorum.

§. 5. Nos tantæ temeritati, & audaciæ, provt nostro incumbit officio, opportunis remediis occurrere, ac Majoris Pœnitentiarii, & officii, personarumque huiusmodi literas præfatas pro tempore expeditur, honori, indemnitati, & securitati consulere volentes, Motu simili, non ad ipsius Iuliani Pœnitentiarii, vel alicuius alterius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & voluntate, & ex certa scientia, auctoritate Apostolica tenore præsentium decernimus, & declaramus, præfatum Iulianum, & pro tempore existentem majorem Pœnitentiarium huiusmodi, non solum per se ipsum in casibus juxta facultates sibi à prædicta Sede concessas dispensare, & absolute, & absolute, & dispensationes Christi fidelibus impendendas huiusmodi in diversis Mundi partibus per suas literas alias committere liberè, & licitè potuisse, & posse.

§. 6. Quodque literæ quæcumque per officium Pœnitentiariæ sub solito sigillo oblongo in cera rubea, & capsâ ceræ albæ impressæ pendente hæcenus expeditæ, & quæ in posterum expediti continget, juxta antiquum stylum dicti officii expeditæ intelligantur, nec ad hoc aliud probationis adminiculum requiratur, ipsæque literæ ut præfertur expeditæ, & expeditæ, illæ videlicet quæ forum conscientiarum in foro conscientiarum tantum, & quæ forum contentiosum concernunt, aut in quibus quod in contentioso, aut vtroque foro valeat appositum fuerit, tam in foro judiciali, & contentioso, Ecclesiastico, & sæculari, quam etiam in foro pœnitentiæ omnimodam fidem faciant, & valeant, illisque stari, & indubitanter credi debeat, ac personis prædictis qui illas impetrarint, & impetrabunt, in vtroque foro huiusmodi, provt eis concessum fuerit, plenarie suffragentur, & valeant.

§. 7. Volentes, ac motu, & scientia similibus statuentes, quod omnes, & singulæ personæ cujuscumque dignitatis, status, gradus, nobilitatis, & præminentiarum fuerint, & quacumque Ecclesiastica, vel mundana dignitate

Sed iterum asserunt illi pœnitentiarii ad forum conscientiarum se referre, & ipsam non posse aliter committere facultatis sibi ab Apost. Sede concessas.

Hic ideo Pont. alii committere posse decrevit.

Et quæ literæ in vtroque foro probantur, & suffragari.

Pœnasque inobedientibus imponit. Quæ amplius.

Paul. III. cit. in rub.

dignitate præfulgeant, quæ contra tenorem præfentium, ac priorum literarum nostrarum hujusmodi aliquid facere attentaverint, & præmissis omnibus, & singulis, in totum vel in partem non paruerint, omnes, & singulas censuras, & pœnas in dictis prioribus literis nostris contentas eo ipso incurrant.

Executores ipsius const. deputat.

§. 8. Et insuper ut præmissa omnia tam in prioribus quam præsentibus literis nostris contenta plenius obseruentur, & contumacia, ac inobedientia illa contententium facilius comprimat, venerabili fratri moderno, & pro tempore, existenti Almo Urbis in spiritualibus Vicario nostro, & dilecto filio Curie causarum Camere Apostolicæ generali Auditori, etiam pro tempore existenti, Motu, scientia, & auctoritate similibus, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipse vel alter eorum, ubi, quando, & quoties super præmissis, vel aliquo præmissorum pro parte cuiuslibet personæ, de cuius interesse pro tempore agi contigerit, fuerint requisiti, seu alter eorum fuerit requisitus, priores, & præfentes literas, ac omnia & singula in eis contenta solemniter publicantes, illasque, & illa, per se vel alium seu alios, inviolabiliter observari facientes, omnes & singulos quos hujusmodi excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliasque censuras, & pœnas prædictas incurrisse eis constiterit, in Ecclesiis, dum major inibi populi multitudo ad divina conuenerit, & locis aliis publicis, de quibus eis videbitur, excommunicatos, & sententia huiusmodi irretitos publice nuntiens, & faciant nuntiari ab aliis, ac ab omnibus arctius euitari, necnon legitimis super iis habendis servatis processibus, eos & quemlibet eorum quoties opus fuerit aggravare, reagravare, necnon terras, & loca ad quæ eos, & aliquæ eorum declinare contigerit, Ecclesiastico interdicto supponere, illudque strictissime observari facere procurent. Contradictores auctoritate nostra appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis.

Contraria nullis.

§. 9. Non obstantibus felicitis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, illis præfertim quibus cauetur ne quis extra suam civitatem, vel Diocesim nisi in certis casibus, & in illis ultra unam dietam à fine suæ Diocesis ad iudicium evocetur, seu ne iudices à Sede deputati prædicta extra civitatem, & Diocesim in quibus deputati fuerint, contra aliquem procedere, seu alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali editis, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis quæ in dictis prioribus literis voluimus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. A. 13. die 9. Martii.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo octogesimo quarto, 7. Idus Maii, Pont. nostri Anno 13.

XXIV. Confanguinei & affines reorum in causis criminalibus condemnatorum, in Statu Ecclesiastico, ad redimendum eorum bona compellantur. Eisque non extantibus, vel impotentibus, Communitates ad id cogantur. Et parentes filiorum condemnatorum, etiam viuentes, teneantur ad integram eorum legitimam Filco persolvendam.

Hoc ultimum de legitima statuit etiam Pius IV. infra in eius constit. §. 2. Esti cuncta. Sed in Vrbe non persolvitur ex privilegio Innocent. IX. ut infra in eius constit. 2. Ad Romanam.

Edicta An. D. S. I X T V S E P I S C O P V S, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Quædam. C Vra Pastoralis officii nobis, licet immeritis, superna dispositione commissa, studia nostræ mentis sollicitate non desinit, rebus singulis executionem adhi-

bere iustitiæ, & ut late in criminosos pro tempore condemnationes debitum sortiantur effectum, opem, & operam impendere efficaces.

§. 1. Fide digna relatione accepimus, quod nonnulli sui exigentibus demeritis, criminaliter in Alma Vrbe, aliisque civitatibus, terris, & locis nostro ac Romanæ Ecclesiæ temporali dominio subiectis pro tempore condemnati in variis pecuniarum summis, seu aliis cum eorundem condemnatorum confiscatione bonorum, à locis in quibus sunt condemnati, se absentant, & ne quispiam eorum bona immobilia emat, aut conducat à filco, minis, & aliis requisitis remediis procurant, usquequo tractu temporis abolitis ex gratia condemnationibus hujusmodi, bona ipsa recuperent, fructum interim persæpe percipientes et eis, sicque quandam sibi vendicant futuram impunitatem delictorum: quæ res aliis incentivum dabit delinquendi. Quidam verò ex eo prætextu, quod filii, vel nepotes in patris, vel aui potestate existant, nec bona aliqua habeant, quæ in patris per eos excohibus (si illorum gravitas exigat) confiscari, aut alias per condemnationum ferendarum pro tempore contra eos executionem capi possint, ad delinquendum præ cæteris sunt promptiores.

§. 2. Nos igitur attendentes parum esse sententias ferri, nisi debitæ executioni demandentur, ac ratione casuum emergentium, licitum esse leges transgredi, ac volentes super his opportunum adhibere remedium, auctoritate Apostolica hac in perpetuum valitura constitutione sancimus, licere exauctoribus condemnationem hujusmodi tam hæctenus latarum, quam aliarum quas ferri contigerit in futurum in Vrbe, civitatibus, terris, & locis prædictis, siue condemnationum earumdem commodum ad Cameram Apostolicam, siue ad Communitates civitatum, terrarum, & locorum eorundem, vel personas offensas, in totum vel in partem sit perventurum, dum principales condemnatos habere non poterunt, compellere eorum consanguineos, & affines usque in quartum gradum iuxta canonicas sanctiones computandum, ad emendum bona, quæ confiscata fuerint, & confiscata non fuerint, pro currenti valore quantitatum latarum contra illorum dominos condemnationum earumdem.

§. 3. Et si consanguineos non haberent, vel haberent impotentes, super quorum impotentia executorum eorundem declarationi stetur, si confiscationes, & condemnationes ipsæ ad Cameram præfate commodum sint cessuræ, etiam Communitates, & Universitates locorum, in quorum territoriis bona consistunt, ad hujusmodi emptionem faciendam teneantur.

§. 4. Et parentes habentes taliter condemnatos in potestate sua, ad solvendum pro illis quos habent in potestate, si ipsorum bona sint confiscata, integram legitimam, quam haberent de bonis eorundem parentum, si tunc decederent, cogantur, si verò in pecuniariis pœnis damnati sint, ad pœnas ipsas solvendum pro currenti quantitate, ad quam tunc ascendere contigerit valor legitimæ memoratæ, ita quod soluta semel legitima modo prædicto, amplius de bonis hujusmodi non solvantur.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon indultis, privilegiis, gratiis, & constitutionibus civitatibus, terris, & locis, & prædictis concessis, seu factis, & cum illis initis capitulis, & conventionibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo, &c. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini 1484. 3. Kalendas Iulii.